

MATICA

Maori hrvatskog podrijetla Multimedijalna izložba o hrvatskim iseljenicima na Novom Zelandu

Split: Nagrađeni Vinko
Grubišić i Vladimir Bubrin

Pečuh: Hrvatska škola prelazi
u nadležnost HDS-a

Njemačka: Održan 21.
hrvatski folklorni festival

MATIĆA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXII
Broj / No. 5/2012

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Stega tisak, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

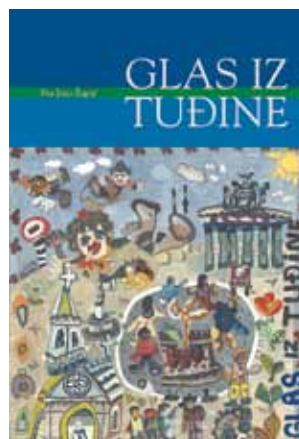
Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

Naslovnica:
XXXXXXXXXX
(snimio: Filip Lučin)

- 4 Nagrada Vinku Grubišiću i Vladimiru Bubrinu
- 6 Lendava: Sabor hrvatske kulture u Sloveniji
- 7 HMI: Razgovor s Damirom Murkovićem iz Trsta
- 8 Pečuh: Hrvatska škola u nadležnosti HDS-a
- 10 Berlin: Blistava noć klasike
- 12 Međugorje: Crkvena komisija završava uskoro s radom
- 14 Split: Izložba slika od slame vojvođanskih Hrvatica
- 15 Kanada: Pjesnički susret hrvatske izvandomovinske lirike
- 16 Neiskorišteni potencijali u brendiranju Hrvatske
- 18 Tri obljetnice hrvatske zajednice u Bostonu
- 20 HMI: Roman 'liv' Morgan Yasbinček iz Australije
- 22 Australija: Hrvatsko-židovski susret u Geelongu
- 23 Josip Hrgetić, poduzetnik iz Venezuele ulaže u Hrvatsku
- 26 Njemačka: 21. hrvatski folklorni festival
- 28 SAD: Blagdan Jurjeva u Cokeburgu
- 29 Rim: Otvorena smotra 'Hrvatski mozaik'
- 30 Argentina: Hrvati u Cordobi
- 33 HMI: Izložba o Hrvatima u Novom Zelandu
- 36 Razgovor s Marijanom Dokožom iz Njemačke
- 38 HMI Dubrovnik: izložba Lorena Ligorija

52 NAŠI GRADOVI
BELI MANASTIR

60 Glas iz tuđine
(Jozo Župić)

- 39 Njemačka: U Kelkheim proslavljen Majčin dan
- 40 Austrija: Tamburica Uzlop slavi 50. obljetnicu
- 46 Predstavljena zbirka pjesama Stjepana Blažetina iz Mađarske
- 49 Wiesbaden: Tribina posvećena Svjetskom danu knjige
- 51 Matičin vremeplov
- 55 Bačka: U Sonti predstavljena nova knjiga Ruže Silađev
- 59 Priznanje monografiji o Hercegovini

KOLUMNE

11 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)	42 (S)kretanja (Šimun Šito Ćorić)	44 Povijesne obljetnice (Željko Holjevac)	52 Naši gradovi (Zvonko Ranogajec)	56 Hrvati na stranim poštanskim markama (Mauricij Frka Petešić)	62 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Nagrađeni kanadski promicatelji hrvatske renesansne književnosti

Znanstveni, književni i izdavački program *Marulićevih dana*, koji se u organizaciji Književnoga kruga Split održava usporedno s kazališnim Festivalom, bio je u znaku nagrađenih Hrvata iz Kanade

Svečanosti u Splitu u prigodi Dana hrvatske knjige

Napisala: **Vesna Kukavica**
Fotografije: **Ankica Plazibat**

Na *Marulićevim danima*, uglednoj kazališnoj i književnoj manifestaciji, koja se održava u rodnome gradu oca hrvatske književnosti Marka Marulića – Splitu, tradicionalno se dodjeljuju, uz kazališne, i tri nagrade za književna ostvarenja. *Juditu*, nagradu za najbolju ovogodišnju knjigu o hrvatskoj književnoj baštini primio je prof. dr. sc. Stipe Botica za djelo *Biblija i hrvatska tradicijska kultura*. Nagradu *Slavić* za autorski prvijenac osvojila je Ankica Tomić za roman *Naročito ljeti*. *Davidias*, nagradu za najbolji prijevod hrvatske književnosti, osvojili su profesor emeritus dr. sc. Vinko Grubišić

i Vladimir Bubrin za antologije *Croatian Renaissance Poetry* i *Croatian Renaissance Plays* objavljene u njujorškom časopisu *Journal of Croatian Studies*.

Dva nagrađena sveska časopisa *Journal of Croatian Studies* (JCS), kojemu je nakladnik Hrvatska akademija u Americi, nominalno nose godine 2005. i 2006., ali su urednički zaključeni krajem 2010. i

u travnju 2011., a tiskani su tijekom 2011. godine. U formalnom smislu time zadovoljavaju propozicije nagrade *Davidias*, koja se dodjeljuje za studiju ili najbolji prijevod djela iz hrvatske književne baštine na strane jezike objavljen u prethodnoj godini.

HRVATSKO RENESANSNO PJSNIŠTVO

Sadržajem, temeljitošću pristupa i razinom obavljenoga posla ta dva sveska JCS-a nedvojbeno su važan prinos prevođenju hrvatske književne baštine na strane jezike, u ovom slučaju na engleski.

Prvi svezak JCS-a sadrži antologijski izbor iz hrvatskoga renesansnog pjesništva, a drugi iz dramskih djela hrvatske renesanse. Urednici ovih svezaka su dvojica našijenaca sa stalnom kanadskom adresom: Vinko Grubišić, književnik i dugogodišnji profesor Sveučilišta Waterloo, kroatist, komparatist i latinist, objavio je niz knjiga i studija o hrvatskoj književnosti te prijevode s više jezika na hrvatski i s hrvatskoga na engleski; Vladimir Bubrin, književnik i prevoditelj, doktorirao je na Odsjeku za slavenske jezike i pravne znanosti Sveučilišta u Torontu, objavljuje u uglednim slavističkim časopisima.

Hrvatska akademija Amerike (HAA) utemeljena je za proučavanje naše literature, kulture i povijesti u SAD-u 19. travnja 1953. sa sjedištem u New Yorku. HAA ima danas jedan od najuglednijih hrvatskih časopisa u iseljeništvu - *Journal of Croatian Studies*, čija su godišta od 1960. ispunjena znanstvenim i stručnim radovima iz povijesti, književnosti, likovne i glazbene umjetnosti, sociologije, prava, filozofije, teologije, ekonomije te prirodnih znanosti.

Legendarnim urednicima Karlu Mirthu i Jeri Jarebu, koji su obilježili 20. stoljeće iseljeničke periodike, pridružuju se gosti urednici JCS-a Vinko Grubišić i Vladimir Bubrin iz Kanade, kojima je dodijeljena ugledna nagrada za najbolji prijevod na engleski jezik hrvatske renesansne književnosti - *Davidias*.

pisima, a na engleski je preveo više djela hrvatske književnosti.

Oba sveska JCS-a, koja zajedno imaju oko 480 tiskanih stranica, konceptijski su ujednačene cjeline: svaki započinje kraćim književnopovijesnim pregledom (s pridodanom izabranom bibliografijom), zatim slijedi antologija, a na kraju su bibliografski podaci o uvrštenim piscima. Svrha koju su priređivači sebi postavili bila je predstaviti inozemnom čitatelju izbor iz pjesničkih i dramskih djela pisanih na hrvatskom jeziku u razdoblju renesanse, tj. otprilike od posljednje četvrtine 15. st. do oko 1600. godine. Zna li se da je hrvatska renesansa uz poljsku imala među slavenskih narodima najplodniju književnost, te da jedina među slavenskima očituje izrazito mediteransku sastavnicu, bit će još jasnije zašto je dobrodošla i važna zamisao da se načini ovakav izbor. Grubišić i Bubrin čitatelju podastiru izabrane ulomke, rijetko čitava djela (dakako: ona kraća) te nastoje olakšati razumijevanje starih tekstova.

SMISAO TEKSTA PRIBLIŽILI ČITATELJU

- Antologijski pregledi namijenjeni su u prvom redu inozemnim čitateljima, poglavito anglofonim studentima kroatistike (odnosno slavistike), kao i općenito onima koji ne vladaju posve dobro hrvatskim jezikom. Zbog toga smo puno pozornosti i truda uložili u to da se smisao teksta približi čitatelju, tj. da mu se olakša svladavanje jezične barijere, ali tako da se ujedno sačuva dodir

Dan hrvatske knjige slavi se 22. travnja jer je na taj dan 22. travnja 1501. otac hrvatske književnosti Marko Marulić (Split, 1450. - Split, 1524.) dovršio *Juditu*, svoje najpoznatije djelo na hrvatskome jeziku. Jezična podloga *Judite* je splitska čakavština i štokavski leksik te glagoljaška predaja pa je po tome ovo djelo najvjestilo jedinstvo hrvatskoga jezika. Na Dan hrvatske knjige Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba dodjeljuje nagrade *Judita*, *Slavić* i *Davidias*, nazvane po Marulićevim djelima.

sa starim hrvatskim izvornicima - isti će prof. dr. sc. V. Grubišić.

Da bi ostvarili svoju zadaću, priređivači su se poslužili dvama sredstvima: sve su tekstove dali u inačici na suvremene hrvatskome književnom jeziku, a isto tako i u prijevodu na engleski. Suvremene hrvatske verzije su informativne naravi, tj. olakšavaju manje upućenima da prate smisao izvornika. Sve su tekstove na engleski preveli Vinko Grubišić, Vladimir Bubrin i Katia Grubišić; jedino su ulomci iz Marulićeve *Judite* preuzeti iz već objavljenoga prepjeva Grahama McMastera.

Priređivači su odabrali reprezentativne pjesme ili ulomke većih cjelina (pri čemu je, osobito u dramama, određenu ulogu imala ne samo antologijska vrijednost nego i ilustrativnost) i uspješno prikazali žanrovsko bogatstvo hrvatske renesanse, a upravo u tome jest jedna od osobitih vrijednosti toga zlatnog razdo-

blja hrvatske književnosti.

Zastupljeni su dobro poznati, reprezentativni autori i djela. U pjesničkom dijelu to su Šiško Menčetić, Džore Držić, nepoznati pjesnici Ranjinina zbornika, Marko Marulić, Mavro Vetranović, Petar Hektorović, Hanibal Lucić, Antun Sasin, Nikola Dimitrović, Mikša Pelegrinović, Dinko Ranjina, Dominko Zlatarić, Brne Karnarutić i Juraj Baraković. U dramskom dijelu to su Marko Marulić, Mavro Vetranović, Džore Držić, Hanibal Lucić, Nikola Nalješković, Marin Držić i Martin Benetović.

- Nakladnik Hrvatska akademija Amerike planira kompletirati projekt hrvatske renesansne književnosti u svome časopisu pa ćemo nas dvojica prirediti izbor proznih tekstova,

koji će biti objavljeni uskoro.

Zatim će poezija, proza i drama hrvatske renesanse u engleskome prijevodu biti objavljena i kao posebna monografija - kaže prevoditelj Vladimir Bubrin.

- Ukratko, može se zaključno reći da su ova dva sveska JCS-a postigla dvostruku svrhu s kojom su načinjeni: oni su iznimno koristan priručnik inozemnim studentima kroatistike i slavistike, ali što je još važnije predstavljaju jedan od najopsežnijih izvora tekstova i podataka o hrvatskoj renesansnoj književnosti za one koji ne mogu čitati hrvatski - stoji u obrazloženju Povjerenstva nagrade *Dana hrvatske knjige*.

Nagrade, uz obrazloženje, laureati su primili iz ruku predsjednika DHK dr. sc. Božidara Petrača na svečanosti u Splitu u prigodi *Dana hrvatske knjige* koji se obilježava 22. travnja. ■

Profesori Grubišić i Bubrin primili su nagrade iz ruku predsjednika DHK dr. sc. Božidara Petrača

ENG Canadian promoters of Croatian Renaissance literature rewarded – Croatians living in Canada, professor Vinko Grubišić and Vladimir Bubrin received awards in Split for the best translation from Croatian literature.

Dugo očekivani događaj

Na Saboru je sudjelovalo sedam kulturno-umjetničkih društava iz sastava Saveza hrvatskih društava u Sloveniji: iz Škofje Loke, Velenja, Novog Mesta, Ljubljane, Maribora i Lendave kao domaćina

Napisala: **Renata Lugomer-Pohajda**

Snimke: **Arhiva HKD Pomurje**

Prvi Sabor hrvatske kulture u Sloveniji održan je 14. travnja u Lendavi, u zajedničkoj organizaciji Saveza hrvatskih društava Slovenije (SHDS) i HKD Pomurje iz Lendave. Dugo priželjkivani događaj konačno smo realizirali i sudeći po reakcijama sudionika i gostiju cijela manifestacija, kao i priredba u kulturnom domu u Lendavi nikoga nije ostavila ravnodušnim. Na Saboru je sudjelovalo sedam kulturno-umjetničkih društava iz sastava Saveza hrvatskih društava u Sloveniji: iz Škofje Loke, Velenja, Novog Mesta, Ljubljane, Maribora i Lendave kao domaćina. Sabor je zamišljen kao susret hrvatskih kulturnih društava na kojemu bi se svake godine u ulozi domaćina izmjenjivala društva, što bi svima omogućilo bolje međusobno upoznavanje i prezentiranje aktivnosti na očuvanju kulturne baštine i jezika. Program Sabora bio je podijeljen na nekoliko dijelova. U ranim popodnevним satima dočekali smo naše goste koji su pristigli u pet autobusa. Članovi našega HKD Pomurje dočekali su ih i podijelili u manje grupe te proveli kroz Lendavu i predstavili im kulturne znamenitosti našega mjesta.

Gosti su bili zadivljeni bogatom ponudom i mnogim kulturnim spomenicima u Lendavi. Slijedilo je otvorenje izložbe likovnih djela i ručnih radova u prostranoj auli kulturnog doma u Lendavi gdje su svoje ručne radove izložili: Hrvatsko kulturno društvo Međimurje, Ljubljana - sekcija ručnih radova CVET, Hrvatska kulturna udruga Novo Mesto - sekcija slobodne aktivnosti te Hrvatsko kulturno društvo Pomurje, Lendava.

U sklopu likovne izložbe predstavili su se umjetnici iz četiriju kulturnih društava: KD Međimurje iz Velenja, HD Ljubljana, HKD Međimurje iz Ljubljane te Hrvatska kulturna udruga iz Novoga Mesta. Predstavljena su djela umjetnika 5. likovne kolonije u Lendavi (KD Međimurje, Velenje).

Slijedila je priredba na pozornici lendavskoga kulturnog doma gdje su gostujuća društva predstavila svoj program. Uživali smo u folklornim i vokalnim nastupima: HKD Međimurje - Ljubljana, HK Ljubljana, KD Međimurje - Velenje, HKU Novo Mesto, HKD Komušina iz Škofje Loke, HKD Maribor i HKD Pomurje. Osim prezentacije folklora uz tamburašku pratnju uživali smo u nastupima ženske vokalne skupine iz Ljubljane, mješovitoga pjevačkog zbora i recitatora iz Novoga Mesta te u vrhunskim izvedbama klapskog pjevanja HD Lju-

bljana i HKD Maribor. U mnoštvu izvođača bilo je lijepo vidjeti i puno mladih članova što znači da se tradicija i održavanje hrvatske kulture nastavlja s budućim naraštajima.

Na kraju kulturno-umjetničkog dijela susreta predsjednik HKD Pomurje zahvalio je predsjednicima i članovima svih kulturnih udruga i posebno pozdravio počasne goste iz Hrvatske i Slovenije: veleposlanika RH u Republici Sloveniji dr. sc. Svjetlana Berkovića (u svojstvu osobnog izaslanika predsjednika Ive Josipovića i ministrice Vesne Pusić), te predsjednika SHDS-a Petra Antunovića i gradonačelnika Lendave Antona Balažeka. Večer smo zaključili zajedničkom večerom svih sudionika u lendavskom hotelu Lipa uz živu svirku tamburaša iz svih kulturnih društava te zajedničku pjesmu i ples do jutarnjih sati. Sljedeći sabor održat će se iduće godine u Mariboru i unaprijed se veselimo ponovnom druženju sa sunarodnjacima u našoj zajedničkoj drugoj domovini. ■

ENG A long-awaited event – the First Croatian Culture Parliament in Slovenia was staged in Lendava on April 14, jointly organised by the Federation of Croatian Associations of Slovenia and the Pomurje Croatian Culture Society of Lendava.

Istaknuti tršćanski Hrvat u Matici

Svoj poduzetnički duh Murković je iskoristio i u promociji Hrvata u Trstu koji su vrlo teško poslije rata uspijevali pokazati svoju kulturu i dostignuća u talijanskoj sredini

Napisala: **Željka Lešić** Snimila: **Snježana Radoš**

U sklopu zanimljivog Matičinog projekta "Srijedom u Matici", HMI je ugostio uglednog kulturnog djelatnika i poduzetnika, Damira Murkovića iz Trsta, koji je utemeljitelj, i predsjednik Hrvatske zajednice u Trstu. Razgovor s Murkovićem vodila je Ljerka Galic, voditeljica Matičina odsjeka i iseljeničke baštine.

U zanimljivom razgovoru Murković nam je ispričao svoju zanimljivu i bogatu obiteljsku priču 9-ero članu obitelji od rodne mu Argentine, sve do Trsta. S posebnim je žarom pričao o svom pokojnom ocu i o vitalnoj 90-godišnjoj majci. U drugom djelu razgovora, Murković je govorio o Hrvatskoj zajednici u Trstu. Ponosan na svoju nacionalnost i na sve aktivnosti koje zajednica čini u Trstu, više puta je istaknuo kako je Hrvatska matica iseljenika uvijek podupirala i pomagala Zajednicu, te kako svugdje to ističe. "Zahvalan sam HMI na svemu što je činila i što čini za našu Zajednicu. Sada imamo kontakte sa svim hrvatskim institucijama, no Matica je stalno prisutna od početka s nama. Tu moram istaknuti Područni ured HMI u Puli i Anu Bedrinu s kojom je najprije krenula suradnja", istaknuo je Damir Murković. "Hrvat sam po rođenju, ali sam građanin svijeta. U Europi se posebno doma osjećam i zahvalan sam roditeljima koji su me tako odgajali", rekao je Murković koji je istaknuo kako nakon svih mnogobrojnih putovanja u sjećanju od svega viđenoga, uvijek ostaju ljudi.

Matičin gost iz Trsta rođen je u Argentini 1954. godine. Odrastao je uz šestero braće i sestara čiji su roditelji, dr. Nikola Murković i majka Dorothea Lampé, uvijek brinuli o dobrobiti, odgoju i obra-

zovanju svoje djece. Obitelj je emigrirala najprije u Italiju, zatim u Južnu Ameriku, a onda se 1963. ponovno vratila u Italiju, u Trst.

Murković je završio školovanje u Trstu, a 1972. počinje raditi u vodećim tršćanskim kompanijama koje se bave međunarodnom trgovinom. S ocem je osnovao 1975. tvrtku Centro Gas, kojom upravlja s mlađim bratom Jadronom sve do danas. Od 1994. Murković je član izvršnog vijeća ACCOA (Udruženje gospodarskih komora za srednju Europu), te 1999. postaje predsjednik na nacionalnoj razini ACCOA. Također je aktivno sudjelovao u kulturnim djelatnostima kao glavni tajnik "Centro Culturale Veritas" (Centar za kulturu Družbe Isusove) u Trstu od 1999. do 2004., te ga biskup imenuje za člana Komisije za kulturu Tršćanske biskupije za razdoblje od 2001. do 2004. godine.

Svoj poslovni uspjeh može zahvaliti upornosti, obrazovanju, nepobitnom šarmu i vjeri u ljude. Poželio je stoga svoj poduzetnički duh iskoristiti i u promociji Hrvata koji su vrlo teško poslije rata uspijevali pokazati svoju kulturu i dosti-

gnuća u talijanskoj sredini. Prekretnica se, sjeća se Murković, dogodila organizacijom svečane večere 1998. godine. Onda vjerojatno 15.000 tršćanskih Hrvata sve uspješnije gradi svoj status i veze s domovinom, ali i drugim hrvatskim manjinskim zajednicama u Europi.

Godine 2010. Zajednica je organizirala velebni koncert, a godinu poslije njihovu delegaciju primio je i sam predsjednik Napolitano. Murković je jedan od utemeljitelja Hrvatske zajednice u Trstu te njezin predsjednik od samoga početka. Ponovno je izabran za predsjednika Saveza hrvatskih zajednica u Italiji 2009. Od 2007. do ožujka 2009. član je Hrvatskoga svjetskog kongresa. Značajno je što je uredio i izdao knjigu *I Croati a Trieste* (Hrvati u Trstu), prvu monografiju koja govori o prisutnosti Hrvata na području Trsta, u kojoj je surađivalo 27 istaknutih hrvatskih, slovenskih i talijanskih povjesničara i pisaca. ■

ENG Prominent Croats in Trieste at the CHF – We played host to Damir Murković, a respected businessman and culture activist from Trieste and one of the founders and the current president of the Croatian Community of Trieste.

‘Budućnost je u našim rukama’

Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležu u Pečuhu prelazi, na temelju potpisanog ugovora o primopredaji između Grada Pečuha i Hrvatske državne samouprave, u nadležnost toga vrhovnog tijela Hrvata u Mađarskoj

Članovi dušnočkog zbora
"Pravi biser" s učenicima

Napisala: **Branka Pavić Blažetin**

Snimio: **Ākos Kollár**

Godine 1952. otvara se u Pečuhu Hrvatska škola (Državna južnoslavenska osnovna škola) s hrvatskim nastavnim jezikom. Već su isusovci 1722. godine u Pečuhu otvorili Hrvatsku (illyrsku) pučku školu u tadašnjoj Croaten Gasse pod brojem 16. i 18. U Pečuhu je 1946. pokrenuta i prva Hrvatsko-srpska gimnazija (točnije pedagoška gimnazija) koja je ubrzo ukinuta i zbog političkih razloga 13. rujna 1950. premještena u Budimpeštu. Od 1992. godine škola u Pečuhu napokon dobiva svoje pravo ime, Hrvatska osnovna škola, gimnazija i učenički dom "Miroslav Krleža", a od 2000. do danas zove se Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležu koji od 1. srpnja 2012. godine, na temelju ugovora o primopredaji između Grada Pečuha i Hrvatske državne samouprave (HDS),

potpisanog 24. travnja ove godine, prelazi u nadležnost HDS-a, vrhovnoga političkog tijela Hrvata u Mađarskoj.

ŠEZDESET GODINA

Šezdeset godina prošlo je od pokretanja hrvatske škole, šezdeset godina neprekidnog djelovanja u kojima je bez obzira na pridjeve (južnoslavenski, hrvatsko-srpski) bila oduvijek hrvatska škola

u Pečuhu jer pohađali su je i pohađaju djeca Hrvata iz Mađarske. U posljednjih deset godina udvostručio se broj polaznika. Hrvatska državna samouprava od 1. srpnja uzdržavatelj je ustanove koju pohađa 450 djece, koja ima 68 djelatnika, kao i zgradu vrtića u središtu grada, u Ulici Nagy Lajos, te školski centar s učeničkim domom u Ulici Szigeti 97. Pomnože li se ove brojke s obiteljima

Hrvatski školski centar Miroslav Krleža u Pečuhu

imamo, kako kaže ravnatelj škole Gabor Győrvári, "masu" ljudi povezanu s hrvatskom školom i Hrvatima u Mađarskoj. To je velik zadatak, ali i zadnja prilika da osnažimo sve što je hrvatsko. Naša je golema odgovornost raditi na tome.

Škola je u proteklih šezdeset godina bila u nadležnosti Grada Pečuha, koji je bio dobar gospodar, na čemu je u ime Hrvata u Mađarskoj gradonačelniku Zsoltu Pávi prilikom svečanosti potpisivanja ugovora o primopredaji posebice zahvalio predsjednik HDS-a Mišo Hepp. Danas je to jedna od rijetkih školskih ustanova u kojoj se iz godine u godinu povećava broj učenika, zahvaljujući i suvremenim školskim prostorima prilagođenim potrebama vremena. Školu pohađaju djeca iz Pečuha i iz šest mađarskih županija te iz susjednih zemalja.

Dani hrvatskoga jezika

Već dvadesetak godina u pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleža, u spomen na Deklaraciju o položaju i nazivu hrvatskoga književnog jezika održava se jednodnevna manifestacija s bogatim događajima pod nazivom Dani hrvatskoga jezika. Prigodan program na otvorenju Dana dali su učenici 10. razreda, koje je pripremila prof. Janja Živković Mandić, koordinatorića Dana. U sklopu Dana hrvatskoga jezika održano je školsko natjecanje u kazivanju stihova za niže, više i gimnazijske razrede, predstavljeni su narodni običaji i kulturna baština rackih Hrvata. Na Danima su nastupili i gosti iz Budimpešte - učenici i profesori budimpeštanske Hrvatske osnovne škole i gimnazije s programom "Bunjevačko-šokačka večer", a zadnji dan ovogodišnjih Dana bio je u znaku više nego uspješne kazališne predstave Visoka temperatura, koju je s polaznicima dramske sekcije učeničkog doma odnosno gimnazijalcima, stanovnicima učeničkog doma pripremila nastavnica Erika Žarac. Nakon toga slijedila je svečanost zatvaranja ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika i dodjela nagrada najboljim te pomagačima, uz kratak prigodan program. Održavanje Dana novčano je pomogla i Roditeljska zajednica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža sa svotom od 57.000 forinti.

"Predajom ustanove u uzdržavanje HDS-u grad Pečuh udovoljava opravdanim potrebama hrvatske zajednice, ali istodobno državnoj samoupravi predaje i odgovornost za daljnji uspješni rad", rekao je pečuški gradonačelnik Zsolt Páva izražavajući nadu kako će i u budućnosti ustanova barem jednako dobro djelovati kao i do sada.

SVEČANOST POTPISIVANJA UGOVORA

Zsolt Páva istaknuo je kako u Pečuhu hrvatska kultura ima stoljetne korijene. "Prije nekoliko godina uspjeli smo uz pomoć europskih natječaj a i dviju vlada izgraditi moderno školsko zdanje. Današnji dan važan je za hrvatsku

zajednicu. Želim u ime građana Pečuha nastavak uspješnog puta Hrvatskoj školi Miroslava Krleža i na ponos grada Pečuha", rekao je Páva.

Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, naglasio je kako je preuzimanje na uzdržavanje jedne ovakve ustanove radostan čin pun odgovornosti. "Uzimamo u ruke jednu od najvećih hrvatskih ustanova glede budućnosti Hrvata u Mađarskoj. Hrvatska zajednica puno očekuje od ovoga čina, a vjerujem kako ćemo uspješno obavljati nadolazeće zadaće i ostvarivati zacrtane ciljeve. Zahvaljujem dosadašnjem uzdržavatelju, gradu Pečuhu, na brizi o školi proteklih 60 godina, od 1952. godine do danas", naglasio je Hepp. ■

ENG "The future is in our hands" – The Miroslav Krleža Croatian School Centre in Pécs (Pécs, Hungary) is being transferred, on the basis of an agreement signed by the City of Pécs and the Croatian Self-Government, to the competence of this top Croatian authority in Hungary.

Sjajan koncert u dvorcu Charlottenburg

Ovogodišnje glazbeno iznenađenje koje je publika na kraju programa pozdravila stojeći, bio je *Tamburaschen Chor Wellebit 1902.* izvrsnim izvedbama pjesama *U boj, Dalmatinka, Milena, Na te mislim...*

Napisala: **Sonja Breljak**

Snimke: **R. Konta, B. i S. Breljak**

Berlinski dvorac Charlottenburg peti put otvorio je vrata koncertu pod naslovom *Blistava noć klasike* koji u kontinuitetu organizira Savez hrvatskih društava Berlina. Trud volontera, aktivista Saveza hrvatskih društava, povjerenje sponzora poput Mate Čujića, ili tvrtki *Berolina Manufaktur, Mastioka, Ti-Le Bau, Mältzner, Dalmatino*, zatim pokrovitelja - Hrvatske katoličke misije i veleposlanika dr. Kovača, te povjerenje i dolazak publike, naišlo je na svoju opravdanost u onome što je i ovaj put ostvareno, prelijepom kulturnom i glazbenom druženju, onom od najljepše vrste bez pretencioznosti i s ugodom koja ostaje dugo nakon koncerta.

Opravdali su svoj ugled i povjerenje organizatora svi umjetnici - sopranistica Esther Puzak koja je načinila i kompoziciju ovogodišnjeg programa, mezzosopranistica Zdravka Ambrić i Tanja Šimić, njemački bariton Maik Tödter, zatim izvrsna pijanistica Senka Branković, mladi

Svoj ugled opravdali su svi umjetnici - Esther Puzak, Zdravka Ambrić, Tanja Šimić, Maik Tödter...

gitarist Mario Raič. Posebna, izvrsna priča bio je ovogodišnji nastup Zbora HKM Berlin. Pod ravnanjem Matije Čosić odlično su izveli zborne pjesme Misijske himne te dio iz opere *Nabucco* zajedno sa sopranisticom Esther Puzak i pijanisticom Senkom Branković, a publika je to izvrsno primila.

Ovogodišnje glazbeno iznenađenje koje je publika na kraju programa pozdravila stojeći na nogama bio je *Tamburaschen Chor Wellebit 1902.* Izvrsnim izvedbama pjesama *U boj, Dalmatinka, Milena, Na te mislim* te kao dodatak i pjesme *Ako zora ne svane*, pokazali su publici kako zvuče tamburice u kojima ima puno hrvatske povijesti, srca i duše te njemačke upornosti, marljivosti i njegovanja tamburaške glazbe tijekom duge povijesti orkestra.

Svi glazbenici i publika na kraju su zajedno zapjevali pjesmu *Vjeruj u ljubav*. Aktivisti Saveza podijelili su cvijeće glazbenicama, predsjednik Saveza Ivan Bitunjac zahvalio je svima i najavio novu "Blistavu noć klasike" iduće godine neposredno prije nego što Hrvatska postane

punopravnom članicom Europske unije.

Gosti, među kojima je bio i Josip Juratović, član Njemačkog parlamenta, Monika Thiemen, nekadašnja gradonačelnica općine Wilmersdorf Charlottenburg, veleposlanik RH dr. Miro Kovač, Jasminka Ajanović iz Veleposlanstva BiH, hrvatski svećenici, sponzori, članovi hrvatskih društava i udruženja, prijatelji glazbe, bili su više nego zadovoljni programom, izvedbama i cjelokupnim ugođajem.

Bilo je lijepo sudjelovati u ovoj manifestaciji. Kao kompliment citiram riječi ugodno iznenađenog, točnije oduševljenog viđenim i poslušanim, Mate Čujića, ovogodišnjega glavnog sponzora Blistave noći klasike - Izvrsno! Dogodine ćemo mi prema vama, prema ovom događaju urediti svoje ostale termine tako da obvezno budemo tu! Kažem Vam, bilo je odlično, sjajno, blistavo na petoj Blistavoj noći klasike u Berlinu! ■

ENG A brilliant concert at Charlottenburg palace – This palace in Berlin opened its doors for the fifth time to the Brilliant Nights of Classics concert organised by the Federation of Croatian Associations of Berlin.

Mnogobrojna publika i ugledni uzvanici bili su više nego zadovoljni programom

OBRAZOVNA INICIJATIVA

Piše: Vesna Kukavica

Obrazovna inicijativa Hrvatskoga svjetskog kongresa Austrije i Hrvatskog centra iz Beča, kojoj su se pridružile sve tamošnje hrvatske organizacije, pokazuje se iznimno zanimljivom u svjetlu očuvanja i razvitka hrvatskoga jezika u Europskoj uniji

Hrvatskoj ministrici vanjskih i europskih poslova prof. dr. sc. Vesni Pusić, prigodom njezina nedavnog službenog posjeta Austriji, uručen je prvi nacrt za projekt *Hrvatskoga dvojezičnoga školskog sustava za Beč*, koji predlažu gradišćanski Hrvati, suglasivši se prethodno s našim mladim migrantskim skupinama diljem te srednjoeuropske zemlje. Naime, inicijativu za samostalno učenje hrvatskoga jezika početkom godine pokrenuo je Hrvatski svjetski kongres Austrije, navodeći kako u toj prijateljskoj zemlji trenutačno raste broj govornika našega jezika i da se prema njihovim anketama 131.307 osoba izjasnilo da im je materinski jezik hrvatski. Hrvatska zajednica u Austriji brojčano je ojačala posljednjih dvadesetak godina, kada su se autohtonoj hrvatskoj manjini tj. gradišćanskim Hrvatima pridružile nove skupine pripadnika suvremenih migracija, potaknutih ratnom kataklizmom te tranzicijskim rasulom postsocijalističkih ekonomija na jugoistoku Europe, osobito u RH te BiH. Veleposlanstvo RH u Austriji na čelu s Gordanom Bakotom pozorno prati obje inicijative, organizirajući proljetos stručni skup na temu *Hrvatski je naš izbor - nastava materinskog jezika kao sastavnog dijela austrijskoga obrazovnog sustava*. Tako su stručnjaci za jezik, predstavnici hrvatskih i austrijskih ministarstava zajedno s rukovodstvi-
ma naših udruga u Austriji kompetentno raspravljali o potrebi uvođenja alternativnog modela učenja hrvatskog jezika u austrijskim školama. Do sada su hrvatska djeca pri austrijskim školama, uz starijedišćansko-gradišćansko-hrvatski, mogla tek pohađati tripartitnu nastavu zajedničkoga bosanskog-hrvatskog-srpskog jezika

tzv. *Bosnisch-Kroatisch-Serbisch* (bks). Ta je varijanta bks neprihvatljiva za dio roditelja koji žele nastavu na hrvatskom kao posebnom jeziku. Unatoč toj činjenici u sustavu nepostojećega bks jezika okupljeno je 11.000 polaznika, u Beču primjerice 7.000 učenika. Prema istraživanjima HSK nastava bks jezika održava se u 145 od ukupno 600 škola u Beču.

Nastava hrvatskog jezika u ovlasti je austrijskih obrazovnih vlasti iako Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH na temelju ugovora o djelu financira rad triju učitelja: jedan učitelj pri katoličkoj misiji u Linzu održava nastavu za oko 100 učenika, a dvije učiteljice u Hrvatskoj dječjoj školi u Beču održavaju nastavu za oko 140 učenika na četiri nastavna mjesta. Kao što je očito u RA se prakticira integrirani tip nastave pa je uz to za potrebe obrazovanja pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Gradišću, na temelju *Programa suradnje u području kulture i obrazovanja između RH i RA za razdoblje od 2010. do 2012. godine* MZOS uputio još dva asistenta za nastavu hrvatskoga jezika u dvojezične škole u Željeznom i Borti.

Austrijske obrazovne vlasti jamče da će u slučaju pojačanog zanimanja homogene nastava hrvatskoga jezika i kulture biti provedena. Stoga se ne bi smjelo posustati u ovim hvalevrijednim inicijativama, smatra predsjednik bečkoga HC-a Tibor Jugović. Uz Gabrielu Novak-Karall glavnu tajnicu HC-a, Petra Tyrana - urednika *Hrvatskih novina* te Karin Vukman-Artner - novoimenoivanu nadzornicu za dvojezično školstvo u Gradišću i niz drugih uglednih intelektualaca sve je glasnije zalaganje za učenje standardnoga hrvatskog jezika među gradišćanskim Hrvatima, što bi brojčano osnažilo našu jezičnu zajednicu u RA. Veseli činjenica kako je cjelokupna hrvatska zajednica u Austri-

ji višejezična i duboko svjesna da je afirmacija jezika i kulture jedna od njezinih najvažnijih zadaća, ne samo radi očuvanja jezične raznolikosti. Kvalitetno poučavanje jezika postaje sve značajnije, osobito danas kada matična zemlja pristupa vodećoj planetarnoj višejezičnoj zajednici kakva je Europska unija. Hrvatski jezik postat će nakon ulaska RH u punopravno članstvo EU-a njezin 24. službeni jezik.

EU je politička je i ekonomska zajednica sastavljena od 27 zemalja članica. Od osnutka 1957. (tada kao Europska gospodarska zajednica) EU primjenjuje politiku ravnopravnosti prema svim službenim jezicima zemalja članica. Odredba br. 1 iz 1958. glasi: "Građani zemalja članica imaju pravo komunicirati s institucijama EU-a na svom jeziku." (*European Commission*, 2004.). Poznato je kako u sklopu EU-a mnogi jezici imaju više od jedne norme, tj. odlikuju se pluricentričnošću. Primjerice, njemački u EU ima dvije norme: književni njemački jezik koji se govori u Saveznoj Republici Njemačkoj i književni njemački jezik koji se govori u Republici Austriji. Slično je s francuskim u Francuskoj i Belgiji. U slučaju austrijskoga njemačkoga zabilježeno je da je 1995. prigodom pridruživanja Austrije u EU austrijska vlada bila ustrajna u tom da barem 23 posebna austrijska naziva (uglavnom kulinarski nazivi za jelo i piće) uđu kao ravnopravne inačice s nazivima iz SR Njemačke (de Cillia, 1998.). Takav pojam pluricentričnosti u odnosu prema južnoslavenskim jezicima neprihvatljiv je i problematiziralo ga je niz autora među kojima izdvajamo Dalibora Brozovića (1991.).

- Stoljećima, odnosno tisućljećima Slovenci u Koruškoj nazivaju svoj jezik slovenskim; isto kao i Slovenci u Beču i u samoj Sloveniji. Zašto, pak, Hrvati starijedioci kao autohtona narodna manjina u Gradišću ne bi svoj jezik nazvali hrvatskim, isto onako kao što i oni gradišćanski i novodoseljeni Hrvati u Beču ili bilo gdje drugdje diljem Austrije svoj jezik nazivaju hrvatskim - poručuje jedan od inicijatora novih hrvatskih jezičnih integracija Petar Tyrana. ■

ENG The Croatian/bilingual school system in Vienna project based on private schools in the form of public foundations proposed by Gradišće (Burgenland) Croats gathered in the fold of the Croatian Centre in Vienna is welcomed by our younger migrant groups in Austria. According to the last census in that country 131,307 citizens cited Croatian as their mother tongue.

Papa donosi odluku o Međugorju do kraja godine

Brdo Križevac

Tekst: **Goran Pandža**

Posebna međunarodna komisija na čelu s kardinalom Camillom Ruinijem, koju je prije dvije godine pri Svetoj Stolicí osnovao papa Benedikt XVI. s namjerom da temeljito istraži vjerodostojnost ukazanja u Međugorju, najvjerojatnije će svoje istraživanje nastaviti sljedećih sedam mjeseci. A onda bi prije Božića 2012. godine na temelju rezultata istraživanja Papa mogao donijeti definitivnu odluku o fenomenu Međugorja, koji dulje od tri desetljeća intrigira pozornost vjernika i laika, zagovornika i protivnika, kako onih izvan Katoličke crkve, tako i onih u njoj. Komisija će zaključke višegodišnjega pažljivog istraživanja najprije iznijeti pred Kongregacijom za nauk vjere, a zatim će mišljenja Komisije i Kongregacije biti predložena papi Benediktu XVI. koji će donijeti konačnu odluku.

Prije tjedan dana Papa je razgovarao o tom pitanju s kardinalom Ruini-

jem koji je obavijestio Benedikta XVI. o razvoju istražnog procesa o Međugorju. Analitičari i vatikanisti ističu da su do zadnjeg trenutka otvorene sve opcije: priznanje autentičnosti ukazanja u Međugorju, negiranje autentičnosti, a spominje se i mogućnost da se ponovi odluka sa zasjedanja biskupskih konferencija bivše Jugoslavije u Zadru 1991. Tada je odlučeno da se pitanje Međugorja ostavi otvorenim i da se ono i dalje nastavi promatrati. Doslovno, zaključak biskupa s područja tadašnje federacije glasio je kako na temelju dostupnih istraživanja nije moguće utvrditi "nadnaravnost ukazanja i objava (non constat de supernaturalitate) u Međugorju".

OTVORENE SVE OPCIJE

Također je teško povjerovati da će Vatikan nakon tri desetljeća fenomena Međugorja i milijuna hodočasnika koji su njime prošli te čitave kartoteke vjernih svjedočanstva o tome kako im je posjet Međugorju promijenio život, do daljnjeg ostaviti pitanje otvorenim. Da

je papa Benedikt XVI. naumio razriješiti slučaj Međugorje potvrđuje i to da je upravo on početkom 2010. osnovao komisiju za ispitivanje Međugorja. Uz to, konačno rješenje pitanja Međugorja važno je i za normaliziranje odnosa u Mostarskoj biskupiji (iako prijepori između mostarskog biskupa i hercegovačkih franjevaca imaju dublje korijene, ali to sad nije naša tema).

Što se, pak, tiče samog Međugorja, lokalni franjevci na čelu s fra Jozom Zovkom od početka su podržavali vidioco i autentičnost ukazanja. Nasuprot njima, tadašnji mostarski ordinarij mons. Pavle Žanić odmah je zauzeo stajalište da je riječ o manipulaciji. No, s vremenom su u igru ušli određeni dokumenti kojima se željelo dokazati da je biskup Žanić morao negativno reagirati na Međugorje pod pritiskom tadašnjih komunističkih vlasti. Negativno stajali-

šte prema Međugorju preuzeo je i Žanićev nasljednik na mostarskoj katedrali mons. Ratko Perić, koji ne odustaje od tog stajališta unatoč svemu.

Na posljertku su biskupi u BiH bili prisiljeni zatražiti od Kongregacije za nauk vjere daljnja istraživanja i konačni pravorijek u vezi s Međugorjem. Stoga je osnovana spomenuta komisija na čelu s kardinalom Ruinijem, koju čini još pet kardinala: Angelo Amato, Josip Bozanić, Julian Herranz, Vinko Puljić i Jozef Tomko, uz asistenciju crkvenih stručnjaka za nadnaravne vjerske pojave poput vizija, ukazanja i privatnih objava.

RAZGOVORI S VIDIOCIMA

U tom kontekstu Komisija je u prošle dvije godine u Rimu razgovarala sa svim vidiocima. Razgovorima su nazočili svi članovi Komisije. Najprije su razgovarali s Ivankom i Vickom, zatim s Mirjanom i Marijom potkraj 2011., a prije kratkog vremena i s Ivanom i Jakovom. Navodno su vidioci ostavili "dobar dojam" kod kardinala, ali će konačnu odluku donijeti Kongregacija za nauk vjere i njezin negdašnji prefekt papa Benedikt XVI. Do konačne odluke članovima Komisije zabranjeno je davanje bilo kakvih izjava za javnost.

Hoće li Vatikan uskoro priznati omiljeno svetište?

Rijeka hodočasnika se neprestance slijeva u Muđugorje

DR. MARKEŠIĆ: Kad bi priznala ukazanja, Crkva bi vidiocima morala proglasiti svetima!

Sociolog religije dr. Ivan Markešić, znanstveni istraživač s Instituta "Ivo Pilar", smatra da nije potrebno sada stavljati 'točku na i' kad je u pitanju fenomen Međugorja. "U ovome trenu uopće nije važno je li se Gospa ukazala ili nije. Važna je društvena konstrukcija oko tog ukazanja. Naime, ako Papina komisija to potvrdi, ukazanje se dogodilo, a ako ne potvrdi onda se nije dogodilo. Dakle, odjednom nemamo ono u što su ljudi do sada vjerovali. To znači da su, Weberovim jezikom rečeno, 'virtuozni sve-toga' (dakle, oni koji su svećeničkim, biskupskim ili papinskim ređenjem stekli pravo raspolagati sredstvima spasenja), u ovom slučaju stekli pravo reći je li neka pojava naravna ili nadnaravna, odnosno je li bilo ukazanja ili nije. U tom kontekstu nema konačnog rješenja o Međugorju jer imamo religijski paradoks: da prolazni, ovodobni ljudi odlučuju o tome postoji li nešto nadnaravno. A to je gotovo nemoguće jer nadnaravno može postojati samo u sklopu vjere", govori dr. Markešić i napominje da bi u slučaju negativnog zaključka Papine komisije to značilo da su se vjernici dosad klanjali praznovjerju. Pitamo dr. Markešića slaže li se s mišljenjem nekih teologa da Crkva neće službeno priznati autentičnost ukazanja u Međugorju dok su vidioci živi. O tome dr. Markešić kaže: "Crkva neće službeno priznati ukazanja dok je živ sadašnji mostarski biskup Ratko Perić, koji je prema crkvenoj hijerarhiji mjerodavan za Međugorje. A on je protivnik fenomena Međugorje, isto kao i njegov prethodnik biskup Žanić. Crkva bi službenim priznanjem Međugorja zapravo degradirala biskupa Perića. Eventualno bi nakon Perića mogla imenovati biskupa koji bi bio benevolentan prema Međugorju. Uz to, ako bi se ukazanja priznala, vidiocima bi trebalo proglasiti svetima jer su vidjeli Gospu. Ne mislim da će se rješenje naći sada, sve će to potrajati još godinama. Zasad je najbolje prihvatiti da je Međugorje mjesto gdje ljudi dolaze moliti za duhovni mir i za rješenje svojih osobnih i obiteljskih problema." (Goran Pandža)

Ono što javnost i mediji u dosadašnjim napisima o Međugorju najčešće previđaju jest glavni razlog zbog kojeg Međugorje do danas nije priznato kao mjesto ukazanja za razliku, recimo, od Fatime i Lourdesa. Naime, vidjelicama u Fatimi i Lourdesu ukazanja su se pojavljivala u ograničenom vremenskom razmaku i onda su prestala, a ova marijanska svetišta priznata su kao mjesto ukazanja tek nakon smrti vidjelica. Međugorske vidjelice, pak, tvrde da im se Bogorodica kontinuirano ukazuje od prvog viđenja 24. lipnja 1981., da ukazanja nikad nisu prestala i da im se Gospa javlja i izvan Međugorja. Sve to Crkvu čini vrlo opreznom i kako neki crkveni stručnjaci za to pitanje misle Sveta Sto-

lica vjerojatno neće definitivno priznati autentičnost ukazanja u Međugorju dok su vidjelice žive.

Naime, priznati vjerodostojnost njihovih viđenja, koju bi eventualno naknadni način njihova života (jer svi su ljudi do zadnjeg trena podložni kušnjama) doveo u pitanje - bio bi prevelik rizik i udarac za meritornost Pape i vatikanskih kongregacija u donošenju pravorijeka o vjerskim fenomenima, koji katoličke vjernike na svim meridijanima iz godine u godinu zaokupljaju sve više. ■

ENG A special international commission established two years ago by Pope Benedict XVI to investigate the credibility of the appearances of the Virgin Mary at Medjugorje is slated to complete its work soon.

'Slama' oduševila Splićane

"Po slikama od slame mi smo postali prepoznatljivi u Vojvodini, one su svojevrsan brend", rekla je Katarina Čeliković

Katarina Čeliković, Jozefina Skenderović, Branka Bezić Filipović i Ingrid Poljanić

Autor: XXXXXXXX

Izložbeni prostor Gradske knjižnice Marka Marulića zasjaao je zlatnim bojama slame, materijala gotovo nepoznatog Splićanima, a koji ih je oduševio kako na slikama tako i na predmetima koji su prigodno izloženi u povodu uskrasnih blagdana. U ime domaćih organizatora, Gradske knjižnice Marka Marulića i Hrvatske matice iseljenika, posjetitelje su pozdravile Ingrid Poljanić i Branka Bezić Filipović, izvijestivši ih o okolnostima koje su dovele izložbu slika od slame u Split.

– Prigodom našeg posjeta Subotici, kada smo u lipnju prošle godine subotičkoj publici prikazali izložbu "100 godina Duje Balavca", vidjeli smo u prekrasnom prostoru Gradske kuće i radove od slame. To nas je toliko oduševilo da smo poželjeli vidjeti ih u Splitu. A naš prostor uspio je ove slike lijepo prikazati kako posjetiteljima na otvorenju izložbe tako i onima koji će tijekom izložbe prolaziti njime - rekla je na otvorenju u ime Grad-

ske knjižnice organizatorica kulturnih aktivnosti Ingrid Poljanić.

HMI-jeva podružnica u Splitu sa svojom agilnom voditeljicom Brankom Bezić Filipović počela je kulturnu suradnju dogovarati još prije dvije godine sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata koji se tada predstavljao u Splitu.

– Sretna sam što je hrvatska zajednica vrlo aktivna u Vojvodini u mnogim segmentima. Sve što smo do sada dogovarali uspjeli smo ostvariti, kako u Subotici, tako i ovdje kod nas i nadamo se da ćemo i mi pomoći u prezentaciji hrvatske kulture vojvođanskih Hrvata u našoj sredini. Nama je jako stalo do Hrvata izvan Hrvatske i osjećamo ih dijelom naše cjelokupne kulture. Na tome ćemo raditi i u budućnosti, a uskoro ćemo opet i mi gostovati u Subotici sa zanimljivom izložbom - najavila je voditeljica splitske podružnice HMI-ja Branka Bezić Filipović.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata izložbom slika od slame nastavio je rad na prezentaciji hrvatske kulture

u Republici Hrvatskoj, za što postoje i drugi razlozi.

– Zavod u sklopu svojih programskih aktivnosti vrlo aktivno predstavlja kulturu vojvođanskih Hrvata izvan Vojvodine, a napose nam je stalo predstaviti se u našoj matičnoj domovini. Drago nam je da se izložba slika od slame može vidjeti u Splitu, a vaše reakcije su odgovor na pitanje jesmo li uspjeli u tome. Po slikama od slame mi smo postali prepoznatljivi u Vojvodini, one su svojevrsan brend, te vjerujem da će turneja ove izložbe po hrvatskim gradovima postići sličan dojam. Želimo vam pokazati zlatnu slamu i zlatne ruke naših umjetnica koje su vezane uz materijal vama vjerojatno nepoznat - rekla je na otvorenju izložbe menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda Katarina Čeliković. Ona je naglasila kako je glavni povod za ovu izložbu 50. obljetnica organiziranog rada u umjetnosti u tehnici slame i nastanka prve slike "Rit" Ane Milodanović, te dobivanje Povelje Republike Hrvatske za ovaj rad, koju je Društvu "Matija Gubec" dodijelio hrvatski predsjednik dr. Ivo Josipović.

Voditeljica slamarske sekcije Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec" iz Tavankuta Jozefa Skenderović izvijestila je posjetitelje izložbe o nastanku prvih radova od slame, nastalih na njivi te ispričala pritom zanimljive detalje o izradi slika, o Dužijancu, o tome gdje se sve slike nalaze po svijetu i koliko je ljubavi potrebno da bi se one izradile.

Izložbu su zajednički organizirali Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, splitska podružnica Hrvatske matice iseljenika, Gradska knjižnica Marka Marulića u Splitu i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu. ■

ENG "Straw" delights Split – The exhibition space of the Marko Marulić municipal library of Split played host to Vojvodina Croatian women who create pictures and decorative objects of straw.

U Torontu obilježen Bilosnićev jubilej

U dvorani crkve "Hrvatskih mučenika" u Mississaugi predstavljena je Bilosnićeva knjiga sabranih poema "Hrvatska ogrlica", tiskana 2010. u Zadru s predgovorom Božidara Petrača

Napisao: **Ivan Raos**

Kao posebni gost večeri u Torontu je na 12. pjesničkim susretima hrvatske izvandomovinske lirike nastupio ugledni hrvatski književnik i likovni umjetnik Tomislav Marijan Bilosnić. Književnim izvrsnim nastupom pred mnogobrojnou iseljeničkom publikom u Kanadi je obilježen Bilosnićev jubilej, 45. godišnjica umjetničkog djelovanja i 65. godišnjica života. Manifestaciju, čiji je gost Bilosnić, organizirali su Zaklada za Hrvatske studije u Kanadi, Pjesnička udruga Hrvatske izvandomovinske lirike (HIL) iz New Yorka, Hrvatska srednja škola iz Mississaugi i Hrvatski svjetski kongres.

U prvom dijelu večeri Nada Pupačić, predsjednica, i Ana Ganza, dopredsjednica HIL-a, Ljubinko Matešić, generalni konzul RH u Mississaugi, te prof. dr. Vladimir Bubrin (Toronto) i prof. Helena Burić (*University of Waterloo*), otvorili su manifestaciju i predstavili jedanaestu zbirku HIL-a "Po utrim putovima". Riječ je o zbirci koja donosi pjesnička ostvarenja pjesnika iz SAD-a, Kanade, Europe i Australije, koji su ove godine zastupljeni na susretima, a to su: Ana Ganza (Kanada), Ivan Gerich (SAD), Nadica La Rosa (Danska), Jerko Matić (Slovenija), Ante Kalić Rava (SAD), dr. Suzana Tkalčić (SAD) i Anica Zdunić (Austrija). Također su nastupili i mnogi pjesnici s ranijih susreta te pokazali snagu pjesničke riječi.

U drugom dijelu večeri u dvorani crkve "Hrvatskih mučenika" u Mississaugi, 13. travnja predstavljena je Bilosnićeva knjiga sabranih poema "Hrvatska ogrlica", tiskana 2010. u Zadru s predgovorom Božidara Petrača, predsjednika Društva hrvatskih književnika. Uz autora, o knjizi su govorili prof.

Anton Kikaš, Tomislav Marijan Bilosnić i generalni konzul RH u Torontu Ljubinko Matešić sa suprugom

dr. Ivanka Madunić Kuzmanović i Ana Ganza, te Anton Kikaš koji je Bilosniću uručio u povodu jubileja i prigodan darak. Između ostalog, istaknuto je kako Bilosnić u svojim poemama razrađuje domovinsku tematiku i to ne samo na temelju domoljubnih osjećaja, već i poetske zainteresiranosti prema umjetničkoj i književnoj baštini hrvatskog jezika. Bilosnićeve poeme Vila Velebita, Štit(i) slovo hrvatsko, Krik i Ogrlica, koje se nalaze u predstavljenoj knjizi, rijedak su brevijar u ovome hrvatskom pjesništvu. Ne čudi stoga što su dijelovi nekih Bilosnićevih poema našli mjesto u antologijama hrvatskoga domovinskog pjesništva od najranijih dana do danas.

Ovo je bila prilika da se u iznimnom krugu pjesnika izvandomovinske lirike i mnogih naših ljudi u svijetu obilježi i 45. godišnjica umjetničkog djelovanja Tomislava Marijana Bilosnića. Govoreći o nesvakidašnjoj svestranosti Bilosnićeve umjetničke angažiranosti i izražavanja, na večeri su predstavljene i poema Vukovar, knjiga dokumenata "Zvonko Bušić", te Bilosnićev izbor pjesama *Wrought Silver* (Kucano srebro) na engleskom jeziku. Kao kruna svega predstavljena je najprevođenija Bilosnićeva zbirka "Tigar", koja će uskoro izaći u SAD-u za čitavo englesko govorno područje. ■

Bilosnić s pjesnicima hrvatske izvandomovinske lirike

ENG Bilosnić jubilee celebrated in Toronto – Respected Croatian writer and artist Tomislav Marijan Bilosnić appeared as a special guest of the 12th Poetry Meeting of Croatian Lyricism Abroad in Toronto.

Hrvatski način života

Prema istraživanju kvalitete života iz 2009. magazina *International Living* Hrvatska se na listi od 193 zemlje našla na visokome 18. mjestu po poželjnosti. Usporedbe radi, na prvome mjestu bila je Francuska, Slovenija na 33., BiH na 92., a Srbija na 93. mjestu

Napisao: **Božo Skoko**

Poznato je da je jedan od najpopularnijih američkih izvoznih proizvoda upravo njihov način života. Zahvaljujući promociji tog načina života u filmu, glazbi i drugim oblicima popularne masovne kulture, on se prenosi u cijeli svijet, mnogi ga uspješno i neuspješno kopiraju, a turisti iz cijeloga svijeta hrle na sjevernoamerički kontinent da osjete taj način života. Zato se nameće pitanje - ima li Hrvatska svoj način života koji bi mogao postati privlačan posjetiteljima iz inozemstva.

ČARI ŽIVOTNOG STILA

Iako nam pojam *hrvatski način života* može zvučati i pomalo smiješno ili sarkastično, objektivniju ocjenu čari toga životnog stila možemo pronaći u mnogobrojnim inozemnim vodičima i monografijama te zapisima i izjavama ino-

zemnih turista, koji su obično fascinirani ljepotom i raznolikošću podneblja, opuštenošću i neposrednošću ljudi, dugim razgovorima uz kavu, bogatom kuhinjom i zdravom hranom, kvalitetnim vinima, bogatom kulturom, čistim morem i jedinstvenom obalom... Skeptici bi, doduše, na to mogli reći - kakve nam koristi kad mi nemamo dovoljno novca poput tih turista da putujemo obalom i unutrašnjosti te uživamo u svim tim hrvatskim blagodatima. Međutim, inozemni stručnjaci imaju odgovor i za takve skeptike jer smatraju kako je kvaliteta života za sve stanovnike u Hrvatskoj na iznimno zavidnoj razini.

Prema istraživanju kvaliteta života iz 2009. magazina *International Living* Hrvatska se na listi od 193 zemlje našla na visokome 18. mjestu po poželjnosti. Usporedbe radi, na prvome mjestu bila je Francuska, Slovenija na 33., BiH na 92., a Srbija na 93. mjestu.

Na čemu je svoje zaključke temeljio

taj magazin i na temelju čega kvalitetu života u određenoj zemlji procjenjuju druge relevantne institucije? Parametara je puno, no evo onih koji se redovito ponavljaju: zemljopisni položaj, klima, sigurnost, ekološka očuvanost, kvalite-

ta prometne infrastrukture, dostupnost i cijena zdravstvenih usluga, razina socijalne skrbi, bogatstvo gastronomije, kulturna ponuda, mogućnosti obrazovanja, mogućnosti zapošljavanja, politička stabilnost, visina cijena, dostupnost međunarodnih brendova, međuljudski odnosi, puls, tradicija...

U EUROPSKOM VRHU

Gotovo u svim kategorijama Hrvatska zauzima značajno mjesto. Živimo u relativno ekološki čistoj zemlji, koja se nalazi u srcu Europe. Zrakoplovom smo udaljeni od bilo koje europske metropole maksimalno dva sata. Prometno smo prilično dobro umreženi, a po dužini novoizgrađenih autocesta rekorder smo u Europi. Sigurnost je na zavidnoj razini. Diljem Hrvatske ljudi još ne zaključavaju svoje obiteljske kuće, a djeca se slobodno mogu igrati u prirodi... Klima i zemljopisni položaj podarili su nam četiri godišnja doba. Nadomak su nam more, planine, slavonska ravnica... U mogućnosti smo hraniti se vrlo zdravo, a našu gastronomiju odlikuje iznimna raznolikost. Razina zdravstvene skrbi za tako malo novaca, koje prosječan hrvatski građanin izdvaja, teško se može pronaći bilo gdje u svijetu. Socijalna skrb također je na iznimnoj razini. Mogućnosti obrazovanja su relativno kvalitetne i uglavnom su besplatne. Bogatstvo kulturne ponude, koja se nalazi na raspolaganju Hrvatima, posebice stanovnicima većih gradova, uspoređuje se s europskom razinom. To se posebno odnosi na Zagreb koji je po izdvajanjima za kulturu te kulturnom ponudom (koncerti, izložbe, festivali, predstave, gostovanja inozemnih zvijezda, izdavaštvo...) u europskom vrhu. U smislu ponude trgovačkih brendova i dostupnosti trgovina, hrvatskim građanima na raspolaganju je uglavnom sve ono što i stanovnicima drugih europskih zemalja. Uz sve to, Hrvati su relativno gostoljubivi i srdačni pa život u takvom okruženju ima dodatnu kvalitetu. A tome treba dodati i bogatu tradiciju koja život ovdje čini bogatijim te ljudi imaju srca za druge, za razliku od otuđenosti na bogatom Zapadu. Činjenica je da kapitalizam nije uspio uništiti ni tradicionalni duh, a ni druženja uz kavu, pa tako još imamo vremena jedni za druge... Zahvaljujući tome prepune zagrebačke te-

rase u očima inozemnih turista postale su svojevrsni brend.

HRVATSKA - MINIGLOBUS

Doduše, možemo se požaliti na visinu cijena s obzirom na primanja, loš standard građana te nemogućnost zapošljavanja. Možemo se požaliti i na neučinkovitost hrvatskih političkih elita, njihovu povezanost s kriminalom i korupcijom... I još puno sličnih elemenata. Ali sve je to ipak prolazne prirode i uz malo dobre volje može se ispraviti.

Marko Goluža, jedan od začetnika hrvatske turističke promocije, smatrao je kako je upravo hrvatski način života jedan od najneiskorištenijih potencijala u turističkoj promociji Hrvatske te ujedno jedan od naših najpoželjnijih izvoznih proizvoda. Zamoljen da u nekoliko rečenica opiše Hrvatsku i hrvat-

ski način života strancu, u jednoj televizijskoj emisiji Goluža je rekao: "Kad bih strancu predstavljao Hrvatsku, rekao bih mu - mi smo prekrasna zemlja na susretištu civilizacija i kultura. U njoj možeš u jedan dan doživjeti više nego u mjesec dana na nekom kontinentu. Od Zagreba do Crikvenice proći ćeš nizinu, gorje, krš - koji je svjetski fenomen, i more. I to u samo sto sedamdeset kilometara. To je zemlja mediteranske kulture i srednjoeuropske kulture, jedan miniglobus, jedan Minimundus, gdje ćeš se jako dobro osjećati. Dobro ćeš jesti, vidjet ćeš puno spomenika, ljudi su zabavni, moći ćeš ići s ribarima na more, pjevati u klapama, a možda se ovdje i oženiš jer su Hrvati među najljepšim ženama na svijetu!"

Uistinu, gdje to možemo pronaći? Jesmo li svjesni tog bogatstva koje imamo i čuvamo li ga dovoljno? ■

ENG *The Croatian way of life – According to a quality of life survey conducted in 2009 by International Living magazine, Croatia stands at a high 18th place in a pool of 193 countries in terms of desirability.*

Bostonski Hrvati u znaku triju obljetnica

NEFC obilježava dvadesetu godišnjicu organiziranjem 20 raznovrsnih događaja tijekom 20 mjeseci – "20 za 20", a neka su organizirana u suradnji s Hrvatskom školom Boston

Profesor Ivo Galantić i Joyce Galantić, jedni od osnivača NEFC-a, s Irenom Matulić i Irenom Stanić Rašin

Pajdaši s putovanja po Dalmaciji 2011.

Napisala: ffffff

Ove godine hrvatska zajednica u Novoj Engleskoj, SAD, obilježava tri značajne godišnjice. Organizacija *New England Friends of Croatia* (NEFC) slavi 20 godina osnutka, vokalno-tamburaški sastav *Pajdaši* 10 godina postojanja, a Hrvatska škola Boston pet godina rada.

NEW ENGLAND FRIENDS OF CROATIA

Organizacija *New England Friends of Croatia* osnovana je 1992. godine, a njezina je prva uloga bila organizacija i koordinacija humanitarne i materijalne pomoći Hrvatskoj tijekom Domovinskog rata. Donacije su bile slane najčešće bolnicama u ratom razrušenim krajevima, Karitasu ili pojedincima (djeci stradalnicima). Razne materijalne donacije skupljale su se za ranjenike koji su se liječili u bostonskim bolnicama, te za izbjeglice koje su došle u ovo područje. Članovi NEFC-a ostali su uključeni u pomoć izbjeglicama u tranzicijskom razdoblju, osobito pri smještaju i prevođenju na

engleski jezik. NEFC je također aktivno sudjelovao u lobiranju na američke vlasti i UN da priznaju suverenitet Republike Hrvatske, preko političkih skupova, radioprograma, pisama i telefonskih poziva.

Nakon svršetka rata, osim pomoći stradalnicima, NEFC-ove najznačajnije aktivnosti ostale su kulturne i obrazovne, od organizacije koncerata i projekcija hrvatskih filmova, do tradicionalnih hrvatskih piknika, božićnih proslava, uskršnjih misa te potpore ostalim hrvatskim organizacijama na ovom području.

NEFC obilježava dvadesetu godišnjicu organiziranjem 20 kulturnih, obrazovnih, zabavnih i ostalih događaja tijekom 20 mjeseci – "20 za 20" (proljetni piknik, božićna proslava, promocija knjige poznatoga hrvatskog etnologa i etnomuzikologa Vide Bagura), a neki događaji organizirani su u suradnji s Hrvatskom školom Boston.

PAJDAŠI

Vokalno-tamburaški sastav *Pajdaši* (*Pajdashi*) osnovan je 2002. godine kao jedini sastav na ovom području koji izvodi hr-

Predsjednica NEFC-a Mirena Bagur s voditeljicama škole

vatske tradicijske i starogradske pjesme i plesne napjeve. Nova Engleska može se pohvaliti dugom tradicijom internacionalne folklorne glazbe, pjesme i plesa, te održavanjem mnogih festivala i radionica. Zanimljiv je podatak da u Pajdašima, koji imaju oko dvadesetak glazbenika i pjevača, pjevaju samo tri članice koje su rođene i odrasle u Hrvatskoj; ostatak sastava čine Amerikanci koji, poput pravih ljubitelja i poznavatelja različitih glazbenih vještina, bez problema prebiru po žicama i pjevaju lingvistički zahtjevne napjeve iz svih dijelova Hrvatske. Svaka proba Pajdaša započinje pjesmom i svirkom, a završi prepuštanjem kulinarским užicima, smijehom i šalom, pa nije čudo što su u lokalnim folklornim krugovima poznati kao "Društvo hrvatskih pjesama i večera". Pajdaši su česti gosti na događajima u hrvatskoj iseljeničkoj zajednici na ovom području i nastupaju na piknicima i božićnim proslavama u organizaciji NEFC-a. Prije tri godine Pajdaši su izdali svoj prvi CD, "U kolo". Prošle godine bili su sudionici Međunarodne smotre folklora u Zagrebu i svojim nastupom otvorili televizijski prijenos programa. Većina članova također je sudjelovala u koncertnoj turneji po južnoj Dalmaciji, a za mnoge je to bio prvi i nezaboravni susret s Hrvatskom. U ožujku ove godine Pajdaši su nastupali na dobrotvornom koncertu za pomoć u nabavi opreme djeci plesačima iz Hrvatske i Armenije. Svake godine također sudjeluju i na nekoliko festivala i koncerta internacionalne folklorne glazbe. U povodu proslave desete obljetnice postojanja planiraju održati svečani koncert.

HRVATSKA ŠKOLA BOSTON

Hrvatska škola Boston izrasla je iz Hrvatskog programa za jezik i kulturu, koji je nastao 2007. godine u okviru NEFC-a, a od 2009. djeluje kao neovisna neprofitna organizacija. U subotu, 31. ožujka, škola je organizirala svečanu i zabavnu proslavu pete obljetnice djelovanja. Bila je to prilika za prisjećanje na sve one koji su na bilo koji način bili uključeni u njezin rad i na događaje kojima je škola okupila i širu hrvatsku zajednicu. Osim jezične nastave za djecu i odrasle, neki događaji bili su organizirani u suradnji s NEFC-om. Već u prvoj godini djelovanja školu su posjetili predstavnici Hrvatske matice iseljenika Lada Kanajet-Šimić, Lidija

Cvikić, Livija Kroflin i Zvonko Novosel, koji su održali nekoliko jezičnih i kreativnih radionica. Prva gošća 2009. godine bila je Karmela Vukov-Colić, koja je održala radionicu za djecu, a iste godine gostovala je i dječja spisateljica Jadranka Klepac. Sljedeće godine profesor Stjepko Golubić održao je predavanje o Plitvičkim jezerima, popraćeno videomaterijalom. Prošle godine generalni konzul iz New Yorka Marijan Gubić izvijestio nas je o prijedlogu novog zakona o odnosima RH s Hrvatima izvan RH, a u veljači prošle godine predsjednik RH Ivo Josipović susreo se tijekom posjeta Sveučilištu Harvard i s predstavnicima škole, i tom prilikom uručio mu je već tradicionalni dvojezični multikulturalni kalendar koji ilustriraju djeca polaznici škole. U ožujku prošle godine prof. Anita Peti-Stantić poklonila je školi nekoliko primjeraka knjige "Jezične igre za velike i male" i održala radionicu za djecu na tu temu, kao i predavanje za odrasle pod nazivom "Trenutna lingvistička situacija u Hrvatskoj: utjecaj institucija". U travnju 2011. godine profesorica Anamarija Frankić održala je predavanje, popraćeno videomaterijalom, o prirodnim ljepotama Hrvatske. Krajem godine posjetio nas je poznati hrvatski etnolog i etnokoreograf Vido Bagur, koji je održao prezentaciju uz videoprikaz običaja maskiranja u Hrvata, a djeca su zatim izradila maske i sa zvončićima oko pasa imitirala plesove zvončara. Posjetila nas je ponovno Karmela Vukov-Colić, koja je održala dobrotvornu prodaju primjeraka svoje zbirke priča za djecu "Noine

priče" za nabavu školskog materijala. U siječnju ove godine, u suradnji s NEFC-om, škola je organizirala predavanje prof. Ive Galantića o modernoj umjetnosti, popraćeno dijapozitivima mnogih umjetničkih djela.

Vrlo smo zadovoljni i sretni što smo u sklopu škole mogli ponuditi veliki broj raznovrsnih i kvalitetnih predavanja gostiju s niza bostonskih sveučilišta ili iz Hrvatske. Nadamo se da ćemo sljedećih godina proširiti jezičnu ponudu za djecu i uvesti neke nove sadržaje, posebice folklor, i nastaviti s tiskanjem dvojezičnoga multikulturalnog kalendara, koji oslikavaju djeca polaznici škole i koji izlazi već treću godinu zaredom. Najljepše zahvaljujemo na pomoći i potpori svim polaznicima, roditeljima, pokroviteljima, gostima te HMI-ju i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, kao i izdavačkim kućama Školskoj knjizi, Nakladi Ljevak, Profilu i Alf. Nadamo se da ćemo i ubuduće surađivati. ■

Izrada zvončarskih maski nakon predavanja Vide Bagura 2011.

ENG *Bostonian Croatians celebrate three anniversaries* – This year three Croatian organisations in Boston are celebrating anniversaries: the New England Friends of Croatia, the Pajdaši Tamburitza Band and the Croatian School.

Roman o životnim izazovima migrantica

Ovo je dubok, dramatičan i poetičan roman o pronalaženju načina kojim se može živjeti s prošlošću, s obitelji i bez nje, u raznim životnim izazovima

Napisala: **Vesna Kukavica**

Hrvatska matica iseljenika i Nakladnička kuća AGM, podružnica Zagrebačkog holdinga, upravo su objavili roman *liv* autorice Morgan Yasbincek iz Zapadne Australije. Roman je s engleskoga jezika preveo Nebojša Mudri, a uredile su ga Grozdana Cvitan i Vesna Kukavica koje godinama prezentiraju iseljeničku književnost na zagrebačkome Međunarodnom sajmu knjiga *Interliberu* u Matičinu projektu *Hrvatske knjige izvan Hrvatske*.

Riječ je o jedinstvenome proznom djelu nelinearne, fragmentarne fabule koja vrluda putovima i stranputicama duše glavne junakinje O(liv)ie. Ona traži za klasnim i ekonomskim značajkama koje obilježavaju tu zlostavljanu ženu hrvatskoga podrijetla - koja živi na margini australske multietničke zajednice.

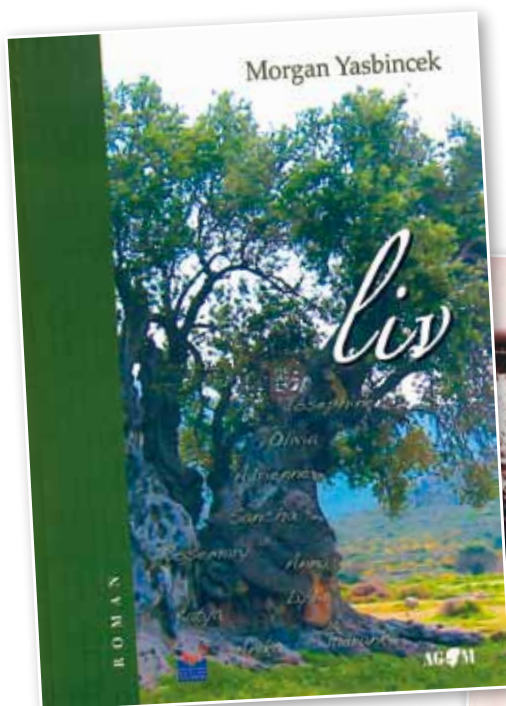
Fragmentarna struktura teksta je zamršena i priče, kako kaže sama autorica, mogu biti raspletene iz mnogih točaka (str. 11), primjerice iz ove ili one države, pa ih povremeno pripovijeda sveznajuća pripovjedačica, a povremeno pojedini ženski likovi, dok ih filmskom brzinom prelaze diskursi pripovjedačica u prvom licu, koje nisu uvijek autobiografska isprijava glavne junakinje Olivie, već iskazi (također u prvom licu) ili majke ili bake, koje iz svoje vizure ispredaju obiteljsku priču od prabake Anike preko doseljenice Lydie i majke joj Sanche te rođenih Australki Olivie i kćerke joj Josephine.

Književnost se pokazuje kao uzbudljiv medij za promišljanje različitih identitetskih mijena, koje odražavaju složene ljudske sudbine u globaliziranim multietničkim i multikulturnim zajednicama svijeta. Australska književnost slijedi te tendencije, koje su najočitije u suvremenome književnom stvaralaštvu doseljenika i njihovih potomaka, koji nerijetko propituju značajke vlastite osobnosti u tome složenome društvenome mozaiiku 21. stoljeća.

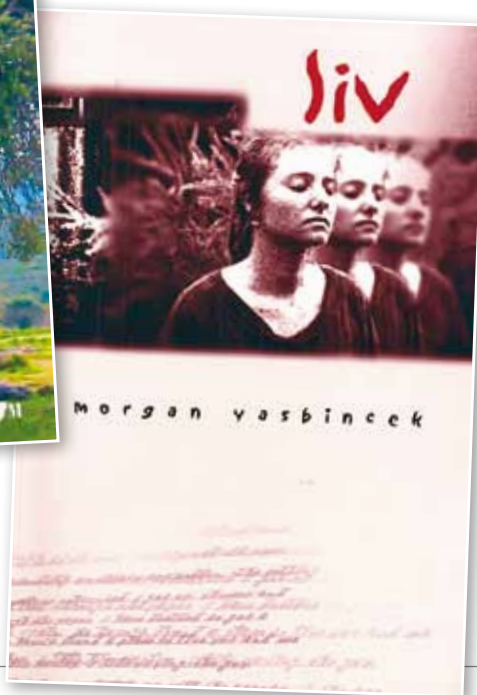
GLOBALIZIRANE MULTIETNIČKE ZAJEDNICE

Inovativno razrađen koncept romana, koji pokazuje Morgan Yasbincek kao vještu pripovjedačicu, stvara galeriju likova iz doseljeničkoga miljea kao određenu gestu vlastitoga umjetničkog aktivizma i eksperimenta naglašene rodne perspektive.

U potki romana je obiteljska priča koja se događa između australskog Perth, malog mjesta iz sjeverozapadne Hrvatske i logora u Njemačkoj četrdesetih godina dvadesetog stoljeća. Olivia odrasta u Australiji za vrijeme hladnoga rata u doseljeničkoj obitelji hrvatskog podrijetla i njezina je svijest djelomice oblikovana na iskustvima tzv. transgeneracijskih trauma. Olivijina majka Sancha kao dijete je stigla u Australiju 2. siječnja 1954., nakon jednomjesečne plovidbe istočnim prekooceanskim brodom, iskrcavši se u luci Fremantle blizu Perth, zajedno sa stotinama Europljanki koje su u to vrijeme zbiljski stizale kao tzv. *poštanske nevjestice* budućim muževima koji su već radili u Australiji, poput Olivijina djeda Yosepa. Očaj, političko i obiteljsko nasilje zajednička su nit svakog naraštaja. Krug zlostavljanja triju naraštaja žena koje su trpjele društvene nepravde nastavlja se, a radnja romana događa se u trenutku

Yasbincek, Morgan - *liv*, Hrvatska matica iseljenika & Zagrebački holding podružnica AGM

Naslov izvornika: Yasbincek, Morgan - *liv*. Fremantle Arts Centre Press, Fremantle

Morgan Yasbincek

kad Olivia traži rastavu od svoga muža. Glavna junakinja živi s ljubavnikom i kćerkom te traži sestru koja je, sumnja se, nestala u Domovinskom ratu u Hrvatskoj. Olivijin identitet rascjepkan je koliko i njezina priča, rastrgnuta između jezika (hrvatskog i engleskog), privrženosti obiteljskom gnijezdu i trauma iz prošlosti, koje su zasjenile nesporzume u sadašnjosti. Fragmenti romana zrcale mnogolikost mlade dizajnerice Olivie, nudeći čudesne znakove umijeća življenja u identitetskom rasuću – kakvo poznaju migrantice diljem svijeta.

NEOČEKIVAN I ZNAČAJAN RASPLET

Autorica Morgan Yasbincek rođena je 1964. godine u Zapadnoj Australiji. Studirala je i doktorirala književnost na Sveučilištu Murdoch, gdje i predaje kreativno pisanje. Za pjesničke zbirke osvojila je priznanja, a njezin za sada jedini roman *liv* našao se 2001. na popisu nominiranih za Zlatnu medalju Društva za studij australske književnosti.

Autorica Yasbincek, uz karijeru sve-

učilišne profesorice, trenutačno radi na drugome romanu i očekuje izlazak četvrte zbirke pjesama.

- Sretna sam što je ova knjiga toplo prihvaćena u zemlji moje majke i bake. To je vrlo neočekivan i značajan rasplet za mene kao pisca. Osjećam se kao da je moj roman pronašao svoj dom i pravo mjesto u svijetu književnosti sada kad je objavljen u obje zemlje na oba jezika. Tim je riječima zahvalila australska književnica Morgan Yasbincek sunakladničkom dvojcu Hrvatskoj matici iseljenika i Zagrebačkome holdingu – podružnici AGM iz Zagreba.

- Pisan osobno, obraćajući se izravno, *liv* izražava i pobuđuje cijeli spektar emocija, izazivajući u čitatelju suosjećanje, sjetu, čuđenje, bijes, gađenje i revolt, ali i zadivljenost, oduševljenje i nadu. Na trenutke izrazito težak, mračan i mučan, na drugim pak mjestima vrlo komičan, razigran i razdragan, *liv* je pokušaj suočenja sa svime onime što u našoj svakodnevnoj prezaposlenosti i jurnjavi često potiskujemo ili ne primjećujemo, ali nas na različite načine bitno određuje. ■

ENG A novel about the challenges faced by an immigrant woman – The CHF and the AGM publishing branch of Zagrebački holding have just released the novel *liv* by Morgan Yasbincek of Western Australia.

ISELJENIČKA VIJEST

BERLIN: PRIKAZAN MALBAŠIN DOKUMENTARAC O DOMOVINSKOM RATU

NJEMAČKA - U organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa, u dvorani Hrvatske katoličke misije Berlin prikazan je dokumentarni film redatelja Petra Malbaše, naslovljen "Istinom do pobjede - perom i kamerom kroz Domovinski rat". Projekciji filma odazvao se zadovoljavajući broj berlinskih Hrvata. Goste iz Hrvatske pozdravili su Mijo Marić, predsjednik HSK, kao i župnik fra Petar Čirko. Zatim je prikazan film koji, okom snimatelja Petra Malbaše, prati ratno vrijeme i događaje u Hrvatskoj.

Ovaj film nastao je u lipnju 2011. na temelju izvorne filmske građe koja donosi priču o hrvatskom vojniku te obrani i oslobađanju hrvatske države od 1991. do 1995. od jugosrpske agresije i to sa stajališta sudionika ratnih operacija i mještana ratom zahvaćenih područja, povezanih pripovije-

danjem i iznošenjem osobnih doživljaja autora.

Petar Malbaša, rođen u Sinju, dragovoljac je Domovinskog rata od samoga početka kao vojnik – snimatelj. S kamerom na leđima, kao pripadnik 126. sinjske brigade, a od 1994. Zbornog područja Split koji je pod izravnom odgovornošću generala Ante Gotovine, prošao je cijeli rat. Njegove snimke tek oslobođenog Knina, glasovitog sastanka generala Gotovine, kao i mnoge druge,

obišle su svijet. Petar Malbaša pratio je i operacije "Maestral", "Južni potez", "Zima '94.". Dobitnik je mnogobrojnih priznanja, među ostalim Spomenice Domovinske zahvalnosti, medalja Oluja, Ljeto i Pauk te Zlatne plakete "Junak Domovinskog rata". (Sonja Breljak)

Povijesan hrvatsko-židovski susret

Svi govornici sa židovske strane pohvalili su promišljen i hrabar čin hrvatske zajednice u Viktoriji u prihvaćanju inicijative generalnog konzula Babića za suradnju i zbližavanje sa židovskom zajednicom

Generalni konzul Babić s predstavnicima židovske zajednice

Tekst i snimke: GKRH u Melbourneu

Na inicijativu Generalnog konzulata RH u Melbourneu u nedjelju 29. travnja u Geelongu, drugome najvećem gradu u australskoj saveznoj državi Viktoriji, održan je drugi povijesni susret između predstavnika hrvatske i židovske etničke zajednice u Viktoriji. Sastanak je održan u Centru Hrvatske zajednice Geelong, koji je širom otvorio vrata visokim gostima iz židovske zajednice.

Sastanak je bio neformalan i u kontekstu nastavka boljeg upoznavanja dviju zajednica koje više od pola stoljeća zajedno žive u Australiji, a u to vrijeme nisu ostvarile gotovo nikakav konstruktivan kontakt. Prvi sastanak održan je 13. studenoga 2011. godine u sjedištu židovske zajednice u Melbourneu. Na sastanak u Centru Hrvatske zajednice u Geelongu židovska zajednica poslala je svoje najistaknutije vođe u Viktoriji i Australiji.

Izaslanstvo od dvadeset članova vodili su predsjednica Vijeća židovske zajednice u Viktoriji Nina Bassat i predsjednik krovne organizacije svih židovskih udruga u Australiji dr. Danny Lamm. Nazočan je bio i donedavni predsjednik Vijeća židovske zajednice u Viktoriji John Searle, koji sada vrši dužnost predsjedatelja Komisije za ravnopravnost i ljudska prava u Viktoriji. Došao je i povjerenik za multikulturu u Viktoriji, Grahame Leonard.

S hrvatske strane na sastanku je bilo nazočno oko četrdeset predstavnika hrvatske zajednice u Viktoriji. Na sastanku je bio nazočan i generalni konzul Republike Hrvatske u Melbourneu,

mr. sc. Antun Babić, koji je najzaslužniji za organizaciju i uspjeh toga povijesnog sastanka. Babić je zajedno s bivšim predsjednikom Vijeća židovske zajednice u Viktoriji Johnom Searlom pune dvije godine sustavno radio na stvaranju pozitivnog ozračja u židovskoj zajednici prema Republici Hrvatskoj i hrvatskoj etničkoj zajednici u Viktoriji, koja je u očima židovske zajednice imala imidž koji ne zaslužuje.

Svi govornici sa židovske strane pohvalili su promišljen i hrabar čin hrvatske zajednice u Viktoriji u prihvaćanju inicijative generalnog konzula Babića za suradnju i zbližavanje sa židovskom zajednicom.

Predsjednik Izvršnog odbora židovskih organizacija za cijelu Australiju dr. Danny Lamm, između ostaloga, prvi put je u svom govoru javno objelodanio da su njegovi roditelji prije Drugoga svjetskog rata živjeli u Zagrebu te da su u Australiju došli kao Hrvati.

U svom govoru generalni konzul Babić istaknuo je kako je zbog mnogobrojnih razloga ovaj susret hrvatske i židovske zajednice u hrvatskom klubu dobar ne samo za te dvije zajednice, nego i za Australiju, Hrvatsku i Izrael.

Veliku zaslugu za taj golemi uspjeh u pozitivnom predstavljanju hrvatske zajednice u širem australskom društvu također imaju Centar hrvatske zajednice Geelong i Hrvatski svjetski kongres za Viktoriju. Povijesni događaj odnosno posjet najviših predstavnika židovske zajednice u Australiji hrvatskom klubu u Geelongu popratio je lokalni dnevni list "The Geelong Advertiser".

Tijekom sastanka nastupio je i HKUD "Lado" Geelong s kratkim programom. ■

Sastanak je svojim nastupom uljepšao HKUD "Lado" iz Geelonga

ENG A historic Croatian-Jewish meeting – At the initiative of the Croatian General Consulate in Melbourne the second historic meeting of representatives of the Croatian and Jewish ethnic communities in Victoria was held in Geelong.

‘Dovela nas je velika ljubav prema Hrvatskoj’

“Mi smo zahvalni Hrvatskoj jer nam je omogućila više no što smo očekivali. U Hrvatskoj postoji kriza, no ima više mogućnosti no što ljudi misle”, ističe Josip Hrgetić

Josip Hrgetić, uspješni poduzetnik, povratnik iz Venezuele

rođen u Venezueli i jedan je od trojice sinova Petra i Đurđe Hrgetić koji su zbog političkih razloga 1945. morali emigrirati u Venezuelu.

RODITELJI MORALI POBJEĆI IZ HRVATSKE

- Moji roditelji su Hrvati. Otac Petar rođen je u Oroslavlju, dok je majka Đurđa rodom iz Lovinca u Lici - ponosno objašnjava svoje korijene naš sugovornik te napominje kako su roditelji odabrali Venezuelu jer je u Caracasu već bio njegov djed Stipe Sekulić (majčin otac), koji je dobio državljanstvo te je u Venezuelu doveo svoju obitelj. Danas u toj južnoameričkoj državi živi više od 50 članova Josipove uže i šire obitelji. Iako Josipova obitelj pripada političkoj emigraciji, kod njih u kući, kaže on, malo se pričalo o politici od '45. do '90-ih, ali se s puno ljubavi pričalo o domovini. Razlog tomu je zasigurno nepravda koja ih je otjerala u izvandomovinstvo. Iako se nisu bavili politikom, djed je bio trgovac i imao je

Razgovarala: Željka Lešić

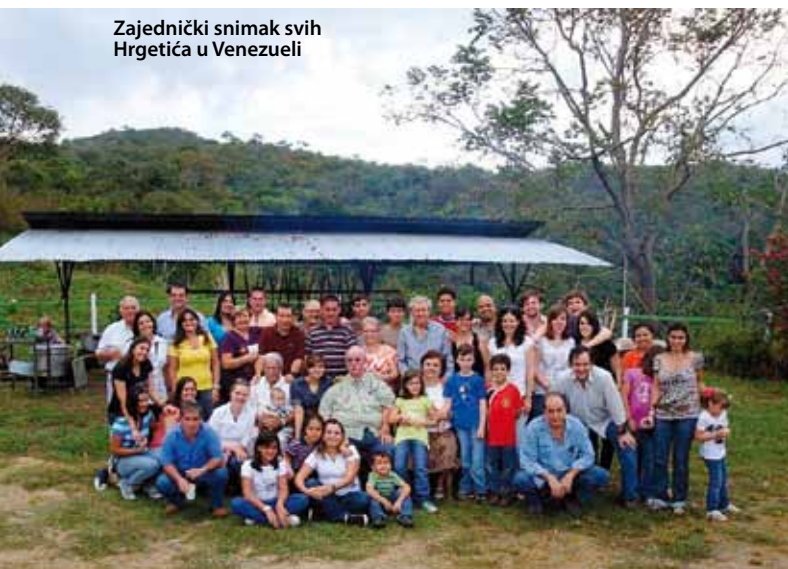
Uspješni poduzetnik Josip Hrgetić iz Venezuele svoj posao proširio je i u Hrvatsku. Naime, supružnici Mara i Josip Hrgetić godinama dobro posluju u glavnom gradu Venezuele Caracasu, a odnedavno su otvorili u Zagrebu kongresni centar u sklopu trgovačkog centra Green Gold. U centar su uložili imponantnih 500.000 eura i time pokazali koliko vole i vjeruju u svoju pradamovinu Hrvatsku. Upravo ta velika ljubav prema Hrvatskoj, o kojoj su Josipovi roditelji s nostalgijom stalno pričali, utjecala je na njihovu odluku o ulaganju u voljenu domovinu. Josip je

Obitelj Hrgetić – Josip, supruga Mara, sinovi Petar i Kristian i kći Anna Mara

Zajednički snimak svih
Hrgetića u Venezueli

Kongresni
centar u
Caracasu

malu trgovinu, ostali su bez svega i morali su bježati iz Lovinca.

- Ne znam zašto djed i baka nikad nisu mrzili one zbog kojih su morali otići? Oni su samo izražavali golemu ljubav za Hrvatsku i kao da se nije dogodilo ono zbog čega su morali otići. Djed je nastavio s trgovinom u El Trompillu, malome mjestu u koje su došli emigranti 1948. godine, gdje je imao malu trgovinu, ali je nastavio i s uzgojem svinja i pilića. Dosta je postigao svojim poslom pa smo pripadali srednjoj klasi. U tom duhu smo i odgajani, da imamo najvažnije za život i da ne moramo ni od koga ništa tražiti - kaže Josip i nastavlja kako mu je djed govorio da su mu komunisti uzeli sve što je imao, a jedino mu nisu mogli uzeti ono što je imao u glavi. Učio ga je, kaže, da se ne veže uz materijalne stvari i da prije svega bude čovjek. Govorio mu je neka uči i ima svoje vrijednosti jer moral je najveći kapital koji može imati.

'BRIŽNO SMO ČUVALI TRADICIJU'

Josip je odgajan u tradicionalnoj katoličkoj obitelji koja je čuvala svoje običaje i svoj nacionalni osjećaj. Lijepo govori hrvatski jezik baš kao i njegova supruga Mara koja je usavršila jezik dolaskom u Hrvatsku. - Sjećam se kada smo prije puno godina pjevali Lijepu našu, bili smo prepuni emocija, a za blag dane poput Božića i Uskrsa pripremali smo se njegujući hrvatske običaje. Brižno smo čuvali tradiciju - napominje Josip i kaže kako su njegovi najbolji prijatelji Hrvati. S obitelji je stalno išao u Hrvatski dom u

Caracasu, gdje su se družili s našim iseljenicima. Ističe kako danas mladi nisu toliko uključeni u hrvatsku zajednicu i tu vidi problem. No, razumije ih i kaže kako se starija emigracija stalno borila za Hrvatsku koja nije postojala, a sada kada postoji mlađi se ne moraju boriti. - No, ne znači da ovaj mlađi naraštaj manje voli Hrvatsku - ističe Josip. Sa suprugom Marom Vitols, čiji su korijeni iz Latvije, oženio se prije 25 godina. Rođena je u Venezueli kao i Josip i povezale su ih iste sklonosti i ista sudbina.

HRABRA ODLUKA SUPRUGE MARE

- Kad smo se upoznali ona je pričala svojim jezikom, a ja svojim, plesala je svoj nacionalni folklor iz Latvije, a ja hrvatski folklor. Njezina obitelj patila je i plakala za domovinom kao i moja obitelj, a u Venezuelu je došla 1948. godine. Mara i ja smo shvatili da imamo puno toga zajedničkoga. Razumjeli smo točno naše patnje. Kada smo se vjenčali, često smo posjećivali i Hrvatsku i Latviju, a kada su djeca narasla, s njima smo dolazili u obje zemlje. Stoga djeci i nije bio problem prilagoditi se u Hrvatskoj. Otkako posluju u Hrvatskoj, ovdje im živi i njihovo dvoje djece, kćer Anna Mara, koja studira medicinu, te Kristian, koji ovdje pohađa prvi razred gimnazije. Najstariji sin, 21-godišnji Petar, studira za inženjera u Venezueli, gdje zbog posla povremeno boravi i Josip. Naime, bračni par posluje tako da se svaka dva mjeseca izmjenjuju pa je tako sada Mara u Venezue-

li, a Josip vodi poslovanje u Hrvatskoj. Izgledna je i mogućnost da se za stalno presele u Hrvatsku i to najvjerojatnije u Zadar gdje imaju lijepu katnicu u kojoj rado ljetuju.

Na pitanje kako to da su odlučili doći u Hrvatsku, Josip odgovara kako je to bila Marina odluka i kako se ona u neku ruku žrtvovala zbog ljubavi prema njemu.

- Mara dobro zna koliko volim Hrvatsku pa je pala odluka na Hrvatsku

Caracas

iako joj je obitelj u Latviji. Imali smo bolje uvjete u Rigi gdje žive Marini roditelji i braća, ali Mara je zbog mene odlučila doći u Zagreb. Ona je jako zadovoljna u Zagrebu jer je svi cijene zbog hrabre odluke o dolasku u Hrvatsku. Možda joj drugi narodi to ne bi priznali i ne bi znali cijeliti njezinu odluku, no njoj se tu prizna. Ja sam ponosan na nju. Razlozi našeg dolaska u Hrvatsku su ti što u Venezueli u ovom trenutku imamo nešto slično onome zbog čega je moj djed otišao iz Hrvatske. Polako naš sistem u Venezueli ide u moderni komunizam. Nije to ono što se dogodilo prije 50 - 60 godina, no nije ugodno. Stoga sam odlučio pokrenuti razne aktivnosti kako bismo imali razne mogućnosti izbora. U početku nismo planirali otvoriti kongresni centar. Namjeravali smo se u Lici baviti stočarstvom ili voćarstvom, razmišljali smo i o putničkoj agenciji, no shvatili smo da ništa ne znamo o tome. Ono što znamo dobro raditi je posao s kongresnim dvoranama, koji uspješno obavljamo 16 godina u Caracasu. Budući da se otvorila takva prilika u Green Gold centru, razgovarali smo s vlasnikom centra Brankom Perkovićem te sklopili korektan ugovor. Tako smo ušli u našu novu avanturu - objašnjava Josip

Josipov ujak Mile Sekulić, djed Stipe i djedov brat Dane, El Trompillo, Venezuela, 1950.

Hrvatska mladež iz Venezuele na HSI 2006 u Zadru

koji napominje kako u Caracasu imaju sličan centar po površini i broju dvorana. Uspješno posluju s više od 4.000 klijenata iz različitih sektora gospodarstva i poduzetništva. Ovdje u Green Gold centru nude razne usluge stručnih savjetnika za organiziranje različitih događaja, seminara, radionica, tečajeva, studija za istraživanje tržišta, a organizirat će razne promocije novih proizvoda, zatim videokonferencije, te poslovna i društvena primanja. Zasad imaju sedam kongresnih dvorana, no pomičnim zidovima pregradit će veće dvorane pa će imati jedanaest dvorana na raspolaganju. Dvorane imaju naziv po glagoljičkim slovima, što je Marina ideja.

'VOLIMO PODJEDNAKO HRVATSKU, LATVIJU I VENEZUELU'

- Mi smo zahvalni Hrvatskoj jer nam je omogućila više no što smo očekivali. Znamo da je u Hrvatskoj kriza, no ipak ima više mogućnosti no što ljudi misle. Birokracija postoji kao i u cijelom svi-

jetu, no stvari se rješavaju. Ima puno papirologije, no kada dođete na jedno mjesto, sve riješite. Kada sve riješite, vidite da nije bilo velikih problema - ističe Josip te napominje kako povratnici ovdje dođu s određenom predodžbom pa gube strpljenje i odustanu od posla. - Zašto bismo stalno nešto tražili od Hrvatske? Trebamo se boriti za ono što želimo. Problem je u tome što su nam naši djedovi pričali o idealnoj domovini, a takva ne postoji. Kad netko dođe u drugu zemlju, ne može postavljati svoje uvjete. Moraš se priviknuti na ove uvjete u Hrvatskoj. Kada se privikneš, onda polako treba pokušati mijenjati neke stvari. Naša obitelj voli sve tri države: Hrvatsku, Latviju i Venezuelu. Dragi Bog dao nam je priliku da upoznamo dobre ljude i prekrasne krajolike. Naši djedovi stigli su 1948. godine u Venezuelu i ona ih je toplo primila, ali sad je trenutak da se vratimo. U usporedbi s Venezuelom hrvatski državni sustav je organiziraniji i Hrvatsku čeka vedra budućnost. U to sam siguran. ■

ENG "We came out of a great love for Croatia" – Successful businessman Josip Hrgetić of Venezuela has expanded his operations to Croatia with the purchase of a congress centre in Zagreb.

‘Budite ponosni u Njemačkoj na svoje hrvatstvo’

Na festivalu je nastupilo trinaest folklornih skupina odraslih iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke

Završna scena na kraju Festivala

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

Tradicionalni 21. hrvatski folklorni festival za folklorne skupine odraslih iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) i zajednica (HKZ) iz Njemačke održan je u subotu 21. travnja u Kulturnom i sportskom centru “Martinsee” u Heusenstammu kraj Offenbacha na Majni, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Fran-

kfurta na Majni. Program je započeo hrvatskom himnom koju je izvela tamburaška skupina “Plavi Dunav”. Zatim je službu riječi predvodio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. Pjevali su mladi iz HKM Offenbach na Majni pod vodstvom voditelja misije fra Petra Vučemila i pastoralnog referenta Zvonka Orlovića. Pjevanje su pratili na orguljama Kornelija Nikolić, a na gitarama Anita Marić i Dominik Vukušić. Čitali su i predvodili molitvu vjer-

nika mladi iz HKM-a Nürnberg, koji su na smotru pristigli s voditeljem misije don Matom Križićem.

POTICAJ I SNAGA U NAŠEM ŽIVOTU

Delegat vlč. Komadina u prigodnoj riječi istaknuo je kako je Isusov pozdrav “Ne bojte se, ja sam” pozdrav koji i svakome od nas može biti poticaj i snaga u životu. “I onda kad se dignu valovi, napose u životnim nedaćama, kojima su posebno

Hercegovinu je plesala Folklorna skupina “Koraci u tuđini” HKM Köln

mladi izloženi, a i mi stariji nismo pošteđeni raznih udaraca i valova. Važno je svoju lađu očuvati da sretno dopiše do obale. Važno je izdržati udarce i lađu privesti u sigurno. Crkva se često uspo-ređuje s lađom, koja je također na putu i koja je izložena nedaćama. Povijest našeg naroda je i povijest nas pojedinaca, koja može biti i burna i uzburkana. Važno je pritom čuti Isusov glas 'Ne boj se, ja sam s tobom', rekao je vlč. Komadina posebno zahvalivši okupljenima na svesrdnoj pomoći koju pružaju u svojim hrvatskih misijama i zajednicama. "Ponosni smo na vas što prenosite i hrvatsku kulturu i hrvatske običaje i vjerujem da će vam to ostati u lijepoj uspomeni. I vaši roditelji su ponosni na vas. Želimo i ovaj dan provesti u prijateljstvu i sigurnosti da je Isus s nama i da se nemamo čega bojati", zaključio je.

BOGATSTVO TRADICIJE SVOGA NARODA

Nakon službe riječi slijedili su pozdravi. Okupljene je pozdravio generalni konzul RH iz Frankfurta Josip Špoljarić zahvalivši sudionicima i svima koji su pritom pomogli da se smotra održi. Zahvalio je i organizatorima. "Mladi su orijentirani na budućnost. Zato mladost gleda optimistično. Vi ste u Njemačkoj kao Hrvati i kao Hrvati budite ponosni ovdje u Njemačkoj, ali ne zaboravite svoje hrvatstvo. Na ovaj način pokazujete bogatstvo kulture i tradicije svoga naroda. Tako izgrađujete sebe, a i njemačko društvo." Generalni konzul BiH iz Frankfurta Nikica Džambo poželio je sudionicima uspješan nastup te je zahvalio pastoralnom osoblju u hrvatskim misijama i zajednicama na dragocjenom djelovanju čiji je plod i ova smotra.

Delegat vlč. Komadina prije nego što je otvorio smotru zahvalio je okupljenima na odazivu te je sudionicima poželio uspješan nastup. Zatim su stigli bivši ministar zdravstva i saborski zastupnik dr. Darko Milinović te bivši saborski zastupnik dr. Ivan Bagarić s pratnjom. Na smotri je bilo više svećenika koji su pristigli sa svojim skupinama.

Slijedio je nastup folklornih skupina. U prosudbenoj komisiji bili su ugledni istraživač hrvatskog folklora prof. Vidoslav Bagur i prof. Srebrenka Šeravić, rukovoditeljica Odjela za kulturu Hrvatske matice iseljenika.

Folklorna skupina "Krešimir" HKZ "Sv. Nikola Tavelić" iz Stuttgart-Bad Cannstatta plešu Posavinu

HKZ Esslingen / Nürtingen – folklorna skupina "Tamburica" pleše Bunjevačke plesove

Završno kolo iz Ere s onoga svijeta J. Gotovca izvodi FS "Fra Andrija Kačić Miošić" iz Münchena

Nastupile su folklorne skupine iz Offenbacha na Majni, Duisburga, Kölna, Esslingen-Nürtingena, Sindelfingena, Gelsenkirchena, Filderstadta, Nürnberga, Vaihingena/Enza, Stuttgart-centra, Stuttgart-Bad Cannstatta, Mainza i Münchena. Tijekom festivala nastupile su na gajdama Tanja Maleš-Krznar i Alice Lovrić.

ENERGIJA KOJU TREBA ISKORISTITI

Na kraju je u ime prosudbene komisije prof. Vidoslav Bagur potaknuo sudionike na odaziv i na buduće smotre istaknuvši kako je to divna energija koju tre-

ba iskoristiti u očuvanju svoje tradicije. Prof. Bagur i prof. Šeravić nakon smotre uputili su svakoj skupini pojedinačno stručni osvrt te istaknuli ono što je bilo dobro, kao i ono što bi ubuduće trebalo poboljšati. Delegat vlč. Komadina zahvalio je svima na odazivu te posebno obitelji Vuko koja je i ove godine pomogla u organiziranju smotre u toj dvorani. Predstavnicima skupina uručene su zlatne medalje, nakon čega je slijedilo fotografiranje. Program je uspješno vodila Kristina Kovačević. U zabavnom programu nastupila je skupina "Plavi Dunav". ■

ENG "Be proud in Germany of your Croatian heritage" – The 21st Croatian folklore festival for senior folklore ensembles of the Croatian Catholic Missions in Germany was staged in Heusenstamm near Offenbach.

Čuvanje običaja u pennsylvanijskome rudarskom naselju

Ovogodišnja proslava, već prema tradiciji, započela je u subotu poslijepodne Godišnjim koncertom *Junior St. George* tamburice. Gosti na koncertu bili su Odrasli tamburaški zbor "St. George" i KUD Hrvata Korduna iz Clevelanda

Predsjednik HBZ-a Luketich sa svećenicima i mladima u narodnim nošnjama

Napisaao: **Franjo Bertović** Snimio: **Ivica Cindrić**

Šezdeset druga proslava blagdana svetog Jurja održana je u malome rudarskome mjestu Cokeburgu, u Pennsylvaniji, prema tradicijskim običajima Ogulinskog Zagorja i ogulinskog kraja. U ovome lijepome brežuljkastome mjestu, još na početku prošlog stoljeća, utemeljio se je odsjek 354 Hrvatske bratske zajednice te uzeo sv. Jurja za svog zaštitnika. Od tada sve organizacije koje su nicalle u mjestu i pod pokroviteljstvom ovog danas najvećeg odsjeka Zajednice nose ime svetog Jurja.

Ovogodišnja proslava, već prema tradiciji, započela je u subotu poslijepodne Godišnjim koncertom *Junior St. George* tamburice. Gosti koncerta bili su Odrasli tamburaški zbor "St. George" i Kulturno-umjetničko društvo Hrvata Korduna iz Clevelanda. U dvosatnom programu na pozornici su izvedene mnoge melodije i kola iz Ogulina, Slavonije i Korduna. Pod

strogim i neposrednim nadzorom Marlene Luketich-Kochis, Daniela Kochisa, Bernadette Luketich-Sikaras, Dereka Hohn i Kate Stepić (KUD "Kordunaši") djeca i odrasli izveli su svoje programe gotovo savršeno. Lijepe i lepršave narodne nošnje iz Slavonije (originali, neke nošnje stare su i do 150 godina) i Cetingrada plijenile su poglede razdraganoga gledališta. Omladinski zbor St. George ima veliku zbirku narodnih nošnji iz raznih kulturnih areala domovine Hrvatske koje čuva s posebnom ljubavlju i ponosom. Posebnu pozornost i veliki pljesak dobili su četvorica dječaka: (braća) Lucas (8), Matthew (8), Christian (9) i Brandon (11) Mayers te Edie Pazo (9), koji su na tamburici izveli i otpjevali pjesmu "Tebi grade moj" pod glazbenim vodstvom Bernadette Luketich-Sikaras.

Vrhunac slavlja obilježen je u nedjelju, u crkvi Ave Maria Church u Bentleyvillu, gdje je nakon procesije služena sv. misa koju je vodio vlč. Edward Yuhás i fra Jozo Čuić iz župe sv. Leopolda Mandića u Londonu u Ontariju u Kanadi. Za vrijeme misnog slavlja svirao je

Ulazak u crkvu

Zabava u klupskim prostorijama

Odrasli tamburaški zbor "St. George", a fra Čuić je u svojoj misnoj propovijedi na hrvatskom jeziku opisao svetog Jurja i uputio pohvale odsjeku 354 HBZ-a i njegovu predsjedniku Bernardu M. Luketichu za čuvanje naše kulture i vjere te pučkih običaja. "Ovo je doista primjer kako jedan čovjek i jedna obitelj mogu učiniti puno za svoju kulturu, narod i katoličku vjeru", istaknuo je fra Jozo Čuić.

Na kraju spomenimo i to da je fra Jozo Čuić doputovao u Cokeburg iz Kanade, sa svojim župljanima i članovima odsjeka 530 "Ogulin" koji već 23. godinu zaredom dolaze i podupiru Jurjevdan-sko slavlje i druže se s članovima, tamburašima i divnim ljudima iz odsjeka 354 HBZ-a. Razdaljina od 650 km gotovo je zanemarujuća pa ljeti, u kolovozu, Cokeburgani dolaze u London i obližnji grad St. Thomas te sudjeluju u dvodnevnom slavlju hrvatske kulturne baštine pod imenom miniFest "Zvuci tamburice". ■

ENG Preserving traditions in a Pennsylvania mining town – The 62nd celebration of St George feast day was staged in Cokeburg, Pennsylvania, in the tradition of the Ogulin region in Croatia.

Bogata i raznolika manifestacija

Smotra koju organizira Hrvatsko-talijanska udruga u Rimu, u suradnji s Veleposlanstvom RH u Italiji, posvećena je hrvatskoj kulturnoj baštini, hrvatskim ljepotama i novim hrvatskim realnostima

Napisala: **Mira Dujela**

U subotu 14. travnja u Muzeju rimske civilizacije u Rimu otvorena je smotra "Hrvatski mozaik" koju je organizirala Hrvatsko-talijanska udruga u Rimu u suradnji s Veleposlanstvom RH u Italiji. Otvorenju su nazočili veleposlanik Tomislav Vidošević, veleposlanik RH pri Svetoj Stolici Filip Vučak, gradonačelnik grada Zagreba Milan Bandić, izaslanik gradonačelnika Rima Filippo La Rosa, te ostali predstavnici kulturnog i političkog života Rima. Smotru, koja će trajati do 12. svibnja, otvorio je predsjednik Hrvatsko-talijanske udruge u Rimu Mirko Šikić i Tetyana Kuzyk, vijećnica grada Rima i začetnica desetomjesečnog projekta umjetnosti i kulture istočne Europe, u čijem se sklopu održava i "Hrvatski mozaik".

Smotra "Hrvatski mozaik", čiji je idejni program i organizaciju vodila Dragica Hadrović, tajnica Hrvatsko-talijanske udruge u Rimu, posvećen je hrvatskoj kulturno-umjetničkoj baštini, hrvatskim ljepotama i novim realnostima u hrvatskoj sadašnjosti. U četiri tjedna bit će izložene slike naših suvremenih umjetnika: Željka Jančića Zeca, Stanka Ivankovića i Andre Grdinića, te skupine predstavnika hrvatske naivne umjetnosti: Josipa Gregurića, Stjepana Pongraca, Zdravka Šabarića, Zlatka Štrfličeka, kao i fotomonografija Zagreba, autora Marka Vrdoljaka.

Publici je predstavljena glagoljica u povijesnoj hrvatskoj pisanoj kulturi te izložba hrvatske sakralne umjetnosti. Također su i naši najmlađi sudjelovali svojim izlošcima radova, a oni su učenici hrvatske dopunske škole te je time prikazan nastavak hrvatske tradicijske likovne baštine koju njeguju i najmla-

di naraštaji. Iako žive izvan domovine, njeguju kulturnu domovinsku tradiciju svojih roditelja.

Tijekom smotre publici će biti prikazani različiti sadržaji: dan posvećen hrvatskim ljepotama i turizmu, predstavljanje knjiga, recitiranje poezije, koncerti klasične glazbe. Programom je predviđena i večer posvećena povijesnoj prisutnosti Hrvata u Rimu i južnoj Italiji, te tragovi starorimske civilizacije na području današnje Hrvatske.

Kao dio hrvatske kulture predstaviti će se vokalni sastavi (klape), kulturno-umjetnička društva sa svojim bogatim programom, a neće izostati ni naša gastronomsko-enološka baština. Organizirani su domjenci koje su jednim dijelom pripremile članice udruge koje su svojim kulinarskim umijećem pokazale specifičnost pojedinih hrvatskih regija.

Završna večer Hrvatskog mozaika održat će se u znaku hrvatskih kulinarskih i vinskih osebnosti i proizvoda.

Za realizaciju ovoga opsežnog projekta veliki udio imali su sami sudionici smotre, MVEP, Veleposlanstvo RH, uz veliki trud članova misije i veleposlanika Tomislava Vidoševića, te napose Grada Zagreba, TZZ-a i HTZ-a. "Bit će to jedan od prvih u nizu projekata na tragu nedavno potpisanog pisma namjere na području kulturne, povijesne, športske i ostale suradnje između vječnog Rima i bijelog Zagreba", naglasio je u pozdravnom govoru zagrebački gradonačelnik Milan Bandić. ■

ENG A rich and diverse event – The Croatian Mosaic review opened at Rome's Museum of Roman Civilisation. The event is organised by the Croatian-Italian Association of Rome in collaboration with the Croatian Embassy to Italy.

S Hrvatima u Córdobi

Počasni konzul RH Nikola Nakić vodio nas je u obilazak mjesta u okolici Córdobe, drugoga argentinskoga grada po veličini i značaju. Niko je ugledni građevinski poduzetnik i još jedan primjer hrvatskoga uspjeha izvan granica *Lijepe Naše*

Željka Lovrenčić s
počasnim konzulom
RH u Córdobi
Nikolom Nakićem

U gradskome Arhivu – dr. Branka Tanodi, dr. Željka
Lovrenčić, dr. Sonia Sincic i Cristian Šprljan

Napisala: **Željka Lovrenčić**

Na trojednomo putovanju po Argentini i Paragvaju suprug i ja provekli smo nekoliko dana i u Córdobi. Nakon dolaska u taj grad javila sam se Cristianu Šprljanu, vrijednomo pokretaču mnogih aktivnosti vezanih uz tamošnju hrvatsku zajednicu, s kojim uspješno surađujem već nekoliko godina i koji je bio organizator našega boravka.

Počasni konzul RH Nikola Nakić vodio nas je u obilazak mjesta u okolici Córdobe, drugoga argentinskoga grada po veličini i značaju. Niko je rođen u okolici Benkovca, a u Argentini je od 1972. godine. Ugledni je građevinski poduzetnik i još jedan primjer hrvatskoga uspjeha izvan granica *Lijepe Naše*. Zadivljuje me činjenica da netko tko je došao gotovo bez ičega u sasvim novu sredinu, tko nije znao jezik i kome nisu priznali ni srednju školu, uspije svladati sve prepreke i postane tako uspješan.

Prvo dolazimo u turistički gradić Carlos Paz koji je po posjećenosti odmah nakon središta argentinskoga turizma La Plata. Osim po turizmu, poznat je i kao središte kazališnoga života. I ovdje ima hrvatskih tragova - Nikola nam pokazuje hotel u vlasništvu Antonija Delića i napominje da je Splićanin Francisco Delić bio rektor sveučilišta u Córdobi. Zatim prolazimo mjestom Alta Gracia, također poznatom po turizmu. Tu se svake godine održava Festival folklornih skupina pojedinih zemalja. Tom prigodom pripremaju se tipična jela i predstavljaju narodne nošnje.

TURISTIČKI GRADIĆ CARLOS PAZ

U Córdobi smo posjetili i gradski Arhiv u kojemu su nas dočekale dr. Branka Tanodi i dr. Sonia Sincic. Branka je kćerka dr. Zlatka (Aurelija) Tanodija, pokretača arhivističke djelatnosti u Latinskoj Americi. Na žalost, nisam ga uspjela upoznati iako sam to jako željela jer sam o njemu pisala - Zlatko je umro prošle godine u devedeset osmoj godini.

Branka nas vodi po Arhivu i knjižnici, a Sonia kasnije po gradu. Pravi je turistički vodič, ponosna na ljepote Córdobe. Saznajemo da je u tome gradu, između ostalih znamenitih ličnosti, rođen i prvi argentinski pjesnik Luis de Tejeda (1604. - 1680.).

Juan (Ivan), Mladen i
Andres (Andrija) Budimir

Na večer smo gosti na večeri kod Juana i Andrésa Budimira. Taj me se susret posebno dojmio jer su oni podrijetlom iz Vrsnoga, to jest iz istoga sela kao i otac mojega muža. Iako se uspostavilo da nisu baš bliski rod, susret "zemljaka" koji žive na suprotnim stranama svijeta bio je jako emotivan. Osobito je zanimljiva činjenica da su se Juan i Andrés – koji s obzirom na to da je njihov otac u dobi od osamnaest godina došao u Argentinu između dvaju svjetskih ratova i pripadao je gospodarskoj emigraciji, nisu bili u kontaktu s hrvatskom zajednicom - na poticaj Cristiana Šprljana priključili hrvatskoj zajednici u Córdobi. Ljubav prema otkrivenim korijenima bila je toliko jaka da je Juana, koji nije znao ni jednu riječ hrvatskoga, potaknula da ode u Vrsno gdje nije nikoga poznavao i u rodnome selu svojega oca proboravi šest mjeseci. Sada se sasvim solidno može sporazumijevati na hrvatskome.

JUAN I ANDRÉS BUDIMIR

Dolazak jednoga Budimira iz Hrvatske bio je, naravno, popraćen mnogobrojnim zdravcima i bezbrojnim pitanjima o rođacima iz Vrsnoga. Uz obitelji braće Budimir i nas, nazočni su bili Cristian, njegova supruga Lili i mali Roko, Cristianova simpatična sestra Irene, konzul Niko i roditelji budućega muža njegove kćeri.

Jedno prijepodne proveli smo s Cristianovim ocem Antom i djevojkom njegova brata Guillerma, Splićankom Jelenom Ninčević. Upoznali su se u Zagrebu gdje je Guillermo učio hrvatski, a odlučili živjeti u Córdobi. Ante je prava enciklopedija - iznimno je obrazovan i načitan. Sad mi je jasno od koga je Cristian naslijedio ljubav prema Hrvatskoj i toliki interes za izučavanjem hrvatskih tragova u Argentini. Ante potječe iz Vodica, ali je zbog ratne situacije rođen u Zagrebu. Njegov otac Miše u Argentinu je došao 1948., nakon što je tri godine boravio u izbjegličkome logoru Fermo u Italiji. Ante, njegova sestra Kate i majka Dobrila Bujas stigli su iz Šibenika devet godina poslije oca.

Posjetili smo i gospodina Antu Mandakovića i njegovu suprugu Anu Mariju. Devedeset dvogodišnji Ante jedan je od najstarijih Hrvata u Córdobi (od njega je stariji Vlado Providor koji će uskoro navršiti 98 godina - rođen je 1913.) i

Guillermo i Ante Šprljan, Željka Lovrenčić i Jelena Ninčević

rođak je prerano preminule novinarke Sanje Kapetanić, inače moje kolegice sa studija. Kako je svijet mali! Ovaj Višanin koji iznimno lijepo pjeva, nakon sjemeništa u Splitu pohađao je studij prava koji je apsolvirao. Nakon Drugoga svjetskog rata uspio je izbjeći Bleiburg. Od travnja 1946. do prosinca 1947. boravio je u Rimu gdje je u samostanu pomagao kuharima. Preko prijatelja Nijemaca pronašao je rođake u Argentini i došao u tu zemlju 3. siječnja 1948. Kao i mnogi drugi, prvo je živio u hotelu za emigrante. Nije imao novca pa je plaćao brošurama Joze Kljakovića koje je donio sa so-

bom sve dok mu jedna argentinska Hrvatica nije dala prve pesose. Pronašao je posao u nekoj tvornici, a poslije je radio u bojionici vune. Mirovinu je dočekao u tvornici automobila. Sa suprugom Argentinom talijanskoga podrijetla Ante ima sina i kćer. Kćerka mu je novinarka i sveučilišna profesorica, a sin je radio kao menadžer u City Bank. Hrvatsku je posjetio prvi put 1971. godine.

92-GODIŠNJI ANTE MANDAKOVIĆ

Saznajemo da Mandakovića ima i u Čileu, u Viñi del Mar. Gospodin Ante dobro se osjeća i dobro pamti - priča nam o svojim poznanstvima s Rankom Marinkovićem i Jurom Kaštelanom. O obitelji je izrekao sve najbolje... Vezano uz Hrvate u Córdobi, istaknuo je i pohvalio zanos Cristiana Šprljana, dobroga duha naše zajednice u tome gradu.

Cristian nas je odveo i u Hrvatski dom, a upoznali smo i njegova strica te gospodina Tomislava Čavića iz Starigrada pokraj Paklenice. Njegov otac Ante darovao mi je prije odlaska iz Córdobe knjigu Luisa Gregoricha *Cómo leer un libro*, još jednoga značajnog pripadnika hispanoameričke Croatice, rođenoga u Zagrebu 1938. godine.

Otišli smo prepuni prekrasnih dojmova i uvjereni da ćemo se vratiti! ■

ENG With Croatians in Córdoba – A report from Željka Lovrenčić from her tour of Argentina during which she visited Córdoba, its environs and the local Croatian community.

Dodite u Novi Vinodolski i zajedno s
nama proslavite 20. godišnjicu

Male škole hrvatskoga jezika i kulture

16. – 27. srpnja 2012.

- program za djecu i mlade 9 - 16 godina
- jezične i kreativne radionice
- sportske, rekreativne i zabavne aktivnosti u moru i na kopnu
- večernji program, ples, pjesma, igre...
- iskusni i pouzdani učitelji i voditelji
- smještaj u Odmaralištu Crvenoga križa
- prijave do 4. lipnja 2012.

Hrvatska matica iseljenika i
Sveučilište u Zagrebu pozivaju vas u

Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture

30. lipnja – 27. srpnja 2012.

- program za osobe starije od 17 godina
- 110 sati jezične nastave
- tri razine (početna, srednja i napredna)
- male skupine
- predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti
- raznoliki kulturni program
- studijski izleti
- diploma Sveučilišne škole, ECTS-bodovi
- prijave do 4. lipnja 2012.

Za detaljne informacije i pristupnice javite se na adresu:

Hrvatska matica iseljenika

Odjel za školstvo, znanost i sport

Lada Kanajet Šimić, prof.

E-mail: lada@matis.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 Zagreb

tel: (+385 1) 61 15 116; fax: (+385 1) 61 11 522

www.matis.hr

MATICA svibanj/may 2012.

Maori hrvatskog podrijetla

Projekt se sastoji od tri segmenta: od skulptura kipara Marina Marinića pod nazivom "Mi Hrvati", fotografija snimatelja Maka Vejzovića, te dojmljivoga dokumentarnog filma HRT-a "Novozelandske priče" scenaristice i redateljice Tanje Kanceljak

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Hrvoje Salopek**

U sklopu svoga uspješnog projekta *Srijedom u Matici* HMI je u svom prostoru 18. travnja ugostio izložbu skulptura akademskog kipara Marina Marinića i fotografija akademskog snimatelja Maka Vejzovića.

Zanimljiv projekt sastoji se od tri segmenta: od skulptura kipara Marina Marinića u prirodnoj veličini pod nazivom "Mi Hrvati", koje su inspirirane novozelandskom ragbijaškom reprezentacijom koju čine igrači hrvatskih korijena, zatim od fotografija (14) snimatelja Maka Vejzovića te dojmljivoga dokumentarnog filma HRT-a "Novozelandske priče" scenaristice i redateljice Tanje Kanceljak. Autori filmske glazbe su Dražen Scholz i Oleg Colnaga.

MAORSKI RATNIČKI PLES

Umjetnik Marinić obradio je tradicionalni maorski ratnički ples haka i *All Blacks*, novozelandsku ragbijašku reprezentaciju, u kojoj igraju i hrvat-

ski doseljenici, kao najprepoznatljivije brandove Novog Zelanda, povezavši hrvatsku povijest s maorskom i prikazavši veliko prijateljstvo dvaju naroda. Zanimljive Vejzovićeve fotografije prikazuju potomke Hrvata doseljenih prije 150 godina, prije svega iz Dalmacije, s područja Makarske, Vrgorca, Hvara

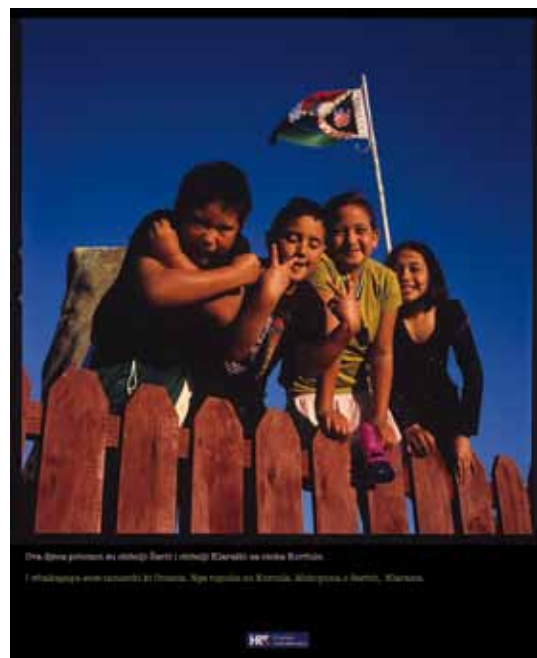
i Brača, koji su radili na iskapanju kauri gume (fossilizirane smole novozelandske smreke). Uz Vejzovićeve fotografije, zidove Matice resile su i dvije crno-bijele fotografije iz 1934. godine, koje su nekadašnjemu Muzeju iseljništva darovali iseljeni Hrvati Petrić i Mandić, a koje prikazuju kopače kau-

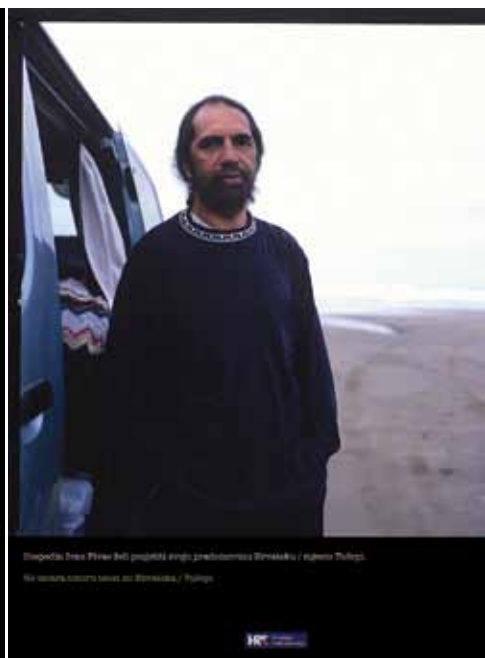
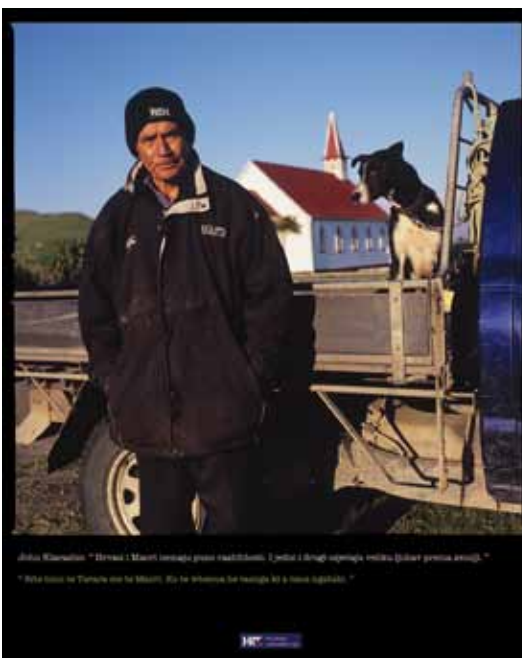
Doseljenici podrijetlom iz Makarskog primorja

Novi Zeland ima četiri milijuna stanovnika, a među njima živi više od 20.000 ljudi hrvatskoga podrijetla i to među 90% Europljana i 10 % starosjedilaca Maora. Dalmatinci su lančanom migracijom otišli na Novi Zeland krajem 19. i početkom 20. stoljeća, iselivši se iz Austro-ugarskoga u Britansko carstvo za vrijeme ondašnjega kolonijalizma. Industrija kauri smole bila je jedinstvena novozelandska industrija (eksploatacija fosilizirane smole kauri stabla) korištena za proizvodnju lakova i linoleuma, a trajala je od sredine 19. do sredine 20. stoljeća. U njoj su sudjelovali i hrvatski iseljenici doseljeni uglavnom iz srednje Dalmacije na Sjeverni otok Novog Zelanda, gdje su lakše ostvarivali društvene veze s maorskim kopačima negoli s anglosaksonskim. Zatvaranjem industrije smole prijateljstva sklopljena među težacima različitih nacija postala su prošlost o kojoj postoje sjećanja – osobito u književnom opusu novozelandske književnice hrvatskih korijena Amelije Batistich. Njezin poznati roman *Sing Vila in the Mountain* (Pjevaj vilo u planini) Hrvatska matica iseljenika prevela je još 1981. pa se to vrijeme može smatrati Amelijinim ulaskom i u hrvatsku književnost i početkom važnijih kulturnih dodira naših dviju zemalja. Većina novozelandskih Hrvata danas govori engleski. Tri uspješna zanimanja naših ljudi u početku 20. stoljeća bila su: kopači smole, ribari i vinogradari. Danas u 21. stoljeću najveći broj hrvatskih iseljenika živi na Sjevernom otoku, a najveća koncentracija im je u Aucklandu. Oko 98% podrijetlom je iz Makarske i okolice (Podgora, Drvenik, Živogošće), zatim s otoka Korčule, Hvara i Brača. Za 150 godina potomci dalmatinskih težaka i ribara uspjeli su na društvenoj ljestvici Novoga Zelanda u velikom broju dosegnuti zavidan položaj, postavši utjecajnim gospodarstvenicima, vinarima svjetskoga glasa poput obitelji Nobilo i Babić, sportašima u reprezentativnim momčadima Zelanda, od nogometa do ragbija, liječnicima, arhitektima i književnicima...

ri gume u novozelandskim šumama. Dokumentarni film HRT-a "Novozelandske priče" autorice Tanje Kanceljak priča pomalo potresne priče o prvim doseljenicima iz Hrvatske u tu daleku zemlju. Priča je upotpunjena izvrsnom glazbom autorskog dvojca, Dražena Scholza i Olega Colnaga. Iako davno smatrani građanima drugoga reda, potomci nekadašnjih kopača gume danas su među najuspješnijim građanima novozelandskog društva. Njihov doprinos vidljiv je u svakom aspektu ove razvijene otočne zemlje u Tihom oceanu. Među mnogobrojnim okupljenima bilježimo nazočnost bivše konzulice RH u Novom Zelandu Ružice Ivanković, zatim počasnog konzula Novog Zelanda u RH i bivšeg ravnatelja HMI-ja Nikole Jelinčića, kao i pred-

stavnika Grada Zagreba te resornih ministarstava. Tom prigodom okupljenima se ponajprije obratila Matičina ravnateljica Katarina Fuček, kipar Marin Maričić te Tanja Kanceljak, scenaristica i redateljica dokumentarnog filma HRT-a "Novozelandske priče".

KOPAČI KAURI GUME

- HMI od svog osnutka izvrsno surađuje s hrvatskom zajednicom Novoga Zelanda, osobito u području tradicijske kulture i književnosti. Matica je još 80-ih godina objavila prijevod knjige najpoznatije novozelandske književnice hrvatskih korijena Amelije Batistić, "Pjevaj vilo u planini", a preklani je objavila književno-teorijsku studiju o književnoj ostavštini te spisateljice - istaknula je između ostaloga u svojem pozdravnom govoru ravnateljica HMI-ja.

Dirnuta zanimanjem nazočne publike za "Novozelandske priče", prisutnima se obratila i autori-

Status Hrvata u Novom Zelandu

Hrvati u Novom Zelandu u većini su novozelandski državljani te imaju ista prava i obveze kao i ostali Novozelanda. Ondje djeluju hrvatske udruge i katoličke misije. Posljednjih desetak godina članstvo i aktivnosti svih udruga i organizacija bilježi negativan trend. Danas na Novom Zelandu djeluju sljedeće hrvatske udruge i organizacije: Hrvatsko kulturno društvo u Aucklandu (HKD), u čijem sastavu se nalazi i Hrvatska liga žena (HLŽ), Dalmatinsko kulturno društvo u Aucklandu (DKD), Hrvatsko kulturno društvo u Hamiltonu (WAIKAITO), Hrvatsko kulturno društvo u Wellingtonu, Dalmatinsko kulturno društvo u Kaitai.

U Aucklandu su aktivne i dvije klapa, klapa "Dalmati" i klapa "Dalmatina". Više od 100 godina u zapadnom predgrađu Aucklanda smještena je i djeluje Hrvatska katolička misija. Distribucije hrvatskog tiska na Novom Zelandu nema osim časopisa *Matica* (Internet je ispravio tu nepravdu). Uz to, jedanput tjedno emitira se prilog Hrvatskog radija u Aucklandu (Hrvatski radioplanet FM) i Hamiltonu (1206 AM), u trajanju od sat vremena.

ca filma. - U dokumentarcu pratimo povijest Hrvata koji su prije više od stoljeća i pol došli na Novi Zeland kopati kauri gumu, fosiliziranu smolu novozelandske smreke. Iako su u početku radili najteži posao i bili građani drugoga reda, svojim radom ipak su stekli ugled u društvu. Njihova veza s Maorima traje

još od vremena kad su prvi put došli u tu otočnu pacifičku zemlju, a danas su isprepleteni prijateljskim i obiteljskim vezama. Na Novome Zelandu danas su neki od najuglednijih i najmoćnijih stanovnika upravo hrvatskog podrijetla - rekla je Tanja Kanceljak neposredno prije prikazivanja ovoga upečatljivoga dokumentarnog filma. Nakon njegova prikazivanja Kanceljak je zajedno sa suradnicima nagrađena golemim pljeskom mnogobrojne publike.

Idejna začetnica i moderatorica izložbe je Ljerka Galic, voditeljica Odsjeka iseljeničke baštine u HMI-ju. ■

ENG Maori of Croatian extraction – The CHF has opened a multimedia exhibition on Croatian immigrants to New Zealand and hosted a screening of the *Tales of New Zealand* documentary film.

‘Ranom zorom uranjam u neki drugi svijet’

“U Njemačkoj je život ubrzaniji, ljudi stalno nekamo jure, rade i žive za četiri tjedna godišnjeg odmora. Nemaju tu spontanost koju mi u Hrvatskoj imamo”, kaže Marijana

Napisa: **Hrvoje Salopek**

Posljednjih mjeseci često su nam stizale vijesti o promocijama romana *Naranyjin plač* mlade novinarkice i spisateljice Marijane Dokoze iz Njemačke, o čemu je pisala i Matica. Prigodom uskrasnih blagdana Marijana je sa svojom obitelji boravila u domovini, a mi smo iskoristili tu priliku za razgovor s ovom talentiranom spisateljicom.

Marijana Dokoza, djevojački Šare, rođena je 1978. u selu Galovcu u zadarskom zaleđu, gdje je provela djetinjstvo koje naglo prekida rat u ljeto 1991. Kad je nju i njezina mlađeg brata Marija rođak odvezao u hotelsko naselje Punta Skalu da ih skloni od opasnosti, sve je upućivalo na to da će svoj dom napustiti samo nakratko. No, ponovni susret s rodnim selom omogućit će tek pobjedonosna Oluja 1995. godine. Do tada je od djeteta nastala lijepa djevojka, zadarska maturantica koja piše vrlo zanimljive pjesme.

“Moja prva knjiga bila je zbirka pjesama Vesne Parun koju mi je još kao maloj darovao otac i to sasvim slučajno jer je bio radnik u Narodnom listu, gdje je

knjiga tiskana, i tako je nesvjesno probudio pjesnikinju u meni. Ali, veliko hvala dugujem pokojnome zadarskom književniku Miljenku Mandži koji je u mojim prvim pjesmuljcima prepoznao talent i formirao me u tom pravcu”, priča nam Marijana. Uz pjesme koje objavljuje u lokalnim novinama, počinje objavljivati i kvalitetne novinarske tekstove. Po-

stupno postaje profesionalna novinarka koja radi za lokalne medije i dopisništva dnevnih novina.

PRIJELOMNI TRENTAK

Na jednome od uobičajenih novinarskih zadataka, a bila je to reportaža s koncerta Miše Kovača i Dražena Zečića u Zadru 2006., došlo je do prijelomnog trenutka u životu mlade Zadrance. “Poslije koncerta nastavljeno je druženje iza pozornice i Zečić me upoznao sa svojim znanцем iz Njemačke Marinom Dokozom, mojim budućim suprugom.” Marijanin suprug je tipično gastarbajtersko dijete, rođen u Mainzu od roditelja iz Radovina, susjednog sela Marijaninu Galovcu. Uskoro je uslijedila svadba u domovini i odlazak mladenaca u Njemačku, gdje Marin radi kao špediter u jednoj uspješnoj tvrtki koja iz Amerike za Europu uvozi lijekove i medicinska pomagala. “I u Njemačkoj sam se nastavila baviti novinarskim poslom i pisati za naše domovinske novine. Pokrivam, naravno, regiju u kojoj živim, a tu spada Mainz, Frankfurt i okolica. No, u Njemačkoj su problem velike udaljenosti. Otići u Berlin, Stuttgart, München i druga središta vrlo je skup pothvat tako da nisam

Marijana
sa svojim
najnovijim
romanom

Vjenčanje Marijane i Marina u Radovinu kod Zadra

u stanju raditi onoliko koliko bih željela. A tu su i djeca o kojima treba voditi brigu", priča nam Marijana, ponosna majka 5-godišnjeg Ivana i 3-godišnje Lucije.

Zanima nas koje razlike uočava uspoređujući život u Zadru s onim u Mainzu. "Život u Zadru znatno je opušteniji. Ljudi imaju vremena za sve. Znaju uživati u životu unatoč krizi koja je zahvatila državu i dotaknula se gotovo svakog. U Njemačkoj je život ubrzaniji, ljudi stalno nekamo jure, rade i žive za četiri tjedna godišnjeg odmora. Nema ju tu spontanost koju mi u Hrvatskoj imamo. Onaj tko je u Njemačkoj rođen možda to neće primijetiti, ali mi koji smo došli ostavljajući negdje djetinjstvo, to i te kako primijetimo."

IDENTITET I JEZIK

Marijanina obitelj danas je dio hrvatske zajednice u Mainzu koja se susreće sa svim uobičajenim problemima naših ljudi u inozemstvu – od pitanja jezika, identiteta, ostanka ili povratka itd. Zamolili smo Marijanu da nam ukratko predstavi hrvatsku zajednicu u Mainzu. "Hrvata u Mainzu ima oko tri tisuće, uključujući i predio Ingelheim. Naši ljudi u najvećem broju dolazili su potkraj 60-ih i u prvoj polovici 70-ih godina prošlog stoljeća. A od zavičajnih skupina daleko najbrojniji su Imočani. Od naši udruga tu je Hrvatska kulturna zajednica koju

vodi Katica Vraneša, Nogometni klub Croatia na čelu s Mladenom Galićem, a katoličku misiju vodi fra Ante Bilić."

Marijana ističe i negativna kretanja u zajednici. "Primjećuje se da postupno opada interes za društvenim priredbama i aktivnostima. Iako mladi uglavnom znaju naš jezik, ne koriste se njime. Međusobno uglavnom govore njemački. Tu velike pogreške rade roditelji koji nastoje svoju djecu naučiti ponajprije njemački, a hrvatski zapostavljaju. U tom pogledu druge etničke skupine, primjerice Talijani ili Turci, daleko su čvršće i svaka im čast na tome. Naši ljudi misle da djecu u vrtić trebaju poslati sa znanjem

njemačkog jezika i zanemaruju materinski jezik. Ja sa svojom djecom govorim samo hrvatski. Ivan nije znao njemački kad je pošao u vrtić. I to nije bio nikakav problem jer ga je već za šest mjeseci govorio kao i ostala djeca u grupi. Tako moje dijete odrasta dvojezično. Kad dođemo u Hrvatsku automatski sa svima priča hrvatski, a kad smo u Njemačkoj govori njemački. Bez ikakvih problema."

NEOPISIV OSJEĆAJ

A dok djeca još spavaju, negdje od pet do osam ujutro Marijana uranja u jedan drugi svijet pišući svoje romane. "Tad se prepuštam radnji i živim jedan drugi život. To je neopisiv osjećaj - izgubite pojam o vremenu i stvarnosti koja vas okružuje i živite još jedan život koji krojite onako kako vam je po volji. Stvarate nove likove, nove živote u koje udahnujete osjećaje, dobre i loše karakteristike, bijes, ljutnju, mržnju, tugu, radost, dobrotu, sve ono što jedno ljudsko biće može osjećati. Ponekad mi se teško probuditi iz toga drugog života i vratiti se u stvarnost."

Skora Marijanina stvarnost mogla bi biti i povratak u domovinu. "O povratku u Zadar razmišljam još otkad sam otišla iz njega. Nadam se da ćemo uskoro to i realizirati. Uvjet je samo posao. Suprug i ja planiramo se vratiti kad on pronađe posao u Zadru. Zbog krize to je sad neostvarivo, ali za koju godinu, tko zna..." ■

Četveročlana
obitelj Dokoza
u svom stanu u
Mainzu

ENG "Early with the dawn I plunge into another world" – An interview with journalist and writer Marijana Dokoza who married a Croatian immigrant to Mainz and has lived in Germany since then.

Pejzaži Lorena Ligorija

Povjesničar umjetnosti Marin Ivanović otvorio je izložbu istaknuvši kako je tijekom posjeta mnogim privatnim zbirkama u Hrvatskoj i susjednim zemljama nalazio na zidovima slike dubrovačkih slikara, među njima i Ligorijeve

Napisao: **Marin Ivanović** Snimio: **Stijepo Kaleb**

U galeriji Hrvatske matice iseljenika, Podružnica Dubrovnik, sredinom travnja otvorena je izložba dubrovačkog slikara Lorena Ligorija. Matica je namijenila izložbu svim dubrovačkim iseljenicima koji su se u povodu uskrasnih blagdana vratili u rodni Grad, te njihovim gostima. Uz to, izložba je uveselila mnoge naše sugrađane i turiste koji ovih dana borave u Dubrovniku.

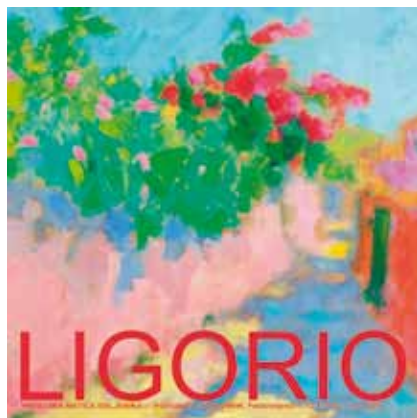
Maja Mozara, voditeljica Matice u Dubrovniku, u pozdravnoj riječi zahvalila je posjetiteljima izložbe, posebno pozdravila hrvatske iseljenike koji prate rad i sudjeluju u radu dubrovačke Matice, te je zahvalila i slikaru Ligoriju. Povjesničar umjetnosti Marin Ivanović otvorio je izložbu pročitavši dio teksta iz kataloga, autora Orsata Ligorija, te istaknuo kako je tijekom posjeta mnogim privatnim zbirkama u Hrvatskoj i susjednim zemljama nalazio na zidovima slike dubrovačkih slikara, među njima i Ligorijeve. Izrazio je nadu da će i ovi izloženi proljetni pejzaži naći svoje mjesto u domovima Dubrovčana i naših iseljenika, te time nastaviti oplemenjivati naše živote kao sve Ligorijeve slike do sada. Nakon

otvorenja uslijedio je prigodni koktel.

Iz predgovora katalogu: "Slikarski idiom L. Ligorija je živahan, duhovit i neiscrpan, a osobito se skrbi sačuvati sklad. Njegov je pokret smiren, ali ne bez žara – jer primivši se on kista hoće pobijediti ništavilo novog platna i ne zna za izmirenje prije no što temu svlada. U ovom se nastojanju taru sve njegove tehnike – ulja, akvareli i tempere – koje suvereno nagovara na lastovanja i opuštene teme gdje je mimetika u većoj cijeni od apstrakcije pa se L. Ligorio broji među one koji općim postulatima pretpostavljaju intimnu istinu. A kako i ne bi? Zar imade pariški Montmartre i jednu takovu visoku temu koja bi se mogla mjeriti s

kojim mu drago čempresom na Mihajlu što, nad sunčanim leđima dokonoga guštera, siše vlasteoske kosti? Dubrovnik, dakle, L. Ligorio drži Gradom uopće, kakov je urbs u najširem svom socijalnom i kulturnom značenju, čija utopija pruža njegovim slikama svaku plaću: eleganciju, jednostavnost i ljepotu."

Loren Ligorio stilski pripada dubrovačkom kolorizmu. U svome stvaralaštvu koristi pročišćene crvene, zelene, plave i druge tonove, dok kistom više "tapka" boju na platno nego što je gestualno nanosi pa njegove slike posjeduju intimistički sfumato koji je, pak, u potpunom suglasju s motivom – potencira intimizam skrivenih veduta – Konavala, Mihajla, peljeških motiva, grobišta, crkvice i vrtova. O Ligorijevu slikarstvu snimljen je 2007. godine dokumentarni film u produkciji Dubrovačke televizije. Ligorio je u javnom prostoru često prisutan izložbom triptihâ koje s kolegama slikarima Škerljem i Baričevićem redovito radi za dubrovačku katedralu. ■

ENG The landscapes of Lorena Ligorija – An exhibition featuring Dubrovnik-based painter Lorena Ligorija opened in mid April at the gallery of the Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation.

‘Hvala svim našim majkama’

Čisti prihod od proslave u iznosu od 3.000 eura bit će upućen Udruzi roditelja za djecu najteže tjelesne invalide i djecu s posebnim potrebama “Anđeli” iz Splita

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

Slavlje Majčina dana organizirano je u Hrvatskoj katoličkoj župi Main-Taunus/Hochtaunus u nedjelju 29. travnja. Svečano misno slavlje u punoj crkvi sv. Dionizija u Kelkheimu predvodio je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina u suslavlju s domaćim župnikom fra Marinkom Vukmanom. Misno slavlje uveličao je izvrsnom izvedbom Zbor mladih Gospe od Zdravlja iz Splita pod ravnanjem fra Stipice Grgata i orguljskom pratnjom s. Zorislave Radić.

Slavlje je nastavljeno u popodnevним satima u Gradskoj dvorani u Kelkheimu zajedničkim objedom. Zatim je okupljene pozdravio fra Marinko: “Uz rođenu majku koja je za nas izvor života, velika je i uloga Marije, majke Isusove i majke naše jer je po Mariji materinstvo ušlo u plan Božjeg otkupljenja i blagoslova. Uz Mariju, našu majku, imamo još i majku domovinu, koja nas je oblikovala i koja nas uvijek ponovno zove na stara ognjišta. I upravo ovim slavljem želimo reći veliko hvala svim našim majkama i trudimo se da ovo slavlje svake godine bude

Fra Marinko pjeva sa zborom

sve ljepše”, rekao je fra Marinko koji je svim majkama i ženama od srca čestitao njihov dan, a njihove kćeri i sinove pozvao je na još veću ljubav, zahvalnost i odanost. Prigodnu riječ okupljenima uputio je konzul Generalnog konzulata RH iz Frankfurta na Majni Damir Sabljak, koji je sudjelovao u slavlju sa svojom obitelji. Posebno je uputio čestitku majkama koje, kako je rekao, rade najljepši i najodgovorniji posao na svijetu – odgajaju djecu. Ujedno je zahvalio i toj hrvatskoj župi na uspješnim organizacijama kako Majčina dana, tako i drugih

proslava na čelu s fra Marinkom i časnom sestrom Magdalenom Višić.

U programu je s više duhovnih i narodnih skladbi nastupio Zbor mladih Gospe od Zdravlja iz Splita, a djeca su krasno recitirala “Ave Mariju”, kao i pjesmu “Majci”. Baletnu točku izvela je Iva Badrov. Nastupila je i plesna skupina mažoretkinja. Dojmljiv je bio i nastup male i srednje župne folklorne skupine pod vodstvom Klare Banovčić i Mariane Opačak, te odrasle župne folklorne skupine pod vodstvom Julije Bijelić i Tanje Kadoić. U zabavnom programu nastupila je Klapa mladih Gospe od Zdravlja pod vodstvom fra Stipice Grgata te “Slash-band”, “CROunitas” i Anđela Kolar. Organizirana je i bogata tombola, a fra Marinko je svim majkama i ženama za njihov dan darovao krunice iz Svete zemlje. Čisti prihod od proslave u iznosu od 3.000 eura bit će upućen Udruzi roditelja za djecu najteže tjelesne invalide i djecu s posebnim potrebama “Anđeli” iz Splita. Program je uspješno vodila koordinatorica hrvatske nastave iz Hesse na Smiljana Veselić-Vučina. ■

Majke su na dar dobile krunice

ENG “Thanks to all our mothers” – Mother’s Day celebrations were organised at the Croatian Catholic parish of Main-Taunus/Hochtaunus on Sunday 29 April.

Gradišćanskohrvatski Uzlop u znaku zlatnog jubileja

Cilj Tamburice Uzlop je održavanje i njegovanje gradišćanskohrvatske tamburaške glazbe, narodnih pjesama i plesova te očuvanje gradišćanskohrvatskog jezika, običaja i kulture hrvatske manjine u Gradišću

Napisao: **Petar Tyran** Snimke: **Steve Haider i Petar Tyran**

Tamburica Uzlop, poznato i uspješno gradišćanskohrvatsko folklorno društvo iz Uzlopa, hrvatskog sela nedaleko od Želznog, ove godine slavi svoj 50. jubilej. Obljetnica je povod za veliko slavlje i za cijeli niz različitih priredaba koje će biti organizirane tijekom godine. U povodu jubileja postavljen je i novi internetski portal (www.tamburica-uzlop.at), kao i stranica na Facebooku. Na portalu se mogu pogledati izvrsne fotografije autora Stevea Haidera. Udruga je tiskala i prigodnu informativnu brošuru na hrvatskom i njemačkom jeziku, koju je uredio Konrad Robica ml.

PODIZANJE KVALITETE MUZICIRANJA

Tamburica Uzlop od osnutka u svom repertoaru ima uz narodne

pjesme i plesove i kompozicije aranžirane za tamburaške instrumente. S vremenom se ta praksa pokazala značajna za podizanje kvalitete muziciranja. Takve kompozicije tamburaši često izvode u svečanim prigodama.

Uz spomenute koncertne skladbe Tamburica Uzlop u repertoaru ima i veliki broj crkvenih i misnih pjesama koje redovito izvode pri raznim svečanim misnim slavljinama. Uzlopski tamburaši također su često pozivani da svojim nastupom uveličaju ceremonije vjenčanja i krštenja.

Svaku drugu godinu zaredom Tamburica Uzlop priređuje priredbu pod nazivom "Tamburica i vino", u sklopu koje se publici predstavlja šareni glazbeni program, a uz to uzlopski vinogradari predstavljaju svoja najbolja vina. Još jednu tradiciju njeguje Tamburica Uzlop, a to je njezin poznati Božićni koncert u župnoj crkvi na kojem se prezentiraju hrvatske i međunarodne adventske i božićne skladbe.

VRIJEDNI I MARLJIVI UZLOPCI

Cilj Tamburice Uzlop je održavanje i njegovanje gradišćanskohrvatske tamburaške glazbe, narodnih pjesama i plesova te očuvanje gradišćanskohrvatskog jezika, običaja i kulture hrvatske manjine u Gradišću. Na ovom polju Uzlopci i Uzlopke u prošlosti su bili jako marljivi. Izradili su novu narodnu nošnju po starim predlošcima, pronašli stare pjesme, koreografirali plesove po starim plesnim običajima te napisali i predstavili puno igrokaza. Takvo djelovanje i dalje će biti glavna zadaća društva. "Moramo biti otvoreni i za nove ideje i povezati staro s novim tako da se s jedne strane stvori nova napetost u društvu, a s dru-

ge strane ostvare očekivanja današnjeg vremena", kaže glazbeni voditelj Konrad Robica ml.

Nije lako odgovoriti na pitanje koji nastupi su bili najvažniji u dugih 50 godina postojanja Tamburice Uzlop. Uzlopci kažu da je najvažniji nastup onaj koji slijedi i za koji se pripremaju jer svaki koncert odrade profesionalno i s puno truda. ■

ENG Gradišće-Croat Uzlop marking golden jubilee – Tamburitza Uzlop, the well-known and successful Burgenland-Croat folklore ensemble from Uzlop, an ethnic Croatian village near Željezno (Eisenstadt, Austria), is celebrating its 50th anniversary this year.

Uzlop je jedno od najboljih hrvatskih sela!

Uzlop je u prošlosti često služio kao ogledno selo i primjer drugima u Gradišću. U Uzlopu ima izvrsnih i sve više školovanih vinara. Zato ne čudi da su Uzlopci poznati i po odličnom vinu. Uzlopci su ponosni i na svoju (hrvatsku) povijest koju su dokumentirali i prikazali na filmovima i nosačima zvuka. Selo i Općina Uzlop pokazuju nam da se može postići uspjeh samo ako predano rade sve službe, udruge, a napose pojedinci. U Uzlopu možemo naći puno priznatih ljudi u gospodarstvu, komunalnoj politici, poljodjelstvu, glazbi i kulturi uopće.

Uz to Uzlop nam pokazuje kako takva uspješna općina pozitivno utječe na jačanje hrvatstva, na očuvanje hrvatske riječi i kulture u selu. Ako malo bolje pogledamo seoske strukture, u Uzlopu ćemo naći puno zdrave svijesti, samopouzdanja i uz to jasno stajalište o očuvanju svoje tradicije. A nije nikakva tajna da iza svega stoji 'režija' jednog ili više redatelja i redateljica, koji su dalekovidni i uvjereni da svoje ideje mogu i ostvariti. S druge strane ostavljaju puno slobode pa se uz njih može razviti i nešto novo.

Tamburica Uzlop značajna je za selo, za općinu, za cijelu željezansku regiju, tzv. Poljance, i naravno za Gradišće, a to je jasan dokaz da ako Hrvati i Hrvatice znaju tko su, što namjeravaju i što im je potrebno, mogu se i puno lakše oduprijeti silama izvana koje im nisu uvijek željele dobro i koje im i dandanas ne žele dobro. (Dio komentara P. Tyrana iz Hrvatskih novina)

FOLKLORNI SEMINAR U BOSARPU

ŠVEDSKA - Aktivnosti folklornih sekcija društava Jadran i Hrvatska žena iz Malmöa nastavljene su punim intenzitetom. U posjet HKD Jadran došao je jedan od najboljih hrvatskih etnografa i koreografa Goran Knežević, kojeg nakon četiri godine ponovno ugošćuju u Švedskoj. Goran Knežević proveo je dva dana radeći s folklornim grupama i tamburašima Jadrana u Hrvatskom

domu, da bi se svi skupa priključili velikome folklornom seminaru u konferencijskom izletištu Bosarp, na kojem su, osim članova društava Jadran i Hrvatska žena, sudjelovali i neki članovi hrvatskih društava Ivan Merz iz Stockholma, te društva Croatia-Katarina Zrinski iz Göteborga. Plodna suradnja s Goranom Kneževićem tako se nastavlja, a rezultati tog rada vide se u mnogim koreografijama i nastupima naših plesnih grupa koje se godinama izvode na kulturnim smotrama. Voditelj glazbenog dijela folklornog seminara je Ivan Kovačić, vrhunski tamburaš i koreograf društva Croatia - Katarina Zrinski iz Göteborga. Pokrovitelj ovog seminara bio je hrvatski ogranak Saveza katolika u Švedskoj, a domaćinstvo i organizacija povjereni su društvu Jadran.

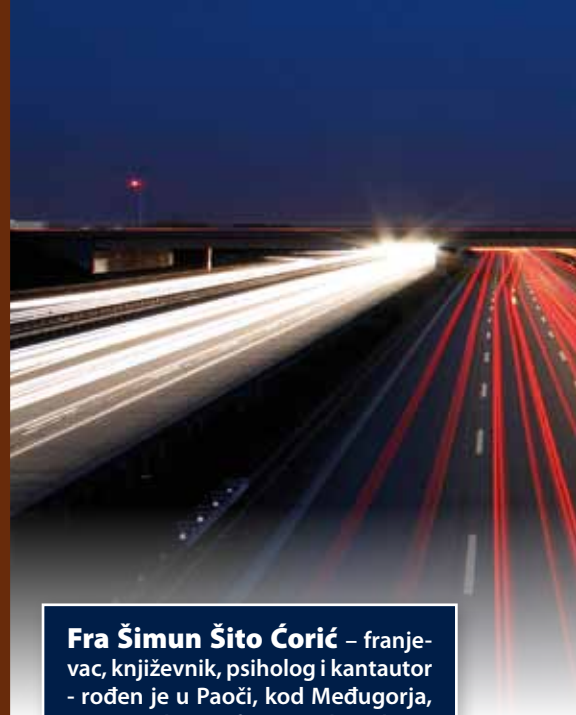
30. BLATSKA NOĆ U HK DALMACIJA SYDNEY

AUSTRALIJA - U prepunoj dvorani HK "Dalmacija Sydney" na Terrey Hillsu 21. travnja svečano je obilježena 30. obljetnica održavanja tradicionalne "Blatske noći" u ovome hrvatskom klubu. Ovom prilikom tri naraštaja izvela su vitešku igru kumpaniju, a od počasnih gostiju bili su: prof. Ivo Gavranić, načelnik Općine Blato, generalna konzulica RH u Sydneyu Mirjana Piskulić, prof. Frances Šeparović iz Melbournea, dr. Tomislav Gavranić iz Canberre, prvi počasni generalni konzul RH dr. Konstantin Bosnić sa suprugom Ljubicom, predstavnici hrvatskih klubova i udruga, kao i predstavnici hrvatskih etničkih medija. Ova velika fešta dala je novi putokaz mladima ovoga kluba da nastave s aktivnostima i očuvaju bogatu tradiciju svojih predaka iz Blata na otoku Korčuli. (Nova Hrvatska)

MARIE CARMELITE ZIBILICH POSJETILA DUBROVNIK

DUBROVNIK - Ovih travanjskih dana u Dubrovniku je boravila spisateljica hrvatskih korijena koja živi u SAD-u, Marie Carmelite Zibilich. Nakon pune 22 godine doputovala je u Boku kotorsku, u Dobrotu, i odsjela kod obitelji Mire i Darija Musića koji su joj rodbina po majci. Također je posjetila Dubu na poluotoku Pelješcu, rodno mjesto svoga oca Mate Cibilića, te Split. Inače, Carmelite Zibilich rođena je u New Orleansu, a živi u Baton Rougeu. Oduševljena ljepotama Dubrovnika i juga Hrvatske, te čarobnim Zaljevom hrvatskih svetaca u Boki, obećala je vratiti se kako bi, između ostalog, u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika u Dubrovniku i Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore iz Kotora predstavila svoj prvijenac, knjigu "Sudbonosno putovanje". (Maja Mozara)

Fra Šimun Šito Ćorić – franjevac, književnik, psiholog i kantautor - rođen je u Paoči, kod Međugorja, 1949. godine. U franjevački red stupio je 1967., a za svećenika je zaređen 1975. Kao svećenik djelovao je u župama Konjic i Slano, a potom među Hrvatima u Americi. Od 1984. djeluje među hrvatskim iseljenicima u Švicarskoj, gdje danas vodi HKM Solothurn. U međuvremenu je diplomirao teologiju u Luzernu, u New Yorku je položio dva magisterija iz psihologije na Sveučilištu Columbia a u Zagrebu je doktorirao kliničku psihologiju. Ćorić je redoviti profesor psihologije na sveučilištima u Mostaru (Pedagoški fakultet), Zagrebu (Filozofski fakultet) i Osijeku (Filozofski fakultet), a predavao je osam godina i na Sveučilištu u Zadru. Bio je dugogodišnji predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa, a sada ondje obnaša funkciju glasnogovornika. Poznat je kao autor brojnih knjiga literarnog i znanstvenog sadržaja, te cijelog niza nosača zvuka. Pojedine njegove knjige i tekstovi prevedeni su na engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski i još neke druge jezike, a član je cijelog niza strukovnih međunarodnih društava. Uvrštavan je u brojne domaće i strane antologije, pa i u one najprestižnije, primjerice, u "Zlatnu knjigu hrvatskog pjesništva od početaka do danas" (V. Pavlečić, Zagreb, 1991.), u američke "Great Poems of the Western World" (E.C. Cole, Sacramento, CA 1980) ili u onu Švicarskog PEN-kluba "P.E.N. - Antologije" (Zürich, 1998). Svojim predavanjima, koncertima, sv. misama i sličnim djelatnostima od studentskih dana obilazi sve kontinente, tako da ga s pravom mnogi smatraju najvećim hrvatskim svjetskim putnikom.

Tko to nas tamo sluša?

Broj Hrvatica, Hrvata i njihovih potomaka izvan domovine, u koju svakako ubrajamo zajedno Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, do danas je ostao izvan svakoga statističkog rezultata. A gdje su tek po svijetu hrvatske nevjestice i zetovi sa svojim potomcima iz razolikih naroda, koji postaju dionici kozmopolitski obojenog svijeta, ali i trajni dio obitelji hrvatskog roda! I sve to unatoč činjenici što već dulje od jednog stoljeća spadamo u nekoliko europskih najraseljenijih naroda i što je u posljednjih dvadesetak godina u BiH svaka druga osoba hrvatske nacionalnosti nestala iz te zemlje!

U tom višemilijunskom slivu našijenaca s onu stranu granice živi velik broj iznadprosječno sposobnih, uspješnih i u isto vrijeme poštenih ljudi. Mnogi od njih tim bi vrlinama mogli značajno pridonijeti boljitku našega naroda. Ali, eto, taj čudan odnos prema općenarodnom dobru s inozemnim predznakom negativno simboliziraju mnogobrojne činjenice. Uz onu s početka teksta, za ilustraciju spomenimo još dvije.

Čak u najnovijem sazivu Hrvatskog sabora ne sjedi nijedna osoba iz milijunskoga hrvatskog izvandomovinstva! Drugo, prema golemoj većini medija u domovini domovinski čovjek ne može lako doznati da postoje ti milijuni vlasti-

Piše:
dr. fra Šimun Šito Ćorić,
Švicarska

tog naroda rasutog diljem svijeta, niti da među njima ima onih koji bi mogli biti od velike koristi svojoj matičnoj zemlji i koji bi se lako mogli u tu svrhu angažirati! Da se tim milijunima posvećuje barem toliko pažnje koliko najmanjoj županiji u RH, počeo bi se postupno mijenjati mentalitet odnosa prema vlastitom izvandomovinstvu!

Upravo to izvandomovinstvo, koje je proročki desetljećima podgrijavao nadu o propasti totalitarnih sustava i spasu svoga

naroda u suverenoj državi, danas je u velikoj opasnosti da bude polako izostavljeno iz nje, iako na jedan mekši način nego što je to nekada bilo! "Ali, komu da se potuži, ta njega nitko ne sluša", zava-pio bi umorni Ujević!

Naši ljudi izvan domovine dolaze u nju i održavaju kontakt s njome! Na-

kon turizma, najjača su financijska potpora matici zemlji! Ima cijeli niz udruga izvan domovine koji iz iskustva zemalja gdje žive prenose dobre ideje odgovornima u hrvatskom društvu. Primjerice, Hrvatski svjetski kongres (HSK), s konzultativnim statusom člana UN-a, već dvadeset godina barem jedanput godišnje s predstavnicima iz više od trideset zemalja razgovara s najodgovornijima u državi o onome najpotrebnijem za cjeloviti korpus svoga naroda, pa i o tome gdje ne bi trebalo izmišljati toplu vodu! Uglavnom nas uljudno prime i deklarativno podržavaju, ali praktično se ne ostvari puno od obećanoga. Slična iskustva imaju i druge udruge sa svojim delegacijama!

Istina, obećavajuće je u RH nedavno donesen Zakon o Hrvatima izvan domovine. Međutim, ostaje zebnja nakon dosadašnjih loših iskustava s navedenim deklarativnim pristupima! Nada je ipak tu da će domovina konačno otkriti i poštovati svoga čovjeka u tuđem svijetu. Nije valjda moguće da kao narod nemamo ni tu vrijednost, od susjeda u našim malim mjestima do ljudi od vlasti, da zbog malograđanske uskogrudnosti i duhovne sljepoće ne možemo poštovati navedene vrijednosti!

Stvarno je vrijeme da iz domovine s redovitim voznim redom češće zaplovi neka "Santa Maria", ako već ne cijela eskadra, ali s nekim našim Kolumbom, i da počne otkrivati hrvatsko izvandomovinstvo sa žarom kao Kristofor Ameriku. Ako baš kao država nismo dosljedni u pronalaženju svojih mrtvih, neizostavno je važno da se barem pokažemo prema svojim živima! Za nedvojbeno dobro i nas i naše domovine! ■

**Da bi se priznala
i poštovala nečija
vrijednost, treba imati i
vlastitu!**

Hrvatska u Ujedinjenim narodima

Bio je to veliki uspjeh nove europske države koja je nastala raspadom socijalističke Jugoslavije, a u kratkom vremenu dobila je potvrdu svoje državnosti i međunarodni legitimitet

Piše: **Željko Holjevac**

Hrvatska zastava s povijesnim grbom zavihčila se 22. svibnja 1992. ispred zgrade Ujedinjenih naroda u New Yorku. Svečani čin, vrhunac u procesu međunarodnoga priznavanja Republike Hrvatske, obavio je glavni tajnik Boutros Boutros Ghali u nazočnosti predsjednika Franje Tuđmana i hrvatskoga izaslanstva. Bio je to veliki uspjeh nove europske države koja je nastala raspadom socijalističke Jugoslavije te je u kratkom vremenu dobila potvrdu svoje državnosti i međunarodni legitimitet time što je kao 178. članica nepunih godinu dana nakon proglašenja neovisnosti primljena u svjetsku mirovnu organizaciju.

Ujedinjeni narodi, pokušaj zajedničkog djelovanja nakon Drugoga svjetskog rata, osnovani su na konferenciji predstavnika 50 zemalja svijeta u San Franciscu, koja je trajala od 25. travnja do 26. lipnja 1945. Izdana je i *Povelja UN-a*, koja je stupila na snagu 24. listopada iste godine. Njome je predviđeno mirno rješavanje sporova, raščlanjeno djelovanje u slučaju prijetnje miru, narušavanja mira ili čina agresije, uređena međunarodna ekonomska i socijalna suradnja i slično. Utemeljena su glavna tijela UN-a: Glavna skupština, Vijeće sigurnosti, Ekonomsko i socijalno vijeće, Starateljsko vijeće (nije više djelatno), Međunarodni sud i Tajništvo na čelu s glavnim tajnikom. Poslije su pri UN-u osnovane razne specijalizirane ustanove, mnogobrojni odbori i regionalna gospodarska povjerenstva.

GODINE 1992. PUNOPRAVNO ČLANSTVO

Nakon što je Vijeće sigurnosti, u kojemu vodeću ulogu ima pet stalnih članica (SAD, Velika Britanija, Francuska, Rusija i Kina), godine 1992. preporučilo Glavnoj skupštini da primi Republiku Hrvatsku u punopravno članstvo Ujedinjenih naroda, na sjednici Glavne skup-

štine pod predsjedanjem saudijskog veleposlanika Sinana Shihabija, uz buran pljesak nazočnih u Velikoj dvorani, Hrvatska je 22. svibnja aklamacijom primljena u članstvo svjetske organizacije. Istodobno su u međunarodnu organizaciju ravnopravnih država aklamacijom primljene i susjedne neovisne republike Slovenija i Bosna i Hercegovina. Hrvatska je pod svjetski priznatim nazivom "Croatia" dobila stalno mjesto između Obale Bjelokosti (francuski: Côte d'Ivoire) i Republike Kube (Cuba).

Zahvaljujući na primanju u Ujedinjene narode, predsjednik Tuđman izložio je u govoru u Glavnoj skupštini temeljne odrednice hrvatske unutarnje i vanjske politike: "Želimo biti oslonac mira i stabilnosti u jugoistočnoj Europi", bila je njegova glavna poruka. Nakon svečane

Franjo Tuđman, prvi predsjednik Republike Hrvatske

Boutros Boutros Ghali, glavni tajnik UN-a prije dvadeset godina

sjednice glavni tajnik Ujedinjenih naroda poveo je izaslanstva novoprimaljenih zemalja do glavnoga ulaza u zgradu Ujedinjenih naroda, gdje su svečano podignute hrvatska, slovenska i bosansko-hercegovačka zastava. Podizanju zastave bili su nazočni mnogi diplomati i mnogobrojni hrvatski iseljenici. Oni su klicanjem popratili podizanje hrvatske trobojnice na jarbol u središtu svijeta, samo nekoliko desetaka metara od mjesta gdje se otprije nalazi spomenik miru – konjanička figura koju je izradio hrvatski kipar Antun Augustinčić.

MIROVNE OPERACIJE UNPROFOR-a

Za to vrijeme Ujedinjeni narodi provodili su na tlu Hrvatske, čiji su dijelovi bili pod okupacijom pobunjenih Srba i bivše jugoslavenske vojske, jednu od svojih najvećih mirovnih operacija. Stoga je predsjednik Tuđman u svome govoru posebno naglasio da će Hrvatska ispuniti obveze prema UNPROFOR-u, ali da istodobno očekuje da i sve druge strane sudjeluju u ispunjenju odredbi mirovnoga plana. Dva dana poslije mnoštvo građana u Zagrebu izrazilo je svoje oduševljenje povijesnim činom, a predsjednik Tuđman im je poručio: "Imamo svoju Hrvatsku i znat ćemo je sačuvati." Hrvatska vojska oslobodila je u svibnju i kolovozu 1995. okupirane dijelove zemlje i grad Knin, središte srpske pobune u Hrvatskoj, a preostali neoslobođeni dio Hrvatske u Podunavlju mirno je reintegriran u siječnju 1998. na temelju sporazuma postignutih uz posredovanje međunarodne zajednice.

UN od 1992. stalno djeluje u Hrvatskoj, u raznim oblicima mirovnih misija, ali i specijaliziranih agencija kao što su: Fond Ujedinjenih naroda za djecu (UNICEF), Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP), Agencija Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), kao i drugih tijela i organizacija koje djeluju u sustavu UN-a poput Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY), Svjetske banke (WB) i Međunarodnoga monetarnog fonda (IMF). Od objekta međunarodne politike u devedesetima, Hrvatska je postupno preuzela ulogu aktivnoga subjekta u rješavanju međunarodnih sporova. Tako je 2002. predsjedavala Ekonomskim i so-

Podizanje hrvatske zastave ispred zgrade UN-a 1992. godine

Spomenik "Mir" u New Yorku, rad kipara Antuna Augustinčića

cijalnim vijećem UN-a, a 2007. izabrana je za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti u razdoblju 2008. - 2009. Trenutačno naša zemlja sudjeluje u deset mirovnih misija Ujedinjenih naroda diljem svijeta, a to su: Zapadna Sahara, Golanska visoravan, Cipar, Libanon, Liberija, Sudan, Indija i Pakistan. U najnovije vrijeme Hrvatski sabor je npr. ratificirao Protokol iz Kyota i Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime, čime se i Hrvatska službeno obvezala na petpostotno smanjenje emisije stakleničkih plinova. Tada je bilo zapaženo članstvo Republike Hrvatske u funkcionalnim komisijama Ekonomskog i socijalnog vijeća, ostalim srodnim i pomoćnim tijelima UN-a, posebnim tijelima osnovanim međunarodnim ugovorima ili konvencijama, specijaliziranim agencijama i ostalim srodnim tijelima UNESCO-a, kao i ostalim srodnim tijelima svjetske mirovne organizacije.

HRVATSKO DRUŠTVO ZA UN

U Zagrebu je još 1992. osnovano Hrvatsko društvo za Ujedinjene narode (HDUN). Njegov prvi predsjednik bio je profesor Branko Vukmir. Društvo je od početka okupljalo pretežno intelektualce zainteresirane za tematiku Ujedinjenih naroda. U skladu sa svojim akademskim pristupom, Društvo je potaknulo izdavanje zbornika radova *Hrvatska i Ujedinje-*

ni narodi (1996.), u povodu 50. obljetnice postojanja Ujedinjenih naroda. U toj je publikaciji 26 autora na 596 stranica obradilo razne aspekte djelovanja UN-a. Postupno su aktivnosti Društva slabile i ono se nakon nekoliko godina postojanja ugasilo, ali je u lipnju 2008. ponovno osnovano i tom su prilikom izabrani članovi dvaju glavnih tijela (Predsjedništva i Nadzornog odbora), te je donesen sadašnji Statut. Za predsjednika je izabran profesor Davorin Lapaš. Društvo je uspostavljeno s ciljem da postane žarištem informacija o sustavu Ujedinjenih naroda, a ujedno i mjesto okupljanja mladih ljudi i profesionalaca na kojem bi se raspravljalo i razmjenjivalo mišljenja o pitanjima vezanim uz Ujedinjene narode. Nakon nešto više od tri mjeseca Hrvatsko društvo za Ujedinjene narode ponovno je postalo punopravnim članom Svjetske federacije društava za Ujedinjene narode (WFUNA).

Hrvatsko društvo za Ujedinjene narode djeluje i danas, snažno promičući načela svjetske organizacije, sadržana u *Povelji* UN-a. Na nacionalnoj razini ono surađuje s državnim institucijama, nevladinim organizacijama i UN-ovim agencijama koje djeluju u Hrvatskoj. U međunarodnim okvirima potiče razvoj projekata s drugim društvima za Ujedinjene narode, kao i sa Svjetskom federacijom društava za Ujedinjene narode. ■

ENG *Croatia at the United Nations – The Croatian flag with its historical coat of arms flew in front of the United Nations building in New York for the first time on 22 May 1992.*

Krhotine kaosa

Poetski svijet Stjepana Blažetina stilski pripada postmodernističkim tendencijama, koje su prisutne u književnosti desetljećima, a Blažetin je trenutačno jedini sljedbenik toga stilskog usmjerenja među hrvatskim književnicima u Mađarskoj

S. Blažetin: *Porcija besmisla – zb(i)rka*, HZZ, Pečuh, 2003.

Stjepan Blažetin, Đuro Vidmarović i Mišto Hepp u društvu s domaćinima književnog susreta u Gradskoj knjižnici i Međunarodnom klubu prijateljstva

Napisala: **Vesna Kukavica**
Fotografije: **Branka Pavić Blažetin**

Stjepana Blažetina, iako rijetko objavljuje pjesničke zbirke, stručna javnost smatra jedinstvenim pjesničkim glasom primjetnog traga u suvremenom pjesništvu Hrvata iz Mađarske, u čijim su pjesmama odrazi tranzicijskoga kaosa usred mrtvila tamošnjih manjinskih pjesničkih krugova. Pjesnik, esejist i prevoditelj Blažetin (49) predstavio se na književnom susretu 16. travnja u Gradskoj knjižnici u Zagrebu sa zbirkom pjesama *Porcija besmisla – zb(i)rka* u izdanju Znanstvenog zavoda Hrvata iz Mađarske, koji je organizirao Međunarodni klub prijateljstva.

STVARALAČKO UPORIŠTE U JEZIKU

Nevelika zbirka stihova sastoji se od 44 kratke pjesme, koje su raspoređene u osam tematskih cjelina duhovitih podnaslova: *moji mjestopisi, kapi nas vežu, sub rosa, oproštaj, krhotine, krhotine besmisla, krhotine samoće i krhotine kože.*

Na gotovo stotinjak stranica zbirke vidljivo je kako autor Blažetin ne reciklira samo našu stvarnost, nego ima i snažno stvaralačko uporište u jeziku. Pjesme su mu prožete jakom dihotomijom proživ-

ljavanja i čitanja, poput pjesme *U tvojim očima* u kojoj se osjeća ritam poznatoga pjesnika Ivana Slamniga (...*pod zidom, pod zidom, pod zidom*) iz antologijske pjesme koja se smatra ishodištem hrvat-

Stjepan Blažetin/Blazsetin István rođen je 7. siječnja 1963. u Nagykanizsi. Osnovnu školu završio je u Serdahelu (Tótszerdahely), maturirao u Hrvatsko-srpskoj gimnaziji u Budimpešti, a kroatistiku završio na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje je 1996. magistrirao. Radi na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Pečuhu.

Objavio je knjigu pjesama *Generacijska antologija* (s Dragomirom Dujmovom), 1991.; književno-povijesni pregled *Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas*, 1998.; antologiju hrvatske poezije u Mađarskoj *Rasuto biserje*, 2002. te antologiju dječje poezije Hrvata iz Mađarske *Sjajna igra*. Godine 2010. Stjepan Blažetin objavio je sljedeće prijevode - Miklós Radnóti: *Neskladnom vremenu usprkos*, 1997.; Tvrtko Vujić: *Paklene priče*, 2001. i Péter Esterházy: *Žena*, 2003.

Sin je hrvatskog pjesnika i metodičara nastave hrvatskoga jezika iz Mađarske Stipana Blažetina (1941. – 2001.), kojemu je uredio *Izabrane pjesme* 2011. u zajedničkoj nakladi HKD-a iz slavonskih Rešetara i pečuskoga Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Urednik je niza zbornika i raznovrsnih knjiga. Ističe se, uz predavačke vrline, sudjelovanjem u nizu znanstvenih i kulturnih aktivnosti na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i drugdje u Mađarskoj. Jedan je od inicijatora *Međunarodne kroatističke konferencije*, koja se biennialno održava na pečuškom Sveučilištu u suorganizaciji sa ZZH u Mađarskoj. Od 2011. godine obnaša dužnost ravnatelja Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj sa sjedištem u Pečuhu.

Za knjigu *Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas* dobitnik je Srebrne povelje Matice hrvatske.

ske postmodernističke pjesničke prakse *Ubili su ga ciglama*.

Blažetin je rekao na zagrebačkome predstavljanju njegove pjesničke knjige *Porcija besmisla*, koja je znakovito podnaslovljena *zb(i)rka*, kako ga zapravo ne zanima koliko su njegove pjesme intimne, već da mu je važnije koliko su univerzalne. Također je rekao da je počeo objavljivati relativno kasno, u studentskim danima, te da i danas rijetko piše pjesme. Više, kaže, piše i objavljuje književno-teorijske tekstove.

Blažetin je istaknuo kako je prvo počeo prevoditi mađarske pjesnike kasnih osamdesetih na nagovor svoga zagrebačkoga studentskog kolege prof. dr. sc. Krešimira Bagića koji se u međuvremenu afirmirao u vodećega hrvatskog stilističara književnosti s nizom pjesničkih i književno-teorijskih djela, a koji je s osobitim zadovoljstvom sudjelovao u književnom susretu u pratnji svojih studenata. Bagić je danas šef Katedre za stilistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

POETSKI SVIJET

Uz autora Stjepana Blažetina i ravnateljicu Knjižnice grada Zagreba profesoricu Ljiljanu Sabljak, o pjesničkom i književno-teorijskom opusu s posebnim osvrtom na Blažetinovu zadnju zbirku, objavljenu 2003., govorio je ugledni književnik i povjesničar Đuro Vidmarović iz Zagreba. Poetski svijet Stjepana Blažetina, stvaran od devedesetih naovamo, prema Vidmaroviću stilski pripada postmodernističkim tendencijama, koje počivaju na sinkretističkim jezičnim konstrukcijama, a koje su prisutne u mađarskoj književnosti kao i matičnoj literaturi od sedamdesetih godina 20. stoljeća i Blažetin je trenutno (iako zakašnjeli) jedini naš predstavnik toga stilskog usmjerenja u Mađarskoj. Književni susret moderirala je Milka Knežević. Pjesme su, uz hrvatski jezik, čitane i na mađarskom jeziku. U programu susreta sudjelovali su također i predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Mađarske Mišo Hepp te predstavnici iz zagrebačkoga kulturnog života Marjan Kombol, Loris Bučević Sanvinčenti i Ivana Sabljak. Među mnogobrojnom publikom bila je velika grupa mađarskih studenata, koji ove akademske godine studiraju na Sveučilištu u Zagrebu u sklopu međudržavnoga razmjenskoga programa. ■

Među brojnom publikom, bila je velika grupa mađarskih studenata pripadnika hrvatske manjine, koji ove akademske godine studiraju na Sveučilištu u Zagrebu u sklopu međudržavnoga razmjenskoga programa u društvu Stjepana Blažetina i Vesna Kukavica

ENG *Fragments of Chaos* – Hungarian-Croatian poet Stjepan Blažetin presented his postmodernist *A Serving of Nonsense — A Confusilation* in Zagreb.

MANJINSKA VIJEST

PROMOCIJA KNJIGE MONS. ANTUNA CIRIMOTIĆA

MAKEDONIJA – Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji i Makedonsko hrvatsko društvo iz Tetova organizirali su u povodu uskrasnih blagdana promociju knjige „Istinska ljubav“ prečasnog mons. Antuna Cirimotića, generalnog vikara Skopske biskupije i Apostolskog egzarchata u Makedoniji i izložbu umjetničke fotografije mlade umjetnice Melke Nikolovske iz Skoplja.

Knjiga „Istinska ljubav“ objavljena je 2005. godine na hrvatskome jeziku, zatim ju je 2006. preveo na makedonski jezik Dimitri Kočovski iz Ohrida, a promocija je održana 31. ožujka u Tetovu u povodu prijevoda ove knjige na albanski jezik koji je priredio istaknuti književnik i prevoditelj Fejzi Bojku.

U prepunoj dvorani uz nazočnost velikog broja Hrvata iz Tetova i Skoplja manifestaciju je otvorio Goran Vidaček, predsjednik Makedonsko-hrvatskog društva. Nazočne je pozdravio predsjednik Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji Ivan Bradić. Knjigu su promovirali Fejzi Bojku i članica Zajednice Hrvata Ljerka Totch Naumova.

U svojim izlaganjima promotori su istaknuli značenje i vrijednost ove knjige koja čitatelja duhovno obogaćuje budući da je napisana i darovana s ljubavlju. U njoj su obrađena mnoga područja čovjekova djelovanja: iskustvo, umjetnost, znanost, filozofija i religija. Knjiga je obogaćena zanimljivim primjerima dijaloga, kratkim duhovnim lirskim esejima koji nude duhovni blagoslov. Ova knjiga ništa ne nameće, ona nudi i potiče na razmišljanje i traženje odgovarajućih odgovora koji su smisao čovjekova života i spoznaje.

Ugodna književna večer završena je otvorenjem izlože umjetničkih fotografija koja je naslovljena „Nezaustavljeni bljesak“. O djelima već poznate umjetnice Melke Nikolovske govorila je Violeta Kalić, povjesničarka umjetnosti. (Lj. Totch Naumova)

ZAGREBAČKA PEČENKA

Ovaj put vam preporučujemo zagrebačku pečenku čija priprema dugo traje i potrebne su uglavnom domaće namirnice kao što su kupus, špek, šunka i kobasice. Ipak, vjerujemo da ćete ih nabaviti jer užitek koji slijedi vrijedan je truda domaćice.

Vrijeme pripreme:

120 min

SASTOJCI:

(za 10 osoba)

- 1,80 kg svinjskoga mesa (frikando) bez kosti
- 50 dag kostiju i žilica
- 10 dag domaće šunke
- 5 kom jaja
- 15 dag svježih rajčice
- 10 dag crvene svježih paprike
- 10 dag crvenoga luka
- 1 vezica peršinova lista
- 0,8 dcl ulja
- 5 dag maslaca
- po 10 dag mrkve, korijena peršina i celera
- 0,2 dag pirea od rajčice
- 15 dag kruha ili žemlje
- 20 dag domaće kobasice
- papar, sol

PRIPREMA

Dio svinjskoga mesa od buta (frikando) očistiti od suvišnih žilica, oprati i posušiti. Oštrim šiljastim nožem napraviti prorez uzduž sredine mesa u tamnijem dijelu pečenice, širine od 7 do 8 cm. Pritom treba paziti da se presječe vanjska strana mesa. Unutrašnjost proreza napuniti nadjevom od jaja (vidi dalje), otvor zašiti ili spojiti čačalicama. Drugi dio mesa od frikanda, onaj svjetliji, nadjenuti uzduž domaćom kobasicom i krajeve pričvrstiti čačalicom. Pripremljen frikando posoliti i staviti u pleh za pečenje čije je dno prekriveno kostima i žilicama. Meso preliti vrućom masnoćom i peći dok ne porumene i omekša uz češće prelijevanje sokom i masnoćom.

Pečeni frikando izvaditi iz pleha, a u pleh dodati na ploške rezano povrće i pirjati na štednjaku dok ne porumene, dodati pire od rajčice, zatim s mesom vratiti u pećnicu, doliti malo vode i peći u srednje toploj pećnici minimalno 1 sat i prema potrebi dolijevati vode. Kada je pečenka gotova, skinemo suvišnu kožicu, sok ocijedimo te ga prelijemo preko mesa. Zagrebačka pečenka ima prilog od pirjanog zelja na zagorski način.

Nadjev od jaja:

Kruh izrezati na kocke veličine graška i posušiti u pećnici. Blanširanoj rajčici ukloniti kožicu i sjemenke, a očišćenu crvenu papriku izrezati na kocke promjera oko 8 mm. Ispeći meku kajganu na maslacu sa šunkom, dodati kockice kruha, rezanu papriku i rajčicu, sitno kosani peršin, sol i papar, izmiješati i nadjenuti meso.

Pirjano zelje na zagorski način:

- 2,50 kg kiselog kupusa
- 1 kg domaćih kobasica
- 20 dag dimljene slanine
- 120 dag masti
- 20 dag crvenog luka
- 3 dcl bijelog vina
- 4 g šećera
- 20 dag jabuka
- sol, papar, lovorov list

Pirjati sitno narezani luk i slaninu na masti, dodati glavicu kiselog kupusa izrezanog na rezance, lovorov list, papar u zrnu, šećer i ribane jabuke. Kobasice napola skuhati, izrezati na kolutiće i pirjati na blagoj vatri s vinom dok kupus ne omekša, po potrebi doliti vode. Na kraju pomiješati kupus s kobasicama.

Upoznati hrvatskog čovjeka s hrvatskom knjigom

Umjesto da šute, gledaju i pišu, pisci se danas bore s vjetrenjačama, Hrvati u iseljeništvu nezainteresirani su za hrvatsku knjigu, a u Hrvatskoj nemaju novca za knjigu

Tekst: Uredništvo

Na jednom predstavljanju knjige htio sam govoriti svom čovjeku, ali nije ga bilo. Na žalost, Hrvati ovdje u tuđini nezainteresirani su za knjigu, za hrvatsku knjigu. Molim vas, učinimo nešto da se to promijeni. Moramo na neki način uzdignuti hrvatsku knjigu među Hrvatima, možda stvoriti i neku nagradu za najbolju hrvatsku knjigu među iseljeničkim autorima jer Hrvati u tuđini više ne prepoznaju svoje – ustvrdio je hrvatski pjesnik Zdravko Luburić na literarnoj tribini održanoj u Wiesbadenu u povodu Svjetskog dana knjige i autorskih prava.

Govoreći o kulturi, njezinoj stabilnosti i dubini koja bi trebala biti utkana u hrvatskog čovjeka, Luburić je ustvrdio kako knjige među Hrvatima zapravo i nema te kako je to zabrinjavajuće i žalosno.

Žalosno je i to, rekla je Marijana Dokoza, da je izdavaštvo danas spalo na niske grane, ne štiti autore niti gleda na njihove interese. – Autori su danas prepušteni sami sebi, sami se bore da dođu do publike, da čitatelj uzme u ruke to njihovo djelo. Vjerojatno najgore što se jednome piscu može dogoditi, a to je mislim gore i od toga da vas odbiju zbog loše napisanog djela, jest kada vam nekolicina izdavača kaže kako imate izvrsnu knjigu, ali je situacija takva da oni ne mogu financirati tiskanje knjige jer je to skupo. Naravno da se danas sve vrti oko financija, ali u konačnici kada autor gleda kako lju-

di npr. na promociji kupuju njihovu knjigu, ni u jednom trenutku ne razmišlja o zarađenom novcu, već o tome u koliko će se mjeri čitatelj uživjeti u njihovo djelo i hoće li mu se sviđeti – rekla je Dokoza.

Paradoks je da su Hrvati u iseljeništvu nezainteresirani za hrvatsku knjigu dok Hrvati u domovini nemaju novca za knjigu.

Osim Luburića i Dokoze, na literarnoj tribini predstavili su se svojim radovima književnici i publicisti - Lidija Marić, Katica Kiš i Ranko Četković.

Svjetski dan knjige i autorskih prava proglašen je 23. travnja 1995. na Glavnoj skupštini UNESCO-a, kao simbolični datum u svjetskoj književnosti jer su toga dana 1616. umrli Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Inca Garcilaso de la Vega. Na taj datum su tijekom godina rođeni ili umrli ugledni autori kao što su Maurice Druon, K. Laxness, Vladimir Nabokov, Josep Pla i Manuel Mejía Vallejo.

Sama zamisao temelji se na katalonskom običaju darivanja knjiga i ruža na dan svetog Jurja. Hrvatska katolička zajednica Wiesbaden ovim susretom željela je obilježiti 170 godina rada Matice hrvatske kao kulturne institucije te spomenuti 450. godišnjicu Novog testameta na hrvatskom jeziku i glagoljici koji je tiskan u njemačkom gradu Tübingenu. ■

5 literarne tribine posvećene Svjetskom danu knjige u Wiesbadenu

ENG Getting Croatians acquainted with Croatian books – A round table was staged in Wiesbaden dedicated to World Book Day and author's rights.

ODRŽANI ČETVRTI DANI A. G. MATOŠA I DR. JOSIPA ANDRIĆA

SRBIJA - Malo selo Plavna u jugozapadnoj Bačkoj, u blizini hrvatske državne granice (istočno od Vukovara), rodno je mjesto Augusta Matoša, oca književnika Antuna Gustava Matoša. Zbog toga Hrvatsko kulturno-umjetničko i prosvjetno društvo u Plavni nosi ime *Matoš*. Zahvaljujući kulturnoj manifestaciji *Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića*, Plavna je čvrsto zauzela mjesto na hrvatskoj kulturnoj karti Bačke. HKPD "Matoš" glavni je organizator toga kulturnoga događaja. *Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića* pokrenuti su 2009., a ove su godine, 28. travnja, održani četvrti put za redom. Ovom se kulturnom manifestacijom afirmira glazbena i likovna umjetnost Hrvata u tom dijelu hrvatskoga kulturnoga prostora. Premda u pripremi manifestacije požrtvorno sudjeluju mnogi članovi Društva, glavni organizacijski teret i ove je godine prihvatio bračni par Kata i Zvonimir Pelajić.

Manifestacija je počela otvorenjem Likovne kolonije te nastupom dječje hrvatske folklorne skupine HKPD "Matoš" iz Plavne, a zatim su slijedila dva prigodna predavanja. O Matoševoj umjetničkoj prozi govorila je doc. dr. sc. Sanja Vulić, a o zavičajnoj prozi Ante Jakšića prof. Marina Balažev. Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata prof. Tomislav Žigmanov predstavio je knjigu *Hrvatstvo i katolička kulturna obnova: Članci i*

studije dr. sc. Vladimira Lončarevića. Domaćini, vrsni zbor i tamburaši HKPD-a, predstavili su se popijevkama iz Plavne prema zapisima dr. J. Andrića. Glazbenomu dijelu manifestacije znatno su pridonijeli i tamburaši HGU "Festival bunjevačkih pisama" iz Subotice. Nakon umjetničkoga programa, slijedila je zajednička sv. misa u župnoj crkvi sv. Jakova. Manifestacija je zaključena izložbom umjetničkih radova nastalih u Likovnoj koloniji. (Sanja Vulić)

PERIVOJ vas zove u samoborske stanove nove!

PRODAJA STANOVA:

Tel.: 00 385 1 4839 970

00 385 1 3325 228

Fax: 00 385 1 4839 973

Email: nekretnine@coning.hr

www.coning.hr

U Samoboru, slikovitom gradiću nadomak Zagreba, niče novo stambeno naselje od 11 udobnih dvokatnica s liftom i garažama. Smješteno u području zvanom „Perivoj“, unutar šumovitog predjela nadomak starog Šmidhena, naselje predviđa 160 stanova u rasponu od 40-100 m². Za više informacija posjetite našu web stranicu: www.coning.hr

MATIČIN VREMEMPLOV

60 godina Matice

Pronašli smo u Matici za mjesec **svibanj** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

svog programa doprinijeli su i svoje strane ugodnom i veselim raspoloženjem, a naročito su svojim tiskom ostavili dalmatinske pjesme.

Tako je u život Gradišćanekih Hrvata, pored tradicionalnog bala belih Hrvata, ušla još jedna nacionalna manifestacija, koja će vjerojatno postati tradicionalna.

S. M.

Gosti iz Gradišća su bili toplo pozdravljeni prilikom dolaska u Gračani. □ Guests from Gradišće were warmly greeted as they arrived in Gračani. □ Los huéspedes de Gradišće fueron cordialmente saludados en la ocasión de arribo en Gračani.

POLJOPRIVREDNICI IZ JUŽNOG GRADIŠĆA U ZAGREBU

D rugog, trećeg i četvrtoga obzjaka boravila je u Zagrebu grupa od 41 poljoprivrednika iz Južnog Gradišća pod vodstvom Gustava Nemeta. Oni su bili preloženo iz sela Čajete (Schachendorf) Gori iz Čajete krenuli su udobnim autobusom »Blagusa« rano 3. obzjaka. U podne su razgledali Varaklin, a poslije podne bili su u Zagrebu, gdje su ih dočekali predstavnici Matice iseljenika Hrvatske. Isto popodne posjetili su zimski bazen, gdje se upravo održavalo prvenstvo Jugoslavije u skokovima.

U nedjelju prije podne razgledali su stari Zagreb, katedralu, a u 11.30 sati su se podigli u pošto je većina bila po prvi put u našem glavnom gradu. Bili su vrlo znanjima i razgovorom s gradonačelnikom i ministrom Veleposlanikom. Po podne Gradišćanici Hrvati su u društvu kulturnog prosvjetnog društva »Podgorac« u Gračani.

Članovi i članice Hrvatskog pjevačkog društva »Podgorac« koji su, na čelu sa svojim dirigentom dočekali Gradišćane □ Members of the Croatian Singing Society »Podgorac« who welcomed the guests from Gradišće, led by their director □ Los cantantes y las cantoras de la sociedad de canto »Podgorac« los cuales, con el su dirigente habian esperado los huéspedes de Gradišće.

Zagreb je posjetila grupa od 41 poljoprivrednika iz južnog Gradišća, uglavnom iz gradišćanskohrvatskog sela Čajete. U društvu predstavnika Matice razgledali su stari i novi dio Zagreba, te bili gosti KUD-a »Podgorac« iz Gračana.

Dar Matice - HRVATSKOJ BRATSKOJ ZAJEDNICI

Odlukom svoga Glavnog odbora, a uz suglasnost i odobrenje svoje glavne skupštine, Matica iseljenika Hrvatske poslala je ovih dana parobrodom »Hrvatska« Hrvatskoj bratskoj zajednici u Pittsburgh, Pa. USA, radnu sobu za ured njezinoga glavnog predsjednika. Soba je izrađena u duborezu od prvorazrednog slavonskog oraha, a sastoji se od ormara, radnog stola i stolica, te kluparmiture za primanje posjetnika.

Ovim svojom poklonom htjela je Matica iseljenika Hrvatske, u

ime domovine, simbolički izraziti najvećoj i najuglednijoj organizaciji naših iseljenika i njihovih potomaka — Hrvatskoj bratskoj zajednici, a preko nje i cijelom iseljeništvu — zahvalnost za svu onu neprocjenjivu pomoć, koju već decenijama ukazuje našim narodima.

Od svog osnutka (1894. godine) Hrvatska bratska zajednica je uvijek pomagala hrvatski i ostale jugoslavenske narode u njihovim pravednim težnjama, i stajala čvrsto uz njih u najtežim danima

»Matica iseljenika Hrvatske poslala je ovih dana parobrodom Hrvatska Hrvatskoj bratskoj zajednici u Pittsburgh radnu sobu za ured njezinoga glavnog predsjednika«, s ponosom ističe Matica i objašnjava kako je soba izrađena u duborezu od prvorazrednog slavonskog oraha.

Pored svečanosti skupi istarskog svećenstva u porečkoj biskupiji, biskup u Poreču je predložio biskupiji Zagrebu da se u Poreču, u biskupiji, izvede jedna od najvažnijih biskupijskih skupština, a to je bila biskupijska skupština u Poreču. □ The Poreč-Pula Bishop, Dr. Dragutin Nežić speaks at the ceremony in Poreč.

ISTRA KAO JEDNO CRKVENO PODRUČJE

Osmog i devetog travnja ove godine održana je u Poreču i Hrvatskoj Istri javna sjednica istarskog svećenstva, koju je predvodio na mjestu biskupa nadbiskup Josip Pavliš, predsjednik Dikupne konferencije Jugoslavije zagrada metropolita mons. dr. Franjo Kuharić, apostolski metropolit, mons. dr. Franjo.

Švedskom skupu istarskog svećenstva prisustvovali su, pored istarskih apostolskih prometa, u Poreču, biskup, mons. dr. Dragutin Nežić, predsjednik Dikupne konferencije Jugoslavije zagrada metropolita mons. dr. Franjo Kuharić, apostolski metropolit, mons. dr. Franjo.

U Poreču je održana svečana sjednica istarskog svećenstva, u čast uspostave Porečko-pulske biskupije i konačnog uređenja granica biskupije, u sklopu kojih se našla cijela hrvatska Istra ujedinjena u jednu biskupiju.

Grad na hrvatskome sjeveroistoku

Poslije Drugoga svjetskog rata izvršeno je republičko uređenje nove Jugoslavije, a pritom su Beli Manstir i Baranja prvi put ušli u sastav Hrvatske (istodobno je istočni Srijem oduzet Hrvatskoj i pripojen Srbiji)

Crkva sv. Martina Beli Manastir

Piše: Zvonko Ranogajec

Beli Manastir je najsjeverniji grad u istočnoj Hrvatskoj, smješten u povijesnoj regiji Baranji. Prema političko-teritorijalnom ustroju pripada Osječko-baranjskoj županiji i jedan je od sedam gradova najsjeveroistočnije hrvatske županije. Beli Manastir je prirodno središte hrvatskog dijela Baranje, veće panonske regije koja je 1920. godine Trianonskim mirom podijeljena između Mađarske i tadašnje Kraljevine SHS odnosno Hrvatske.

Beli Manastir graniči s pet od osam općina u Baranji, a također i sa susjednom Mađarskom. Zapadno od Belog Manastira nalazi se općina Petlovac, južno su Jagodnjak i Čeminac, istočno Kneževi Vinogradi, a na sjeveru državna granica prema Mađarskoj. Baranja, pa tako i prostor grada Belog Manastira, nizinski je izdvojen prostor prirodno omeđen Dravom i Dunavom i mađarskom granicom. Beli Manastir smješten je na jugozapadnim obroncima Banskog brda ili

Banske kose na kontaktu s naplavnom ravni Drave i Karašice, manjeg vodotoka koji izvire u Mađarskoj. Dok je Banska Kosa s vrhom Kamenjakom 244 m.n.v. najviši dio Baranje, sam Beli Manastir leži na 101 metru nadmorske visine. Tlo je vrlo plodno, a nastalo je fluvijalnim i eolskim djelovanjem odnosno nanosi-ma rijeka i vjetra. Lesne terase na koji-

ma se nalazi Beli Manastir i okolica, uz susjedne prostore Istočnohrvatske ravnice, najplodniji su prostori u Hrvatskoj.

NAJKONTINENTALNIJI DIO HRVATSKE

Klimatski gledano Beli Manastir je najkontinentalniji dio Hrvatske, što znači da je najudaljeniji od mora i ima najmanju

Gradski trg u Belom Manastiru

količinu padalina s oko 650 mm godišnje. Klima je kontinentalnog karaktera, zime su hladne a ljeta topla, s velikim amplitudama.

Tragovi naseljenosti datiraju iz neolitika, no današnje ime potječe iz 1227. godine kada je ugarski dvorski službenik Moys de Daro izgradio u mjestu Pel samostan pa je ono dobilo naziv Pel Monastor ili Pelov samostan (manastir). Od godine 1923. grad se sve do danas naziva Beli Manastir. Baranja je opustošena nakon Mohačke bitke 1526. godine, a preko Baranje Turci su prelazili Dravu na pohodu u srce Panonije prema Pešti i Beču. Porazom Turaka pod Bečom 1683. godine Habsburgovci Turke protjeruju iz Panonije, a time i Baranje.

U planskoj kolonizaciji Baranje krajem 17. stoljeća naseljavaju se Hrvati iz Srebrenice, Srbi dolaze pod vodstvom Arsenija Crnojevića s juga, a iz južne Njemačke tzv. podunavski Švabe. Kada je 1920. godine Trianonskim ugovorom definirano razgraničenje Mađarske i susjednih država, manji – jugoistočni dio Baranje, u kojem su Hrvati zajedno sa Srbima činili većinsko stanovništvo, pripojen je Kraljevini SHS. Nakon Drugoga svjetskog rata Baranja ostaje bez svoje njemačke komponente jer su Nijemci morali napustiti Baranju. Međutim, Beli Manastir do danas je sačuvao svoj multietnički karakter, u kojem uz većinsko hrvatsko stanovništvo žive jake manjinske zajednice Mađara i Srba.

Poslije rata izvršeno je i republičko uređenje nove Jugoslavije, a pritom su Beli Manastir i 'jugoslavenski dio' Baranje prvi put ušli u sastav Hrvatske (isto-

Vinogradi na Banskoj kosi

dobno je istočni Srijem oduzet Hrvatskoj i pripojen Srbiji). Do 1991. Beli Manastir bio je općinsko središte općine koja je teritorijalno zauzimala naš dio Baranje.

MIRNA REINTEGRACIJA

Tijekom Domovinskog rata, koji su pokrenuli JNA i pobunjeni Srbi koji su u Baranji imali mnogobrojne sljedbenike, Srbi protjeruju većinu nesrpskog stanovništva. U ljeto 1991. godine pobunjeni Srbi izdvajaju Beli Manastir i Baranju iz hrvatskoga političko-pravnog suvereniteta i uključuju ga u fantomsku tvorevinu Republiku Srpsku. Zahvaljujući mudroj politici hrvatskog vodstva na čelu s predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom i Hrvatskoj vojsci, okupirani dijelovi Hrvatske oslobođeni su u vojno-redarstvenim akcijama Bljesku i Oluji. Beli Manastir, kao i ostali dijelovi hrvatskog Podunavlja, nakon Erdutskog sporazuma koji je potpisan 1995. godine vraćeni su do 1998. godine mirnom reintegracijom Hrvatskoj.

Na prostoru Belog Manastira nije bilo ratnih djelovanja, što znači da grad nije stradao, no došlo je do gospodarskog zaostajanja. Belje, koje je cijelo razdoblje između dvaju svjetskih ratova bilo nositelj gospodarskog razvoja Belog Manastira i Baranje, razvojem ratarstva (pšenica, kukuruz, šećerna repa), stočarstva (svinje, goveda, klaonički kapaciteti), vinogradarstva te finalnih proizvoda prehrambene industrije, trebalo je dodatni impuls za razvoj.

Ponovni uzlet Belja počinje nakon što ga preuzima hrvatski prehrambeni koncern Agrokor. Iz pogona Belja u Belom Manastiru hrvatsko tržište opskrbljuje se sirevima i baranjskim suhomesnatim specijalitetima. Belje proizvodi i vrlo cijenjeno brašno, kao i niz sortnih vina. Sve navedene proizvode mogu kušati zainteresirani turisti i to u vinskim podrumima, restoranima i na vinskoj cesti Belja. Veliki značaj Belja za gospodarstvo Belog

Manastira je i kooperacija s mnogobrojnim individualnim proizvođačima. Belje je i jedan od najznačajnijih proizvođača šećerne repe u Hrvatskoj.

DOBAR PROMETNI POLOŽAJ

Uz to, u industrijskoj zoni ima niz tvrtki koje su pokrenule proces proizvodnje u čemu Beli Manastir vidi svoju šansu za razvoj. Tome pridonosi i dobar prometni položaj na državnoj cesti između graničnog prijelaza Duboševica i Osijeka, kao i željeznička pruga između Pečuha u Mađarskoj i Osijeka. Još veći poticaj bit će gradnja autoceste kroz Baranju između čvora Višnjevac kraj Osijeka u smjeru Mađarske.

Područje grada Belog Manastira sastoji se od naselja: Beli Manastir, Branjnin Vrh, Šećerana i Šumarina. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine područje grada Belog Manastira ima 10.549 stanovnika, što je smanjenje za 357 stanovnika u odnosu na prethodni popis iz 2001. godine.

Zaštitnik grada je sv. Martin, a s obzirom na to ima sve više ideja da se gradu odredi prikladniji naziv vezan uz tog sveca zaštitnika. Uza župnu crkvu sv. Martina ističe se pravoslavna crkva sv. Mihajla, spomenik borcima Crvene armije iz vremena završnih operacija u 2. svjetskom ratu, kao i groblje iz 17. stoljeća i vidikovac. ■

UD Beli Manastir izvodi
anjske plesove

ENG A town in northeast Croatia – Beli Manastir is the northernmost town in eastern Croatia, situated in the historical Baranja region. In terms of territorial administration it is a part of Osijek-Baranja County.

DJECA IZ SRIJEMA U HRVATSKOJ

RIJEKA/ZAGREB - U organizaciji Hrvatskoga kulturnog centra "Srijem - Hrvatski dom" organizirana je ekskurzija za djecu koja pohađaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, te su 43 učenika posjetila Rijeku, Krk i Zagreb. Djeca su na ekskurziji bila od 11. do 14. travnja u sklopu projekta "Upoznaj domovinu", pod pokroviteljstvom Grada Zagreba, Grada Rijeke, Hrvatske matice iseljenika - podružnice

Rijeka, Hrvatskoga nacionalnog vijeća i Hrvatskoga kulturnog centra "Srijem - Hrvatski dom".

U Rijeci su djeca, u pratnji Vanje Pavlovec iz HMI-ja, obišla riječke znamenitosti: zgradu Hrvatskoga narodnog kazališta Ivana pl. Zajca, Guvernerovu palaču, palaču Wohinz i gradski toranj, katedralu sv. Vida, Casu Venezianu, a u luci su posjetili jedrenjak "Kraljicu mora" riječke pomorske škole. U poslijepod-

nevnim satima uslijedio je odlazak na otok Krk i upoznavanje s njegovim ljepotama.

U Zagrebu su djeca na jezeru Bundek ručala s gradonačelnikom Milanom Bandićem koji im je uručio prigodne darove, a zatim su obišli kulturno-povijesne znamenitosti Zagreba. U subotu 14. travnja gradonačelnik Milan Bandić priredio im je još dva iznenađenja, a jedno od njih je bio posjet Dinamovu stadionu. Učenicima je predložena povijest NK Dinama te su imali priliku posjetiti Plavi salon u kojem se nalaze svi Dinamovi trofeji. Učenici su za kraj prošetali uz glavni teren te su dobili Dinamove dresove. Drugo, 'slade' iznenađenje je bio odlazak u najpoznatiju zagrebačku slastičarnicu "Vincek" gdje su dobili besplatne sladolede i kolače. Nakon "Vinceka" uslijedio je odlazak u srednjovjekovnu utvrdu Medvedgrad na Sljemenu i obilazak Oltara domovine. Vodiči na ekskurziji bili su profesor Dario Španović, profesor Mario Vrselja, vjeroučiteljica Katarina Petrović, vlč. Mario Paradžik, dok je svesrdnu pomoć u obilasku Zagreba pružila stručna savjetnica za djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja Grada Zagreba Katarina Milković. (Dario Španović)

U GOSTIMA NA SJEVERU BAČKE

SRBIJA - U povodu obilježavanja Dana osnovne škole "Matija Gubec" u Tavankutu, mjestu nedaleko od Subotice, okupili su se 20. travnja predstavnici osnovnih škola iz Hrvatske koje nose isto ime i to iz Gornje Stubice, Jarmina i Cernika. U goste su došli i predstavnici prijateljskih škola iz Ernestinova, Primoštena, Kačmara (Mađarska) i Usore (BiH), kao i ravnatelj škole iz Subotice i okolnih mjesta. Bila je to prigoda za lijepu proslavu i provedbu bogatoga programa koji su domaćini upriličili, a koji su uz goste imali priliku vidjeti i mnogobrojni mještani. Sve je započelo Okruglim stolom na kojem su se okupili ravnatelj škole, a nastavilo se večernjim programom u kojem su nastupili učenici škole domaćina i oduševili mnogobrojnu publiku kvalitetnim recitatorskim i glazbenim programom pod vodstvom Kristine Kovačić i Vojislava Temunovića. U svojem pozdravnom govoru ravnateljica škole domaćina Stanislava Stantić Prčić izrazila je veliko zadovoljstvo što su ovi susreti postali tradicionalni i što uzajamno obogaćuju sve sudionike, dok su ravnatelj škole iz Cernika i Primoštena zahvalili na toplom prijemu

i izrazili želju za daljnjom suradnjom. Također su pozvali učenike iz Tavankuta na ljetovanje u Primošten. Drugi dan nastavljeno je sa zanimljivim radionicama i športskim natjecanjima, a realiziran je ranije započet projekt čija je ovogodišnja tema bila Međunarodna prevencija od elektroničkog nasilja. Ravnatelj je i nastavnike primila je generalna konzulica Ljerka Alajbeg u Subotici. Nakon toga gosti su razgledavali kulturne znamenitosti grada. Svoj doprinos ovim vrijednim susretima dala je i Hrvatska matica iseljenika poklonivši školi oko četrdeset naslova za školsku lektiru. (Marija Hećimović)

Neka šokačka rič svaki dan zvoni na pozdravljanje

Samo nam knjige i sačuvane slike iz prošlosti mogu pomoći pri pokušaju rekonstrukcije stanja iz
prijašnjih stoljeća

Predstavljajući knjige
"Šokica pripovida"

Napisao: **Ivan Andrašić**

Svoju drugu knjigu, zbirku pripovijedaka "Šokica pripovida", autorica Ruža Silađev predstavila je svojim sumještanima u četvrtak, 26. travnja, u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti, starom selu šokačkih Hrvata u zapadnoj Bačkoj. Moderator predavljanja bio je prof. Zvonko Tadijan, a u ovoj ugodnoj književnoj večeri, uz autoricu Ružu Silađev, sudjelovali su još doc. dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba, književnik Milovan Miković iz Subotice, sončanska kantautorica Božana Vidaković i učenice 8. razreda OŠ "Ivan Goran Kovačić" Ivona Mihaljev i Katarina Vodeničar.

U uvodnoj riječi prof. Zvonko Tadijan pozdravio je prisutne i najavio sudionike. - Toplo mi je oko srca zbog toga što mogu najaviti predavljanje nove knjige Ruže Silađev, što mogu najaviti naše drage goste, ali isto tako što u ovoj večeri sudjeluje i naša Sončanka Božana Vidaković koja je već iza sebe ostavila neizbrisiv trag u vidu svečane pjesme "Šokadija", koja je danas himna kulturnih udruga podunavskih Šokaca - rekao je Tadijan te ukratko predstavio životopis Ruže Silađev.

Za početak i za kraj ove večeri Božana Vidaković predstavila se premijerno izvedenim pjesmama "Šokadijo, ja sam tvoje dte" i "Nikad nemoj zaboravit našu lipu ikavicu". O ne tako zavidnoj poziciji Hrvata kao autohtonog stanovništva u ovim krajevima i problemima priznavanja hrvatskog jezika i njihova govora općenito govorio je urednik nakladničke djelatnosti NIU "Hrvatska riječ" Milovan Miković. - Međutim,

njegovo postojanje i mogućnost njegova korištenja, proučavanja i dubljeg upoznavanja osnažuje i učvršćuje ne samo naše znanje suvremenoga standardnoga hrvatskog jezika, već i njega samog kao jezičnog sustava i medija. Knjigama poput djela Ruže Silađev "Šokica pripovida" čuvamo od zaborava i one govorno-jezične osobine koje su ovdje nerijetko znale biti izvrgavane ruglu, ili su bile proganjane, pa i nasilno zaboravljane. Zato neka nam šokačka rič svakodnevno zvoni na pozdravljanje - zaključio je Miković.

O samoj knjizi, u stilskoj i jezičnoj analizi govorila je recenzentica doc. dr. sc. Sanja Vulić. - Čitatelj ove knjige naučit će puno toga o jeziku, zabavit će se i nasmijati, a isto tako i razmisliti koliko je važno ne zaboraviti vlastitu tradiciju i zbog pukog pomodarstva ili vlastitoga komoda ne odbacivati sve ono dobro što su naši prethodnici generacijama brižno čuvali. U tom čuvanju pomoći će vam i ova knjiga - rekla je na kraju Sanja Vulić.

Autorica Ruža Silađev pročitala je dvije pripovijetke iz ove knjige, a 'divojke' Ivona Mihaljev i Katarina Vodeničar otpjevale su napjeve iz pripovijetke "Kraljice". - Naravno, svaki autor piše za publiku i stalo mu je da se njegova knjiga čita. Nadam se da će "Šokica pripovida" u čitatelja imati prođu poput "Divana iz Sonte", čija su oba izdanja rasprodana. Isto tako, nadam se da sam i ovom knjigom uspjela dio ostavštine naših predaka sačuvati za buduće generacije - rekla je Ruža Silađev. ■

Ruža Silađev čita
iz svoje knjige

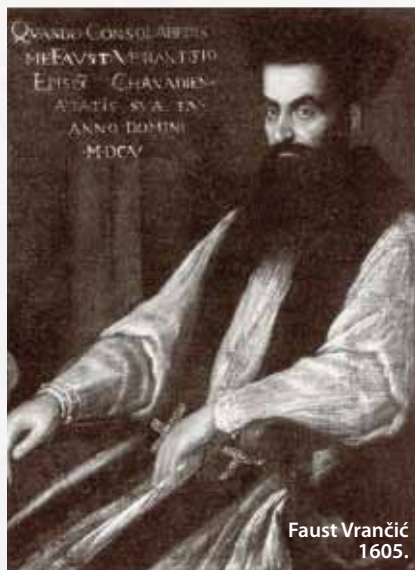
ENG Let the Šokac idiom ring out every day in greeting – Author Ruža Silađev presented her second book, a collection of short stories entitled *Šokica pripovida* (*A Šokac Woman Narrates*), to her fellow townspeople in her native Sonta, an ancient Šokac Croat village in the western Bačka region.

Vrančićev padobran na mađarskoj marki

Muž, otac, udovac, svećenik, biskup, jezikoslovac, leksikograf, diplomat, izvanredni izumitelj, tajnik cara Rudolfa II., Faust Vrančić, ostavio je iza sebe neizbrisiv trag, posebno kao izumitelj i jezikoslovac

Piše: **Mauricij Frka Petešić**

Rođen u staroj šibenskoj obitelji 1551., od oca Mihovila (rođ. 1507.) i majke Katari-ne rođene Dobrojević, Faust je imao još brata Kažimira i dvije sestre, Marijetu i Klaru. Već kao desetogodišnji dječak 1561. odlazi stricu Antunu Vrančiću (1504. – 1573.), ostrogotskom nadbiskupu, kardinalu, primasu Ugarske i plodnom piscu, koji ga do- vodi k sebi na skrb u Požun (Bratislava), odgaja i školuje do sedamnaeste godi- ne, a zatim ga 1568. šalje u Padovu i Ve- neciju na viši studij. Studirao je pravo i filozofiju, a zanimao se još za fiziku i matematiku. Nakon studija 1571. bora- vi malo u Šibeniku i onda se opet vraća

ljude s kojima se kralj okružio, među ko- jima su bili slikari Giuseppe Arcimbol- di i Bartholomeus Spranger, astronomi Johann Kepler i Tycho Brahe te gradi- telj Jacopo de Strada, pa je uz njih znat- no proširio svoje znanje na području prirodnih znanosti i tehnike. Svestran, i znalac nekoliko jezika, proučavao je još i velikane poput Bacona, Descarte- sa, Galileja i Hofmanna.

Ispravom iz 1587. Vrančiću su kao kraljevu tajniku dodijeljeni posjedi u Petrovu polju kraj Knina te u Muću i Žrnovnici kraj Splita.

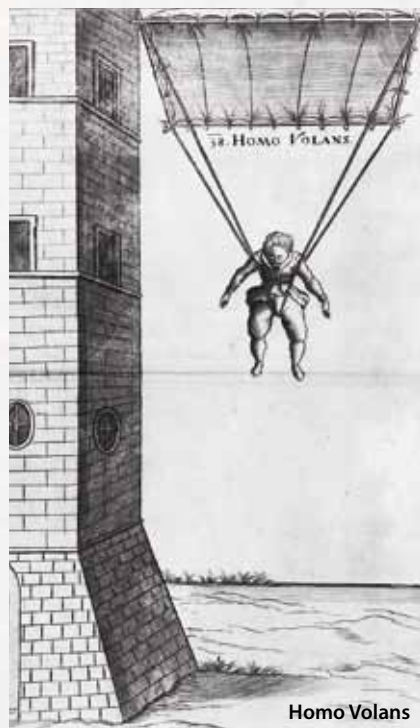
Prag i tajničku službu napušta 1594. nakon smrti još mlade supruge, kad osta- je sam sa svojom kćerkom Albom Ro- som, i onda se zaređuje za svećenika. Na- kon toga malo živi u Šibeniku, a zatim nekoliko godina u Italiji. Najdulje osta- je u Veneciji gdje 1595. objavljuje ranije pripreman u Pragu peterojezični rječnik: latinski, talijanski, njemački, dalmatinski i ugarski. U taj rječnik unio je 5.467 la- tinskih riječi, a hrvatskih 3.885. Reprint

ovog rječnika prvi put izlazi u Zagrebu 1971. s pogovorom Ljudevi- ta Jonkea. Uz reprint u

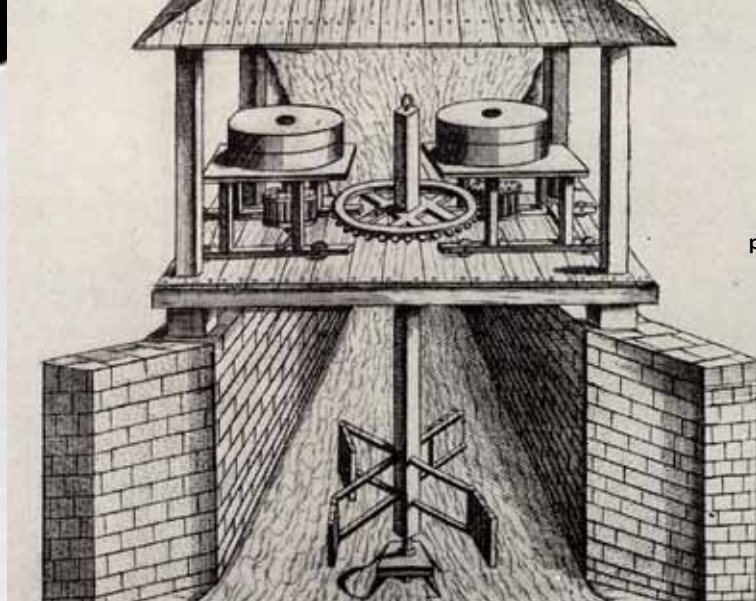
stricu u Ugarsku. Tu se bavi znanstve- nim radom, a dvije godine poslije stri- čeve smrti objavljuje njegov životopis 1575. u Požunu.

NA PRAŠKOM DVORU

Stalno je bio povezan s rodnim gradom, i Hrvatima u Italiji, tako da 1. siječnja 1575. posta- je članom Hrvatske bratovšti- ne u Rimu. U dobi od 27 go- dina ženi se 1578. djevojkom imenom Marijeta. Vrijedan i sposoban, privlači pozornost biskupa Istvana Fejerkovyja, koji ga 27. rujna 1579. imenuje kapetanom tvrđave Veszprém i guvernerom biskupskih do- bara u županijama Győr, Somogy i Zala. Nepune dvije godine kasnije Vrančić 1581. postaje tajnik rimsko-njemačkog cara i hrvatsko-ugarskog kralja Rudolfa II. (1552. – 1612.), na dvoru u Hradčani- ma u Pragu. Tu mu se pružila prilika da neposredno upozna mnoge znamenite

Prigodom 350. obljet- nice smrti Fausta Vran- čića, Mađarska pošta posvetila mu je jed- nu marku za značajni promet 6. svibnja 1967. na temu AEROFILA 67. u nizu od četiriju maraka i u bloku s potpuno identičnim markama. Marka prikazuje padobran Fausta Vrančića s padobran- cem u letu i natpisom *Homo volans*. Na gornjem dijelu marke piše: *AEROFI- LA 67 Verancsics Fausztusz ejtőernyője 1617*. Naklada svih izdanja zajedno je 658.290 primjeraka.

Vrančićev projekt mlina na plimu i oseku

Portret Fausta Vrančića iz Temišvara

isto vrijeme izlazi Vrančićev Hrvatsko-latinski rječnik, koji je postupkom obrata izradio i pogovor napisao Valentin Putanec. Drugo izdanje ovog rječnika, s Vrančićevim pristankom, uredio je češki benediktinac Peter Loderecker i dodao mu češki i poljski stupac. Izdao ga je u Pragu 1605. pod nazivom *Dictionarium septem diversarum linguarum* (*Rječnik sedam različitih jezika*), i u njemu protumačio da *dalmatinski* znači *hrvatski*. Zbog toga se u prijevodima Vrančićeva rječnika često *dalmatinski* naziva *hrvatski*.

BISKUP I KRALJEVSKI SAVJETNIK

Kralj Rudolf II. imenovao je 1598. Vrančića naslovnim biskupom mađarskoga grada Czanada, koji je tada još bio pod Turcima, i uzima ga za svog savjetnika za Mađarsku i Transilvaniju. U to vrijeme Vrančić daje svoj veliki doprinos u osnivanju Akademije hrvatskog jezika, godine 1599. u Rimu.

Na dužnosti kraljeva savjetnika ostaje sve do 1605., kada zauvijek napušta Ugarsku, odakle odlazi u Rim i 1606. pristupa redu pavlina. Iste godine u Rimu objavljuje na hrvatskom jeziku knjigu životopisa dvanaest ranokršćanskih mučenika, pod naslovom *Život nekoliko izabranih divic*, koju posvećuje benediktinkama šibenskog samostana sv. Spasa. Pod pseu-

donimom Justus Verax Sicensus 1608. godine u Rimu objavljuje *Logica suis ipsius instrumentis formata* (*Logika oblikovana samim svojim dokazima*), a 1610. pod istim pseudonimom izlazi mu knjiga *Ethica christiana* (*Kršćanska etika*).

Faust Vrančić ostaje u Rimu desetak godina, gdje je nastavio već ranije započeto proučavanje i istraživanje prirodnih znanosti i tehnike. Posvećuje se posebno izumima novih uređaja i strojeva, kao i arhitektonskim rješenjima. U to vrijeme pavlin Giovanni Ambrogio Mazente omogućuje Vrančiću pristup tehničkim crtežima Leonarda da Vincija, koje Vrančić temeljito proučava te dobiva inspiraciju za nove izume, a neke znatno usavršava.

NOVI STROJEVI

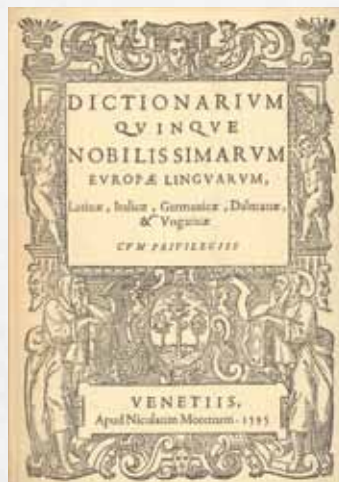
Poslije Rima, Faust Vrančić odlazi 1615. u Veneciju, i tu objavljuje svoje najpoznatije djelo *Machinae novae* (*Novi strojevi*) ili *Nove naprave*. Knjiga iz tiska izlazi 1615. odnosno početkom 1616. U njoj autor opisuje 56 različitih izuma i uređaja na pet jezika: latinskom, talijanskom, španjolskom, francuskom i njemačkom. Izumi su popraćeni s 49 slika-bakroreza velikog formata. Vrančić u knjizi uz svoje izume donosi i neka manje poznata tehnička rješenja drugih autora jer je htio da njegova knjiga služi kao

praktičan priručnik. U tom djelu Vrančić donosi svoja rješenja za uređenje riječnih korita, iznosi projekt žičare i više vrsta mostova, posebno ističemo njegov viseći most sa željeznim lancima, koji će prvi sagraditi Amerikanci 1741. Kasnije će Francuzi umjesto lanaca primijeniti čeličnu užad, koja se zbog znatnog smanjenja težine mosta sve češće primjenjuje i nakon 1850. gotovo u potpunosti zamjenjuju lance. Uz to, Vrančić donosi projekte sunčanih satova, satova na vodu i vatru, mlinove na plimu i oseku, kao i na vjetar i to s okomitom osovinom. Zatim razne preše i strojeve za mlaćenje, čišćenje i vršidbu žitarica, više vrsta zaprežnih uređaja, gliboder, pojas za spašavanje itd.

Među tih izumima najpoznatiji je Vrančićev padobran, koji je jako sličan današnjem i koji je Vrančić sam isprobao u Veneciji, o

čemu svjedoči engleski biskup John Wilkins. On piše da je Faust Vrančić skočio svojim padobranom s jedne kule u Veneciji, pred mnoštvom ljudi.

Pripremajući se na povratak u domovinu, Vrančić umire u Veneciji 20. siječnja 1617. i po vlastitoj želji bio je pokopan u crkvi svete Marije od Milosti, u Prvić Luci na otoku Prviću, ispred svoga rodnog Šibenika. ■

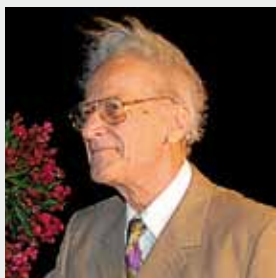

Naslovna korica rječnika, reprint 1971, vl. Marinko F. P.

Vrančićev projekt visećeg željeznog mosta

ENG Croatsians on postal stamps: Faust Vrančić (Šibenik, 1551 – Venice, 1617) – Bishop, linguist, lexicographer and inventor Faust Vrančić has left an indelible legacy, in particular as an inventor and linguist.

Miloš Milošević
(1920., Split - 2012., Kotor)

U Kotoru je 25. travnja preminuo akademik Miloš Milošević, admiral Bokeljske mornarice, istaknuti znanstvenik - povjesničar, arhivist i romanist, kao i svestrani umjetnik - pjesnik i glazbenik. Rođen je 1920. godine u Splitu, a od 1953. godine radio je u Povijesnom arhivu u Kotoru.

Specijalizirao je arhivistiku u Parizu 1970. godine, a 1974. doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Zadru s temom "Boka kotorska za vrijeme mletačke vladavine (1420. – 1797.)". U Povijesnom arhivu u Kotoru stekao je sva arhivistička zvanja, a 1978. godine zvanje znanstvenog savjetnika i od tada do odlaska u mirovinu 1985. bio je ravnatelj Povijesnog arhiva Kotor. Godine 1980. u Londonu je izabran za predsjednika Sekcije profesionalnih arhivskih društava MAS pri UNESCO-u. Objavio je 24 knjige, a objavio je više od 230 znanstvenih radova.

Dr. Miloševića odlikovao je predsjednik Stjepan Mesić 2008. godine Redom Danice hrvatske s lentom i likom Katarine Zrinske.

Komemorativna sjednica održala se 26. travnja u crkvi Svetog Duha u Kotoru. Admiral Bokeljske mornarice dr. Miloš Milošević pokopan je 27. travnja na mjesnom groblju Sveti Matija u Dobroti.

(Radio Dux)

Lily Garafulić
(1914., Antofagasta - 2012., Santiago de Chile)

Dana 15. ožujka napustila nas je još jedna poznata čileanska Hrvatica, istaknuta kiparica i umjetnica plastičarka Lily Garafulić Yanković. Rođena je u Antofagasti 14. svibnja 1914. godine. Njezina obitelj seli se 1919. u Santiago te u tom gradu pohađa srednju školu. Godine 1934. upisala se u Školu lijepih umjetnosti na Universidad de Chile gdje je studirala do 1938. Bila je učenica poznatoga čileanskog slikara Hernána Gazmurija. Te iste godine, nakon završenoga studija, s istaknutim umjetnicima Inés Puyó, Anitom Cortés i Marcom Bontáom otputovala je u Europu na usavršavanje. Godine 1944., kao prva čileanska umjetnica, imala je samostalnu izložbu svojih kiparskih radova. Iste godine putuje na usavršavanje u New York – dobila je jednogodišnju stipendiju Guggenheim za studij kiparstva i bakroreza. Godine 1946. za Lourdsko svetište u Santiagu de Chile napravila je svoje monumentalno djelo nazvano 16 proroka, a 1947. započela je karijeru sveučilišne profesorice – kao zamjena počinje predavati na Katedri za kiparstvo na Čileanskom sveučilištu. Godine 1949. putuje u Italiju, u Raveno i Veneciju, na studij mozaika. Postala je redovita sveučilišna profesorica godine 1951. na Katedri za kiparstvo na Čileanskom sveučilištu, a 1957. imenovana je predstavnicom Čilea u Međunarodnome udruženju za plastičnu umjetnost UNESCO-a. Tada dobiva i stipendiju za studiranje tehnike mozaika i organizacije muzeja umjetnosti u Europi i na Srednjem istoku. Godine 1959. imenovana je predsjednicom Organizacijskoga odbora Trećega regionalnog kongresa o plastičnoj umjetnosti koji se održavao pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda i Čileanskoga sveučilišta. Godine 1966. pozvana je u Limu da predaje u Školi lijepih umjetnosti. Od 1973. do 1977. radila je kao ravnateljica Nacionalnog muzeja lijepih umjetnosti u Santiagu de Chile. Godine 1975. bila je član međunarodnog žirija UNICEF-a u New Yorku. Dobitnica je niza nagrada, između ostalih i Nacionalne nagrade za plastičnu umjetnost (1995.). (Željka Lovrenčić)

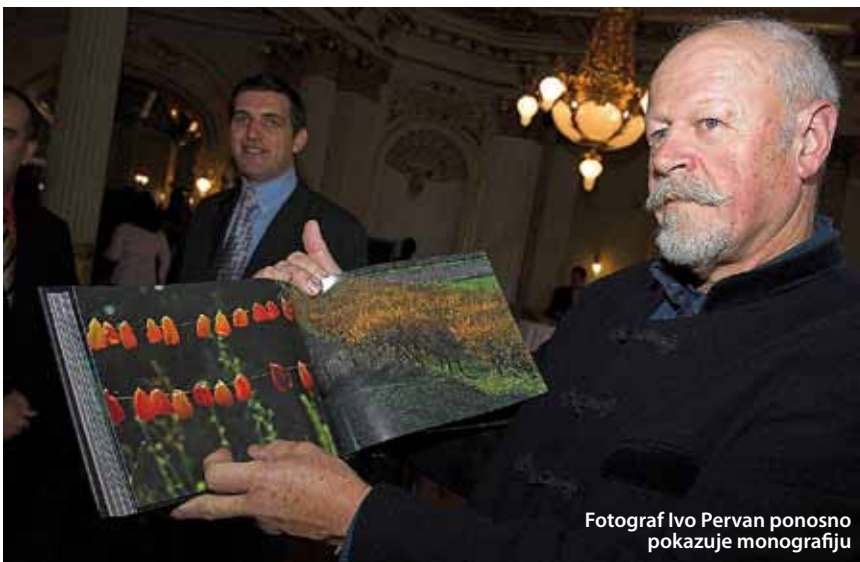

Anđelko Jurun
(1925., Selca na Braču - 2012., Buenos Aires)

Ovih dana u Buenos Airesu preminuo je istaknuti hrvatski aktivist i poduzetnik Anđelko Jurun. Znamo da je Anđelkov odlazak veliki gubitak za njegovu obitelj, ali također i za hrvatsku zajednicu u Buenos Airesu. Bez Anđelka bit će bitno siromašnija zbog njegove primjerne ljudskosti. Anđelko je rođen 20. listopada 1925. u Selcima na otoku Braču kao treće i najmlađe dijete oca Andrije Juruna, poznatoga kamenoklesarskog poduzetnika i majke Šimice, rođene Štambuk. Osnovnu školu završio je u Selcima, a klasičnu gimnaziju započeo je kod dominikanaca u Bolu, a završio u Zagrebu za vrijeme II. svjetskog rata. Iako je upisao Građevinski fakultet u Zagrebu, uskoro mora prekinutu studij zbog mobilizacije u časničku školu i nakon koje odlazi na vojnu specijalizaciju u Austriju. Nakon završetka II. svjetskog rata Anđelko, kao i mnogi njegovi vršnjaci, napušta domovinu bježeći od komunizma. Svoj novi dom našao je u Argentini. Mladi emigrant ubrzo je pokazao sve svoje vrline sposobnog poduzetnika. Osnovao je kemijsko poduzeće u Argentini i Brazilu. Uz svoju poslovnu karijeru nalazi vremena za aktivan rad u mnogim hrvatskim organizacijama kao hrvatski domobran za Južnu Ameriku ili osnivajući nove organizacije poput Hrvatsko-argentinškoga kulturnog kluba u kojem je djelovao kao aktivan član sve do svoje smrti. Bio je i suradnik Hrvatskoga doma, u kojem je 1997. izabran za predsjednika. Za vrijeme njegova predsjedništva sagrađena je nova centralna zgrada u ulici Lugones. Anđelko je ujedno i jedan od osnivača Argentinsko-hrvatske gospodarske komore. Osnovao je i Udrugu mladih profesionalaca, koja je izdavala i časopis Luč. Bio je aktivan član i Centra hrvatskih umirovljenika. Unatoč svakidašnjim poslovima Anđelko je, nakon uspostave Republike Hrvatske, pratio hrvatski tisak i aktivno sudjelovao pišući i šireći članke u korist hrvatske samostalnosti i neovisnosti. I nikada nije zaboravio brinuti se za druge. (Carmen Vrljić)

Fotomonografija o Hercegovini uvrštena među najljepše knjige na svijetu

Fotomonografija je djelo vrhunskog tima, na čelu s trojicom vrsnih majstora promocije: fotografom Ivom Pervanom, stručnjakom za identitet i imidž dr. Božom Skokom i dizajnerom Borisom Ljubičićem

Fotograf Ivo Pervan ponosno pokazuje monografiju

Tekst: Uredništvo

Fotomonografija "Hercegovina – zemlja svjetlosti" uvrštena je u poznati *International Design Yearbook 2011.*, dizajnerski godišnjak koji svake godine bira i predstavlja najljepše i dizajnerski najuspješnije knjige iz cijeloga svijeta. Između nekoliko tisuća pristiglih prijedloga, vodeći svjetski stručnjaci uvrstili su nekoliko radova poznatoga hrvatskog dizajnera Borisa Ljubičića, uključujući i njegov dizajn Hercegovine. Nedugo nakon izlaska ovoga kulturnog preglednika, koji diktira trendove i ističe globalna dostignuća struke, luksuzno i privlačno izdanje o Hercegovini počastio je i slavni američki pisac i jedan od vodećih svjetskih eksperata za grafički dizajn i brendiranje David E. Carter, koji je

upravo objavio knjigu o najljepšim naslovnicama knjiga iz cijeloga svijeta, gdje je također Hercegovina pronašla svoje zasluženno mjesto. Danas već nadaleko poznato slovo H, sastavljeno od isječka fotografija Ive Pervana koje simbolizira Hercegovinu i prezentira njezino bogatstvo, uspjelo je svojom jednostavnošću i originalnošću fascinirati i ovoga velikoga američkog gurua grafičkog dizajna. Prilika je to da se u cijelom svijetu čuje za hercegovačku regiju. To više što je zagrebačka nakladnička kuća Novelti Millenium tiskala posebno izdanje i na engleskom jeziku.

Fotomonografija, koja od svoga izlaska privlači pohvale majstora zanata, dje-

lo je zapravo vrhunskog tima na čelu s trojicom vrsnih majstora promocije. Fotografije je snimio jedan od najboljih hrvatskih umjetničkih fotografa Splitsanin Ivo Pervan, tekst o Hercegovini je napisao domaći stručnjak za identitet i imidž dr. Božo Skoko, profesor na Sveučilištu u Zagrebu, a sve skupa je dizajnirao Boris Ljubičić, svjetski priznati dizajner, ponajviše poznat po hrvatskim kvadratićima. Kažu kako su od prvoga dana stvarali djelo koje će svijet ostaviti bez daha jer Hercegovina to svojim potencijalima zaslužuje. Nema dvojbe kako su u tome i uspjeli jer Hercegovci – zahvaljujući ovom projektu – odnedavno imaju izvrstan pisani spomenik, a sve brojniji posjetitelji i gosti najljepši mogući suvenir koji će ih trajno podsjećati na ovaj čaroban kraj mistične svjetlosti.

Inače, Skoko je uz Branimira Markotu, zagrebačkog poduzetnika te kolege stručnjake za odnose s javnošću Marija Petrovića i Mariju Šimić iz Millenium promocije, ujedno i jedan od inicijatora velebnog projekta promocije Hercegovine. U sklopu tog projekta, koji je započeo još 2008., snimljena je bogata baza fotografija, izdana je ova monumentalna fotomonografija posvećena hercegovačkom kraju, kao prva cjelovita monografija nakon desetljeća iščekivanja, organizirane su izložbe slika u Zagrebu, Sarajevu te na Kupresu, a snimljen je i kratki promotivni film koji je također ovjenčan nagradom 2010. godine. ■

ENG A photo-monograph on Herzegovina has been included in a list of the most beautiful books in the world – the book *Herzegovina—Land of Light* has been included in the prestigious *International Design Yearbook 2011*.

Pokrećemo novi niz priča

Nakon višegodišnjeg niza u kojem smo u Matici objavljivali "Legende o rodijaku Čipe" Petra Miloša, krećemo s nizom crtica iz knjige fra Joze Župića "Glas iz tuđine". Knjigu, koja ima podnaslov "Kratke priče iz života hrvatskih iseljenika koji žive ili su živjeli u Berlinu", izdala je 2003. godine Hrvatska katolička misija u Berlinu. Ilustracije su umjetnička djela slikara Zvonka Kermca. Najsrdačnije zahvaljujemo fra Jozi što nam je dozvolio objavljivanje svojih priča i time obogatio naš časopis.

U predgovoru fra Jozo, između ostalog, kaže: "U Slobodnoj Dalmaciji tražili su novinare suradnike, dopisnike za inozemstvo. Po profesiji nisam novinar, ali sam se znao javljati i pisati u različitim crkvenim novinama. Odlučio sam pisati crtice o našim ljudima za Slobodnu Dalmaciju. Crtice su objavljivane pod naslovom *Glas iz tuđine*, u rubrici "Hrvati u svijetu". Sve objavljene crtice o našim ljudima objedinjujem u knjizi pod naslovom *Glas iz tuđine...*"

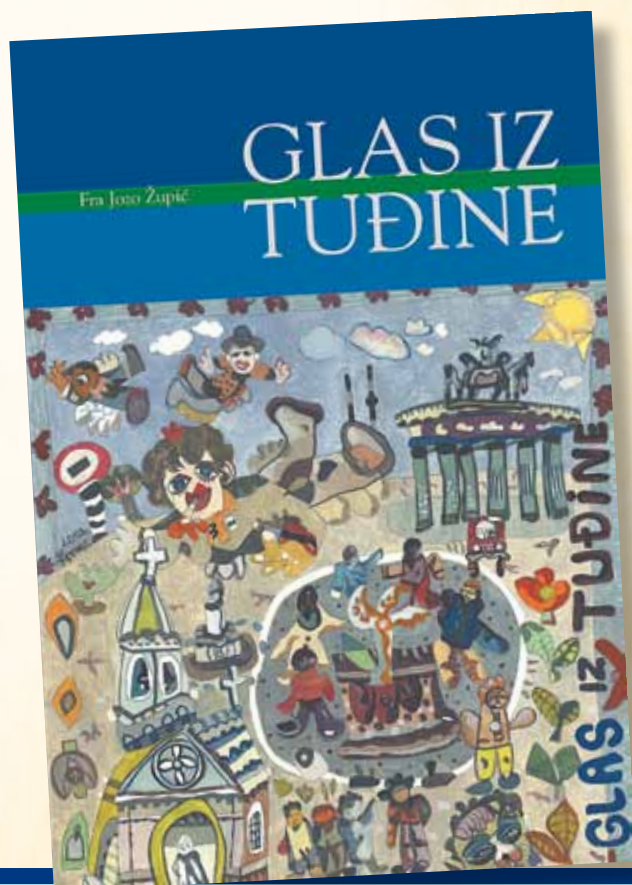
Fra Jozo Župić član je Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu. Rođen je 1948. u Sinju, a za svećenika je ređen 1973. Glavninu svog službovanja provodi među Hrvatima u Njemačkoj - kao dušobrižnik u Stuttgartu i Düsseldorfu, a kao voditelj misije u Mettmann-Leverkusenu (1982. - 1987.), Berlinu (1996. - 2004.) i Ludwigsburgu (2004. - 2010.). Od 2010. nalazi se na službi u Münchenu kao dušobrižnik. Fra Jozo Župić je autor brojnih knjiga, koje se ponajviše bave vjerskim i iseljeničkim temama Hrvata u Njemačkoj.

Nije lako umrijeti

Tisuće naših ljudi krenulo je u Njemačku trbuhom za kruhom. Prvih godina bilo je posla i previše. Radilo se naveliko. Rad, rad, rad. Radilo se i zarađivalo. Kuće su nicale u domovini kao gljive poslije kiše. Sve ljepša od ljepše. Ali, sve praznije i praznije. Čekale one svoje gospodare. Čekale obitelji s djecom. Ali, oni se nisu vraćali. Ljeti bi došli i prozračili svoja zdanja, a onda opet u Njemačku. Treba zaslužiti za penziju, pa se onda vratiti i uživati zasluženu mirovinu. Mnogi je ne dočekaše. Teško obolješe. Po njemačkim bolnicama ispuštahu dušu svoju. U crno zaviše svoje najmilije. A onda, put domovine u lijesovima. Put bez povratka.

Uz molitve i suze ispraćeni pred crkvama u kojima su nalazili snagu za svakidašnjicu. Tisuće maraka treba platiti za pogrebna društva. U domovini je uobičajeno da smrt ne može proći bez troškova. Treba pršuta, janjaca, teletine, odjaka, purica, mlinaca, žestokog pića, o vinu da i ne govorimo. Ljudi gotovo i propivaju na sprovodu. U vijencima natjecanje. Uvode se velike fešte, pa poslije svi kukaju. Poslije dva-tri dana od sprovoda veliko pranje suđa i lonaca. Podižu se krediti koji se isplaćuju i po više godina.

Nije lako umrijeti, čuo sam ovih dana. Kuće i dalje prazne, plaću za povratkom svojih gospodara.

U životu je sve pretrpjela

Jelino djetinjstvo bilo je teško. Otac joj je umro rano. Počeo je Drugi svjetski rat. Mnogi su pretrpjeli gladi i golotinje. Bilo ih je puno djece. Rano je počela raditi teške poslove. Svakodnevno je radila za koru kruha. Tako je njezin život protekao u teškom radu i mucu. Šezdesete godine krenula je u tuđinu zaraditi koju marku kako bi pomogla staru majku koja ih je teško othranila. Dani u tuđini prolazili su u teškome radu, mucu i suzama. Malo je spavala. Danju i noću je radila cijeli život kod naših ljudi. Novac koji bi dobila rasporedila bi i slala kući, da svojimima pomogne.

Prvi dani su protekli u Zapadnoj Njemačkoj. Zbog velikog neslaganja u poslu, ode za Italiju. Tamo proveđe skoro tri godine teških dana i velike zloće. Izgore joj noge i ruka. Prispije u bolnicu i ostade živa o tankoj dlaci. Napustila je Italiju i došla kući. Nije prošlo malo vremena, vrati se u Berlin. Tada su nastale velike muke. "Svak oče da mu radiš. Što više." Tako su joj dani prolazili. Sve teži u poslu. "Ima svakakvoga svita." Svađe, neprilike, pa je promijenila par kuća. Ondje zlo, ondje još gore. Vodila je kuće i posao kako treba. "Ako nekome nešto kažeš, onda je gotova svađa. Nema papira koji može opisati teške muke u tuđini. Naši ljudi gledaju samo sebe. Govoriti ne znaš. Nikuda ne ideš. Radiš dan i noć." Tako je počela obolijevati od čireva na želucu. Slabo je jela jer joj je sve smetalo. To je teklo deset godina. Lijekovi, tablete, ništa nije pomagalo. Otišla je s hodočašćem u Lurd.

Imala je jaku vjeru u Majku Božju. Pomislila je: ako se okupam u onoj vodi, odmah ću ozdraviti. Tako se i dogodilo. Nikada je poslije želudac nije zabolio. A nastali su drugi problemi. Kasno se udala, ali je to malo trajalo. Muž je obolio. Bio je jako dobar, a da nije njegovu dobrotu dugo uživala. Kad se najmanje nadala, on je umro. Tako joj je iz dana u dan život tekao sve gore i gore. Sada samo zna da je preživjela u životu sve teškoće, žalost, bolest... Više ništa nije ostalo. Samo je trebalo razapeti je na križ kao Krista. Ona ga je uvijek molila da joj pomogne nositi križ. On joj je pomogao da ustraje u svemu. Posebno u poslu. I sve joj je bilo uslišano. Puno je puta zahvalna i njegovoj majci Mariji na velikoj pomoći. Ona je u životu sve pretrpjela. Što je najgore, od života nije ništa vidjela, samo muke i rad i sve je podijelila drugima. Još ovo života što je ostalo želi da je poštuju i prihvate. To joj treba i ništa više.

Odlazi, samo odlazi

Jednoga dana dođe Anina sestra iz grada Žepča i veli Ani pred roditeljima: "U nas biro sprema cure i mlade žene za Njemačku. Ajde i ti". Anin pokojni čaća povika na Aninu sestru, pa će joj: "Zar si došla odsjeći moju desnu ruku?" Aninom čaći bilo je toliko teško, pa je stao vikati na Aninu sestru. Anina majka neprimjetno dozva Anu, pa joj potihom reče: "Samo idi, više ne mogu gledati od jada, što rade od tebe. Svima si žrtva i rob. Odlazi, samo odlazi. Što bude drugima, neka bude i tebi, samo da nisi ovdje". Anin čaća nije smio znati da je majka spremna na dalek put, u Njemačku. O tome nije htio čuti. Unatoč svemu, Ana odlazi preko biroa pod ugovorom na godinu dana. Težak je bio rastanak. Čaća joj na rastanku reče da ga više neće vidjeti živa.

Stigla je u Berlin 5. studenoga 1970. godine. Nepismena. Niti zna čitati, ni pisati. Tuda zemlja, tuga golemu. Kad je naučila slova, napiše pismo svojim. Prvo pismo u životu. Ponajprije roni suze. Čaća je još živio kad je dobio prvo pismo od svoje kćeri. I pročitao ga. U roku dva tjedna preminuo je i preselio se s ovoga svijeta. Ana zahvaljuje Bogu što je imao lipu smrt, a dugo je bolovao. Na pokop nije mogla ići, jer je tek došla.

Najteže joj je bilo što nije znala ni jednu njemačku riječ. Često je u mislima na kuću. U sebi je odlučila da će se vratiti čim istekne ugovor. Na kraju je ispalo sve drukčije. Izdržala je trideset godina. I zahvaljuje Bogu što je došla i do svoje mirovine. Na račun Nijemaca, samo pohvale. Kazat će da su ih Nijemci dobro pazili. Uvijek su ih nekome preporučivali da ih dovedu do "Hajma". Poslije je imala i svoj stan u kojem je nalazila svoj mir, okružena svetim slikama i kipovima pred kojima se molila Bogu u svojim teškoćama i zahvaljivala mu na svim dobročinstvima. Crkva sv. Klementa bila joj je utočište i mjesto susreta s vjerničkom zajednicom s kojom je slavila Boga i u kojoj je dobivala novu snagu.

Dobivši mirovinu, vratila se kući koju je svojim žuljevima izgradila i sada uživa na svježem bosanskom zraku. ■

TAKO JE PISAO A. G. MATOŠ

Veliki hrvatski pjesnik Antun Gustav Matoš (1873. - 1914.) točno prije jednog stoljeća proživljavao je posljednje godine svoga, na žalost, ne tako dugog života. Premda je svaki veliki pisac uvijek suvremen, Matoševa suvremenost svaki put nas ponovno iznenadi. Čitajući mnoge njegove tekstove, teško je zamisliti da nas od vremena njihova nastanka dijeli čitavo stoljeće, a još je teža spoznaja da smo, kao narod, u međuvremenu malo naučili.

Prije stotinu godina, u svom "Predgovoru neizdanoj polemičkoj knjizi", Matoš analizira teško gospodarsko stanje u Hrvatskoj. Taj nadasve zanimljivi tekst po mnogočemu kao da je danas napisan, a ovom prigodom donosimo tek jedan manji odsječak: "Ekonomska naša nesposobnost je upravo već poslovična. Trgovina je u Zagrebu u tuđim rukama. Industrije nemamo. Nesposobnost, flagrantno neznanje i drski diletantizam upravo ključa u redovima naših političara i publicista. ...Naučni rad kod nas ne vegetira samo zbog oskudnih sredstava..." Taj tekst objavljen je u ožujku 1912. u *Novom listu*. Svoja razmišljanja donosi i u drugim tekstovima pa prije točno stotinu godina, u svibnju 1912., u *Obzoru* upozorava kako bi jedino moralna obnova mogla spasiti hrvatski narod: "...tako dugo neće biti pravoga napretka dok moralna reforma ne postane prvim i najvažnijim pitanjem vremena."

Piše: Sanja Vulić

Budući da je i sam dugo izbivao iz Hrvatske, Matoš je osobno iskusio nevolje hrvatskoga iseljenika, ali i povratnika. O posljednjem piše u prozi *Oko Rijeke* (1908.): "I vratiš se kući i iza prvih iluzija uviđaš da si kod kuće – najmanje kod kuće, da si u Hrvatskoj tuđinac, da u domovini za te domovine nema, da si gori od stranca na svojoj djedovini." Matoš, kao izraziti artist, nije bio pobornik angažirane književnosti, ali je isticao neraskidivu povezanost između domovine, nacionalne samosvojnosti, nacionalne književnosti i jezika pojedinih naroda, pa tako i Hrvata. Za njega je književnik odraz vlastitoga naroda, njegova kulturnoga i civilizacijskoga naslijeđa i narodnoga duha, pa u prozi "Umjetnost i nacionalizam", objavljenoj u *Vijencu* 2012., piše: "Hamlet je Englez kao svi ostali Shakespeareovi junaci. Englez svojim spleenom, svojim humorom, svojim puritanstvom i svojim cantom. Svaka prava umjetnost je nacionalna iz tog prostog razloga jer internacionalna umjetnost ne može postojati, budući da nema internacionalnog umjetničkog izraza: izraza koji bi bio razumljiv u jednakoj mjeri svim narodima svijeta i koji ne bi bio svojom genezom nacionalan. Nisu sve vrste umjetnosti nacionalne u jednakoj mjeri. Najnacionalnija je književnost i poezija, jer je vezana posebnim narodnim jezicima." U tom tekstu također se zalaže za višejezičnu Europu, smatrajući da nametanje samo jednoga službenog jezika vodi ka kulturnom srozavanju. I ta je Matoševa tema i danas suvremena. ■

DOMOVINSKA VIJEST

DJECA ZA DJECU DORE

ZAGREB - Humanitarna organizacija DORA (HOD), nevladina, neprofitna organizacija koja pomaže djeci, žrtvama velikosrpske agresije na Hrvatsku, poznata je već više od dvadeset godina po nizu dobročinstava - od kumstva do stipendiranja marljivih i darovitih učenika i studena-

ta. Prva predsjednica UO Jadranka Granić, i današnja ravnateljica Ana Pavlović, osmišljavaju i ostvaruju planove poput kumstava koje je ostvarilo više od 5.500 mališana pretežno zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika (HMI), čiji su darovatelji bili iseljeni Hrvati. Nakon rata dobročinitelji su stipendirali više od 1.300

studenata i srednjoškolaca pa je u 17 godina dodijeljeno više od 5,5 milijuna eura pomoći štitenicima DORE neposredno na bankovne račune korisnika tako da je DORA bila i ostala neprofitna i ugledna humanitarna organizacija, a njezini štitenici ponosni su volonteri koji se uključuju u pomoć potrebitima i sudjeluju u dobrotvornim akcijama. Za Uskrs je na Cvjetnom trgu održano "Uskrsno darivanje - POZNATI ZA DORU" sa svrhom prikupljanja sredstava za socijalno ugroženu djecu i mladež. Štitenicima DORE pridružila su se djeca i roditelji koji su s puno ljubavi izrađivali prigodne ukrase uz darivanje maslinovih grančica. Djeca su plesala i pjevala ispred Dorina štanda, a posebno su bila aktivna djeca iz vrtića Duga i Malešnica iz Zagreba i djeca OŠ Vukovar s kojima DORA surađuje dugi niz godina. Građani su rado kupovali dječje radove i bili sretni što mogu pomoći. (Stanka Pavuna)

TBF na sceni

Izvorna postava grupe Time

Bare

Goran Bare i Majke pobjednici u najviše kategorija

Središnja dodjela Diskografske nagrade Porin opravdala je sva očekivanja. Najveći slavodobitnici su Goran Bare i Majke s albumom "Teške boje". Osvojili su ukupno šest statua: za hit godine, pjesmu godine, rock-album, izvedbu grupe s vokalom, videospot i aranžman. Možda i najcjenjeniju kategoriju, album godine, s 'Pistacciom Metallica' osvojila je splitska grupa TBF. Za taj album osvojili su i Porin u kategoriji najboljeg albuma klupske glazbe, a svoj treći Porin u ovoj sezoni osvojili su za kompilaciju 'Fantastično nostalgичno'. Treći veliki favorit večeri, Massimo, i njegov album "Dodirni me slučajno" okičen je s četiri Porina, među kojima i onim za najbolji pop-album. Najuspješnija skladba je 'Teške boje' (Goran Bare i Majke) s ukupno osvojenih pet Porina, dok je Massimo s pjesmom 'Iz jednog pogleda' osvojio ugledne statue u kategorijama muški vokal i snimka. Večer puna izvrsnih scenskih nastupa obogaćena je i velikim trenucima počasti umjetnicima. Dodjele Porina za životno djelo grupi Time i Stjepanu Mihaljincu bile su sjajne, a ovacije Mati Miši Kovaču tijekom njegove izvedbe "Noćas ćemo zemlji k'o materi reći" u pratnji Stjepana Mihaljinca bile su potvrda njegova gotovo legendarnog statusa.

U konačnom zbroju, najbogatiju berbu među diskografima ostvario je Aquarius Records s osvojenih 12 Porina, slijede Croatia Records s 11 te Dallas i Menart s po 5 Porina. Uspješno televizijsko i dvoransko izdanje Porina sjajna je najava dodjele Porina Classic, 14. svibnja u KD Vatroslava Lisinskog, ali i 20. sezone Porina pred nama. (Porin)

Massimo Savić prima nagradu

Mišo Kovač

Muzej Zagrebačke pivovare

Zagreb i turistička 'karta' hrvatskoga glavnoga grada od danas su bogatiji za novi i u Hrvatskoj jedinstveni muzej - Muzej Zagrebačke pivovare koji je, kako je rečeno na njegovu predstavljanju u pivnici "K pivovari", za sada u fazi nastajanja i u idućim će mjesecima širiti svoj postav. Na slici zamjenica zagrebačkoga gradonačelnika Jelena Pavičić Vukičević i Filip Šovagović tijekom predstavljanja ovog muzeja.

Luki Paljetku Nagrada 'Zvonimir Golob'

Hrvatski književnik i akademik Luko Paljetak za pjesmu Kaputi dobitnik je Nagrade za najljepšu neobjavlenu ljubavnu pjesmu "Zvonimir Golob" za 2012. godinu, priopćeno je iz Udruge branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata Podravke (UBIUDR). Za dodjelu nagrade pjesniku Luku Paljetku odlučio

je Prosudbeni sud u kojem su bili Božica Jelušić, Josip Palada, Mladen Pavković, Draženko Samardžić i Kostadinka Velkovska. Na natječaj su pristigli radovi 524 autora iz Hrvatske, Njemačke, BiH, Slovenije, Kanade i SAD-a. Luka Paljetak autor je mnogobrojnih zbirki pjesama, knjiga za djecu, znanstvenih studija, članaka, eseja i antologija, a živi i radi u Dubrovniku. UBIUDR natječaj organizira kako bi potaknuo na pisanje poezije, a poglavito na sjećanje na hrvatskog književnika Zvonimira Goloba, rođenog 1927. u Koprivnici, a preminulog 1997. u Zagrebu. Nagrada će biti uručena 1. lipnja, na obljetnicu smrti Zvonimira Goloba.

Proslavom Svjetskog dana plesa na Zrinjevcu, pod sloganom "Ples svima", započeo je festival suvremenog plesa "Platforma.hr". - Dosad smo osluškivali plesnu scenu i radili akcije u skladu s potrebama plesne i nezavisne scene, no ove godine slavimo ples i približavamo ga građanima - rekla je Larisa Navojec, direktorica Plesnog centra Tala, organizatora "Platforme.hr". - Time državnoj i gradskoj vlasti želimo pokazati da je ono što radimo velika ljubav koja se ne može ugasiti lošom strategijom - dodala je.

Festival suvremenog plesa "Platforma.hr"

Dirljiv susret mladih Berlinčana

Uz pjesmu i Božju radost u srcu, iznimno emotivan bio je susret mladih iz Hrvatske katoličke misije Berlin na njihovom putu za Susret hrvatske katoličke mladeži Sisak 2012. U Gastro Globusu, vlasnice Dijane Pavković, uspješne hrvatske poduzetnice koja se kao studentica vratila u domovinu upravo iz Berlina, mlade iz misije dočekali su i Robert i Anica Kovač, također negdašnji Berlinčani. Zapjevali su zajedno kao nekada kada su Anica i Dijana pjevale u misijskom zboru. Bivši i sadašnji, susret domovine i iseljništva uvijek je poseban kao most koji povezuje dva životna puta.

Mladi iz Hrvatske katoličke misije Berlin još se od početka godine pripremaju za Susret hrvatske katoličke mladeži u Sisku. Kroz kateheze vodili su ih fra Ivan Rozić, Anica Krstanović, Suzana Smolković i djelomično Janja Tadin. Većina mladih koji putuju za Sisak aktivni su pjevači Zbora mladih, FRAME i folklora HKM Berlina. Mladi HKM Berlin s velikim uzbuđenjem i radošću dočekali su putovanje u Sisak. Iznimno se vesele zajedničkom druženju, pjesmi i posebice molitvi u domovini. Dolazak mladih iz HKM Berlin, iz negdašnje, baš njihove misije, u kojoj su na različite načine bili aktivni, razveselio

je Dijanu, Anicu i Roberta pa su i osmislili ovu malu 'dobrodošlicu', simboličnoga gesla: "Bivši s velikom radošću za sadašnje mlade HKM Berlin."

Nakon domjenka i predaha u Gastro Globusu, mladi iz Berlina razgledali su Kaptol i Gornji Grad uz poseban posjet zagrebačkoj katedrali, grobu bl. Alojzija Stepinca, kao i muzeju Alojzija Stepinca. Zatim su nastavili svoj put ka Petrinjskoj župi gdje će biti smješteni u obiteljima i nazočiti Susretu hrvatske katoličke mladeži Sisak 2012. Iz dalekog Berlina "s osmijehom na susret su krenuli jer znaju Bog je s nama..." (Ivana Rora)

Proglašena 'najmarka' za 2011. godinu

Hrvatska pošta i ove je godine, petnaesti put zaredom, organizirala natjecanje za izbor najljepše poštanske marke izdane u protekloj godini. Od 34 izdanja hrvatskih poštanskih maraka objavljenih u 2011. godini najveći broj glasova osvojila je poštanska marka svjetionik Mulo iz serije "Svjetionici", čiji dizajn potpisuju Orsat Franković i Ivana Vučić. Nakon proglašenja najmarke, među 9.000 pristiglih glasačkih listića izvučeno je 15 dobitnika vrijednih nagrada. Izbor za najljepšu po-

štansku marku tradicija je koju Hrvatska pošta održava već 15 godina, no ove godine izbor se pokazao najpopularnijim dosad. U 2011. godini izdane su 34 poštanske marke koje su na ovom izboru prikupile čak 9.000 glasova iz svih dijelova svijeta. Sa samo pet glasova prednosti pobijedio je svjetionik Mulo, drugo mjesto osvojila je marka Smeđi medvjed iz serije "Hrvatska fauna", rad dizajnera Tomislava Vlanića, dok je na trećem mjestu blok Alpe Adria dizajnera Ante Rašića.

ŠEST ODLIČJA NA EUROPSKOM PRVENSTVU U TAEKWONDOLU

Posljednjeg dana Europskog prvenstva u taekwondou u Manchesteru hrvatski predstavnici osvojili su još tri odličja, a s ukupno šest medalja ostvaren je drugi najbolji rezultat na europskim smotrama u povijesti reprezentacije. Ana Zaninović osvojila je srebro u kategoriji do 53 kilograma, kao i Filip Grgić u kategoriji do 68 kg, dok je Petra Matijašević brončana do 67 kilograma. Ana Zaninović nije uspjela ponoviti uspjeh svoje zlatne sestre blizanke Lucije, poražena je u finalu od Turkinje Hatice Yangin, te je svjetskom srebru pridodala i europsko. Lucija Zaninović već je osvojila zlato u kategoriji do 49 kilograma, Marina Sumić srebro do 62 kg, a Tomislav Karaula bronzicu u kategoriji do 63 kilograma.

Imanje – Međimurska županija – Čakovec

Imanje je smješteno između grada Čakovca (7km) i Varaždina (9km). Sastoji se od obiteljske kuće površine 330m² i gospodarskih zgrada površine cca 500m². Imanje se proteže na ukupno 30.000m². Detaljne informacije dostupne na e-mail: jcarovic@gmail.com

BILIĆ: IMAMO ŠANSU OTIĆI DO KRAJA NA EURU

Hrvatski nogometni izbornik Slaven Bilić u intervjuu za sportski web portal Goal.com izjavio je da je europsko nogometno prvenstvo najsurovije sportsko natjecanje na svijetu jer je tamo nemoguće dobiti laganog protivnika, ali je unatoč tome izrazio uvjerenje kako Hrvatska ima šansu otići do kraja turnira. No, Bilić je realističan i unatoč teškoćama koje nas čekaju u skupini, gdje su nam protivnici Španjolska, Italija i Irska, zna da će Hrvatska doći do 'knock out' faze natjecanja na Euru. "Rekao sam već, Italija i Španjolska su dva favorita na turniru, ali da me sada pitate prihvaćam li da uđemo u četvrtfinale i onda budemo eliminirani, rekao bih: 'Ne hvala!' jer se mi pripremamo za osvajanje Eura 2012." Kao i puno puta do sada, Bilić priznaje da mu je najveći izazov Španjolska, aktualni svjetski i europski prvak, ali vjeruje da u susretu s Furiom ima nade za Hrvatsku. "Zapravo sam optimističan. Ljudi pričaju o Španjolskoj, ali na Euru 2008. pobijedili su sve osim Italije koju su dobili u četvrtfinalu nakon izvođenja kaznenih udaraca, a na Svjetskom prvenstvu 2010. u skupini su izgubili od Švicarske i mučili se protiv Čilea i Paragvaja. Ako budu igrali 20 posto manje od svoje razine, imamo izgleda čak i ako oni budu stvarali prilike. No, sve u svemu, oni su uvjerljivo najbolji", dodao je.

MULABEGOVIĆ ISPUNIO A-NORMU ZA OI U LONDONU

Hrvatski bacač kugle Nedžad Mulabegović osvojio je na natjecanju *Jamaica Invitational* drugo mjesto s hicem od 20,66 m, što je njegov novi osobni rekord kojim je ispunio A-normu (20,50 m) za Olimpijske igre u Londonu.

ČETVERAC NA PARIĆE POBIJEDIO U BEOGRADU

Najbolja hrvatska veslačka posada, četverac na pariće u sastavu David Šain, Martin Sinković, Damir Martin i Valent Sinković, osvojila je prvo mjesto na prvoj regati ovogodišnjega Svjet-

skog kupa u Beogradu. Svjetski prvaci iz 2010. godine ciljem su prošli u vremenu od 5:46,73 minute, sekundu ispred drugoplasiranih Nijemaca, te više od četiri sekunde u odnosu na trećepla-

sirane Estonce. U finalu su još sudjevali čamci Francuske, Italije i Rusije. Hrvatski četverac na pariće veliki je favorit za odličja na skorajšnjim Olimpijskim igrama.

SREBRO ZA FANTELU I MARENIĆA

Pobjedom u zadnjem plovu četvrte regate Svjetskog kupa u francuskom Hyeresu hrvatski jedriličari Šime Fantela i Igor Marenčić osvojili su srebrno odličje u klasi 470. Odlično je jedrila u zadnjem plovu klase Laser Radial Tina Mihelić, koja je u cilj ušla kao druga, i u ukupnom poretku osvojila osmo mjesto, dok je u Laseru Tonči Stipanović bio treći, što mu je u ukupnom poretku donijelo četvrto mjesto. "Zadovoljni smo što smo napokon skinuli 'kletvu' s Hyeresa jer je ovo prva godina u kojoj smo se uspjeli popeti na pobjedničko postolje", rekao je Šime Fantela koji je s Marinićem već krenuo na put prema Barceloni i svjetskom prvenstvu. Očekuje se da će se ove posade boriti i za olimpijska odličja, a jedina posada koja je bila ukupno bolja od Fantele i Marenčića su aktualni svjetski prvaci Australci Belcher i Page.

MACCABI IPAK PREVELIK ZALOGAJ ZA CEDEVITU

Košarkaši Cedevite nisu uspjeli osvojiti naslov pobjednika regionalne ABA-lige. Nakon što su svladali beogradski Partizan u polufinalu, u završnici u Tel Avivu izgubili su od domaćeg Maccabija sa 77 : 87 (11 : 27, 12 : 12, 14 : 15, 23 : 30). Ključnim se pokazao sam početak utakmice u kojemu se igrači hrvatskog sastava nisu snašli. Domaći su uz potporu 11.000 svojih navijača bili daleko agresivniji, dominantni u skoku, te precizniji u napadu. Nakon prve dvije i pol minute već je bilo 7 : 0 za Maccabi, a ta je prednost do kraja prve četvrtine samo rasla do čak 16 boda razlike (27 : 11). Maccabi je tako u svome drugom nastupu u regionalnoj ligi, prvi su imali još u sezoni 2002./03., stigao do svoga prvog naslova pobjednika, dok su hrvatski klubovi i nakon 11 sezona ostali na samo jednom trofeju koji je osvojio Zadar još 2003. godine.

PREKRASNA HRVATSKA OKOM FOTOGRAFA

KOPRIVNICA

Snimio: Filip Lučin (više fotografija prekrasne Hrvatske pogledajte na www.filiplucin.com)

Koprivnica se već u 13. st. razvila u gradsko naselje, a svoje ime zahvaljuje potoku koji se prvi put spominje 1207. godine. Povlastice slobodnoga kraljevskoga grada dobila je 1353. godine, a zadržala ih je sve do 17. st., uz prekid zbog prelaska grada u privatne ruke. U drugoj polovici 16. st. tu je sjedište zapovjednika Slavonske vojne krajine. Proglašavanjem mira između Habsburškog i Osmanlijskog carstva 1606. godine Koprivnica zbog povoljne prometne lokacije počinje naglo povećavati broj stanovnika, pa od otprilike 500 stanovnika početkom stoljeća već polovicom 17. st. ima 2.500 stanovnika. U isto vrijeme razvijaju se obrt i trgovina. Početkom 20. st. gradi se nova pruga prema Virovitici, a 1937. godine grad se povezuje i s Varaždinom što pridonosi još većem razvoju trgovine i ugostiteljstva. Danas je Koprivnica poznata po svojoj prehrambenoj, farmaceutskoj i drvenoj industriji te industriji papira. U turističkom smislu sve je popularniji Renesansni festival koji se održava svake godine u rujnu.

